

1-10-77

హనీత

అక్టోబర్ ఒకటి : 1977

అమ్మ ఇస్తుంది
ఓవోమాల्ट్
రోజూ వెరుగుతాను
బలశాలిగా!

మాంసకృత్తులు పుష్కలంగావున్న ఆహారపానీయం.
ఓవోమాల्ट్ బార్లీ, మార్ట్, కోకో, పాలు వున్నాయి.
100% కరకర పలుకుల రూపంలో వుంటుంది.
ఓవోమాల्ट్ తాగితే కండలు, ఎముకలు, పెరుగుదల
తథ్యం. బలహీనంగా వున్నప్పుడు, జబ్బుపడి కోలు
కుంటూన్నప్పుడు శీఘ్రంగా సంపూర్ణారోగ్యం
సంపాదించటానికి నహాయపడుతుంది.

డాక్టర్లచే సిఫార్సు చేయబడినది. పిల్లలు, పెద్దలు
సేవించదగిన విశిష్టమైన పానీయం. ఓవోమార్ట్ మీరు
తాగే పాలుకు, రుచి, పుష్టి ఇస్తుంది. ఈ రోజే
ఓవోమాల्ट్-పాలు తాగే ఆలవాటు మొదలెట్టండి.

వాణిజ్య వివరాలకు

పుడ్స్ ఫ్యాక్ట్స్ అండ్
ఫెర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్
మద్రాసు-600001

ఓవోమాల्ट్
శక్తినిచ్చే పానీయం

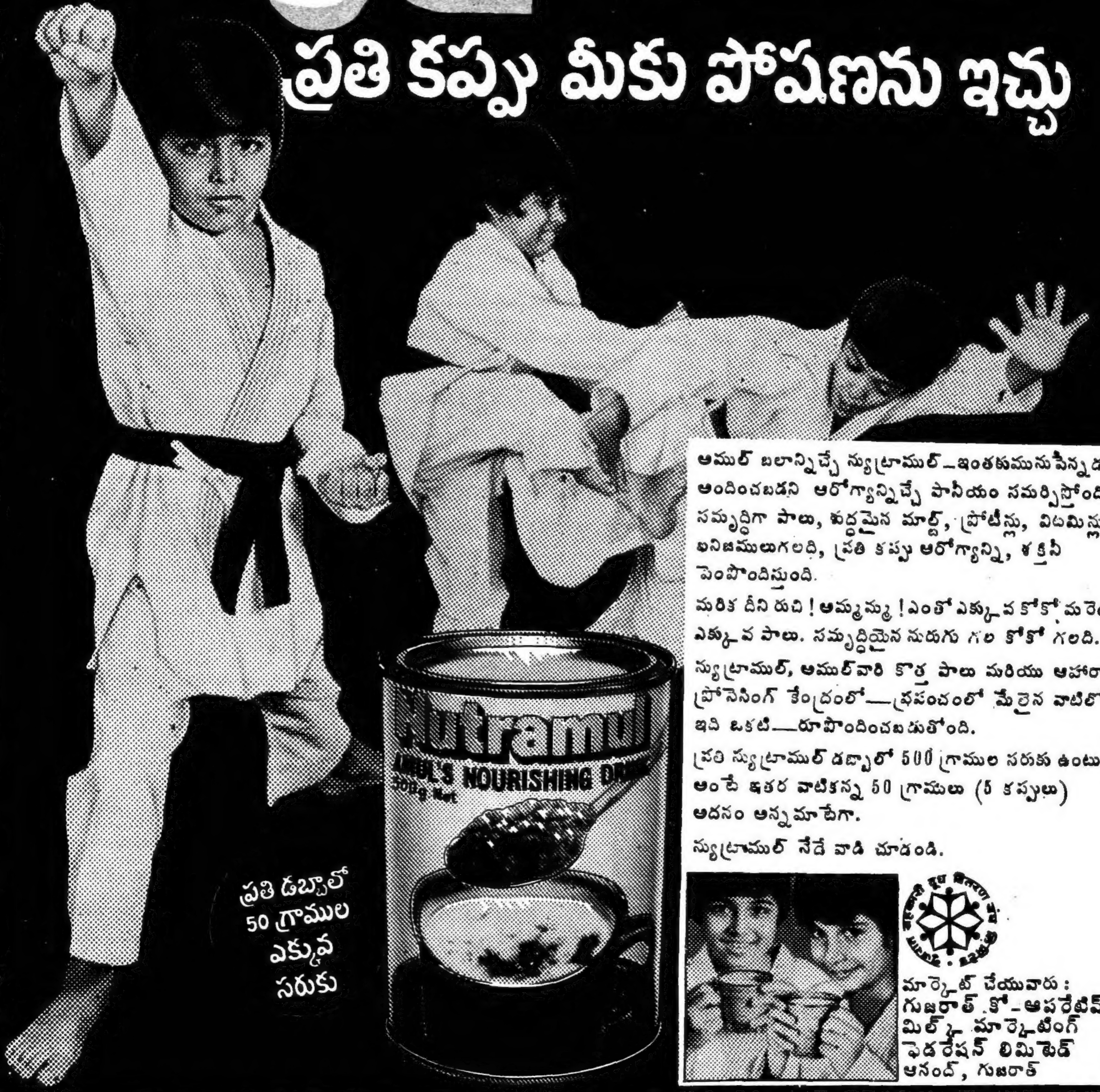
FFF-91 TEL

కొత్తది!

అముల్ మాల్ట్-కోకో పానీయం

స్వత్రాముల్

ప్రతి కప్పు మీకు పోషణను ఇచ్చు

ప్రతి డబ్బోలో
50 గ్రాముల
ఎక్కువ
సరుకు

అముల్ బలాన్నిచ్చే స్వత్రాముల్-ఇంతకుమునుపేన్నదూ అందించబడని ఆరోగ్యాన్నిచ్చే పానీయం సమర్పిస్తోంది. సమృద్ధిగా పాలు, శుద్ధమైన మార్డ్, ప్రోటీన్లు, విటమిన్లు, ఖనిజములుగలది, ప్రతి కప్పు ఆరోగ్యాన్ని, శక్తిని పెంపొందిస్తుంది.

మరిక దీని రుచి! అమ్మమ్మ! ఎంతో ఎక్కువ కోకో మరెంతో ఎక్కువ పాలు. సమృద్ధియైన నురుగు గల కోకో గలది.

స్వత్రాముల్, అముల్ వారి కొర్ర పాలు మరియు ఆహారాల ప్రోసెసింగ్ కేంద్రంలో—ప్రపంచంలో మేలైన వాటిలో ఇది ఒకటి—రూపొందించబడుతోంది.

ప్రతి స్వత్రాముల్ డబ్బోలో 500 గ్రాముల సరుకు ఉంటుంది. అంటే ఇతర వాటికన్న 50 గ్రాములు (5 కప్పులు) అదనం అన్నమాటేగా.

స్వత్రాముల్ నేడే వాడి చూడండి.

మార్కెట్ చేయువారు :
గుజరాత్ కో-ఆపరేటివ్
మిల్క్ మార్కెటింగ్
ఫెడరేషన్ లిమిటెడ్
ఆనంద్, గుజరాత్

నెట్టెంబరు 1వ తేదీ వనితలో "తెల్లమేఘం" కథ చదివిన తర్వాత రచయిత్రి పరిచయం చదివి ఆశ్చర్యపోయాను. తొలి ప్రయత్నంలోనే మూడు పేజీల చిన్న కథలో మూడు పాత్రల చిన్న మనస్తత్వాలను అత్యంత సహజంగా, చక్కని శైలిలో చిత్రించిన రచయిత్రి అభినందనీయులు. మన సమాజంలో-ఒక కుటుంబంలో జరుగుతున్న సంఘటనను చూస్తున్నట్లనిపించిందేగాని ఒక కథ చదువుతున్నట్లనిపించలేదు. నిజానికి మన సంఘంలో సంస్కారవంతులైన మూర్తి, కమలం కన్నా అనుమాన-నీడీతరైన శారదలే అధికం. వారిలో కూడా ముడివీడని సంఘర్షణతో తమకు తాము మనసులో కుమిలిపోయే శారదలకన్నా-అర్థంలేని తమ అనుమానాలలో నిజమెంతో తేల్చుకోక, వాటిని దాచుకోక బయటపెట్టి, తాము బయటపడి తమ జీవితాన్ని సరళం చేసుకునే శారదలే అత్యధికం. వారి హృదయాల్లో తెల్లమేఘాల కన్నా నల్లమేఘాలే అధికం.

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి : 3 సంచిక : 7

అక్టోబర్ ఒకటి : 1977

విడి ప్రతి : ఒక రూపాయి

సంగ్రహ చందా : ఇరవై నాలుగు రూపాయిలు

శ్రీలంక : రూ. 1. 15

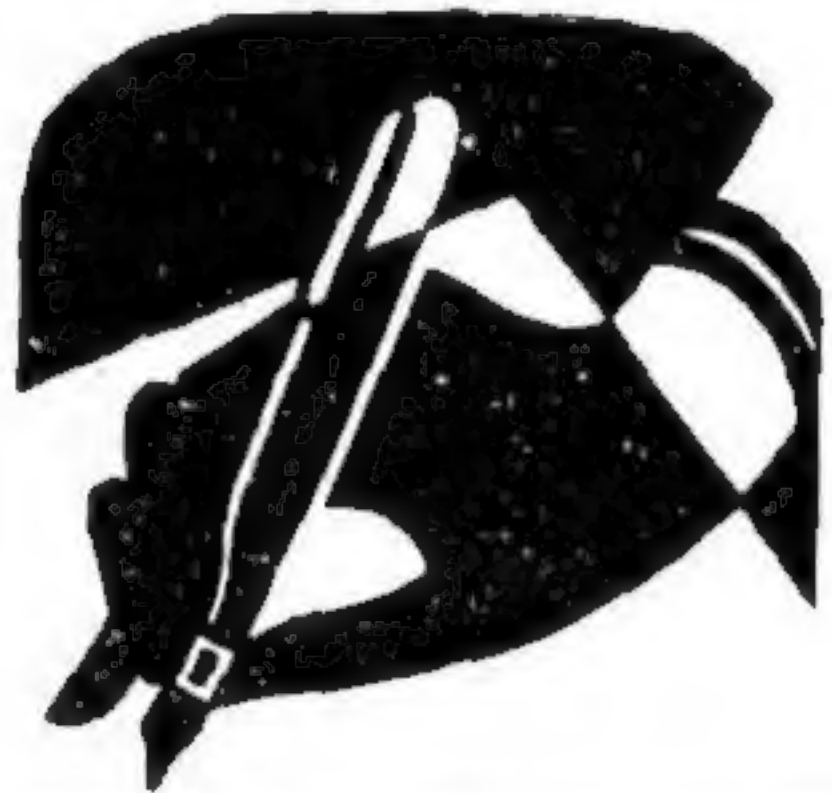
మలేసియా : 65 సెంట్స్

చిరునామా :

చందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

వారి గురించి అభిప్రాయవేదికలో ఈ మధ్య చిన్నాభిప్రాయాలు తరుచుగా వెలువడుతున్నాయి. "వనిత" పత్రిక కేవలం స్త్రీలకై నిర్దేశింపబడిన పత్రిక అనేది నిర్వివాదాంశం కనుక ఇందులోని రచనలు-ముఖ్యంగా వ్యాసరచనలూ వగైరా స్త్రీలకు సంబంధించినవిగానూ, స్త్రీలకు ఉపయోగకరమైనవిగానూ, మాత్రమే ఉండాలి. ఇక యీ వ్యాసాలన్నీ కథలు రాసేవారు స్త్రీలే అయివుండాలన్న నిబంధన ప్రయోజనకారికాదు. ఎందువలనంటే స్త్రీల సమస్యలను గుర్తించి, వారి పురోభివృద్ధికి దోహదం చేసే పరిష్కార మార్గాలను విశదీకరించే వ్యక్తులు పురుషులలోనూ ఉండవచ్చు. అంచేత, అటువంటి రచనలు పురుషుల నుండి వచ్చినా 'వనిత' వాటిని స్వీకరించవచ్చు. 'పుట్టిన రోజులు' శీర్షిక దండుగనిపిస్తున్నదని ఒక సోదరి తమ అభిప్రాయాన్ని (వనిత నెట్టెంబరు ఒకటి) వెలిబుచ్చారు. దీనివలన ప్రయోజనం మాట ఎట్లాగున్నా, స్త్రీలు-ముఖ్యంగా చిన్న పిల్లల తల్లులు

సంస్కారానికి సమాధులు, సంకుచితత్వానికి పరమావధులు అయిన ఈ తెలుపునలుపు మేఘాలు లేని నిర్మల వివేచాశాసం వంటి స్వచ్ఛమైన మనసులను ఎన్నడు చూడగలమో! ఏమో!

—కె. అపారిత, హైదరాబాదు

సూక్తి అంటే ఏదైనా నీతిని బోధించేదిగా వుంటుందని ఆశిస్తాము. ముఖ్యంగా స్త్రీల కోసం ప్రత్యేకించి స్థాపించిన పత్రికలలో స్త్రీలను ప్రోత్సహించే విధంగాను, ఆత్మవిశ్వాసం కలిగించే విధంగాను వుండాలని కోరుకుంటాము. అలాంటి మాకు వనిత పత్రికలోని కొన్ని వ్యాసాలు, సూక్తులు చదివినప్పుడు చాలా నిరుత్సాహం కలుగుతున్నది. నెట్టెంబరు 1వ తేదీ వనితలో, ఆఖరి పేజీలోని తాడి నాగమ్మగారి సూక్తి చదివితే మాకు చాలా దాదకలిగింది. ఆవిడ రాసిన దానిలో రామాయణంలో-రావణుడికి, రాముడికి యుద్ధం జరగడానికి కారణం నీత. అలా కాకుండా రావణుడికి నీత మీద గల చపలత్వం అని ఆనందం

తక్కువగా వినిపిస్తుంటుంది. అలాగే రాముడు వనవాసం వెళ్ళడానికి కైక కారణమేని అంటారు. కాని అసలు కారణం-కైకను ఆనంద పరచడానికి దళరథుడు రెండు వరాలు ఇవ్వడమే అని అంటే ఎలా వుంటుంది? దీనికంతటికీ కారణం మగవాళ్ళ చపలత్వం. దాన్ని అయిదుగా తీసుకొని ఆడవాళ్ళు ఏం చేసినా కూడా తప్పు-మొదట మగవాళ్ళ చపలత్వానిదై తరువాత ఆడవాళ్ళది అవుతుంది. ఇలాగే భారతయుద్ధం జరగడానికి కారణం "ద్రౌపది నవ్వు" అని అంటూ, ఆడవాళ్ళు ఆనవసరంగా, ప్రతీదానికి నవ్వుకూడదు. నవ్వు నాలుగువిధాల చేటు అంటూ అంతలు పెడుతూ వుంటారు. అసలు యుద్ధం రావడానికి గల ముఖ్యకారణం ధర్మరాజు జూదం ఆడటం. ధర్మరాజు జూదం ఆడిన తప్పుకన్నా, ద్రౌపది దుర్యోధనుని తెలివి తక్కువతనానికి నవ్విన నవ్వు భారత యుద్ధానికి కారణం అని అస్తమానూ ఎత్తి పొడుస్తూ వుంటారు. మా స్త్రీలకోసం ప్రత్యేకించి స్థాపించిన పత్రికలో, మాకు ప్రోత్సాహాన్ని, ఉత్సాహాన్ని, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని కలగజేసే విధంగా ప్రతి ఒక్క చిన్న విషయం, జాగ్రత్తగా ఎన్నిక చేసి ప్రచురించాలని నేను ఆశిస్తున్నాను.

—ఎ. విజయలక్ష్మి, కాకినాడ

"వనిత" లోని రచనల గురించి, వాటిని రాసే

'అభిప్రాయాలు' శీర్షికలో పచురింపబడే ప్రతి లేఖకూ ఐదు రూపాయలు పారితోషికంగా పంపుతాము.

తమ చంటిపాపల పోదోలు పత్రికలో ప్రచురితమయితే చూసి ఎంతగానో ఆనందిస్తారు. ఈ అవకాశం అనేకమంది స్త్రీలకు కలుగుతుంది కనుక యీ శీర్షికను కొనసాగిస్తేనే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయం.

—రా. సూర్యకాంతం, విశాఖపట్నం

నెట్టెంబరు 1వ తేదీన వెలువడిన "వనిత"లో "గ్రామసేవిక మాణిక్యం" అన్న వ్యాసం నన్నెంతో ఆకర్షించింది. చదివాక చాలా సంతోషం, ఆశ్చర్యం కలిగాయి. గ్రామ ప్రజల కోసం, గ్రామ పారిశుధ్యం కొరకు వైవాహిక జీవితాన్ని విస్మరించి అమోఘమైన పేవ చేస్తూ, గ్రామాలలో నివసించే ప్రజలకు తలమానికంగా వుంటున్న 'మాణిక్యం' పేరు అక్షరాస్యార్థకం చేసుకోవటం ఎంతో హర్షించతగ్గ విషయం. సుఖజీవితం గడపటానికి అవకాశాలు ఉన్నప్పటికీ నిస్వార్థంగా ఆమాయక గ్రామ ప్రజలకై పాటుపడుతున్న మాణిక్యంగారికి ఎంత

దబ్బు ఇచ్చినా ఎన్ని బిరుదాలతో సత్కరించినా ఆమె చేస్తున్న సేవకు సాటిరావేమో! మన చుట్టూ వుండే పరిసరాల ప్రతిభుభ్రతకు. మన చుట్టూ నివసిస్తూ నిరాశానిస్పృహలతో కాలం గడుపుతున్న వారికి. ఆర్థికంగా వెనుకబడ్డవారికి - తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ ఫలితం పొందేటట్లుగా జీవనోపాధిమార్గం తెలుపుతూ. నిరక్షరాస్యులకు అక్షర జ్ఞానం నేర్పగలిగితే మాణిక్యంగారిలా 'ప్రజాసేవిక'లుగా మానవతకు ప్రతీకలుగా వెలుగొందవచ్చు. సుఖభోగ విలాసాలతో కాలాన్ని, ధనాన్ని వ్యయం చేస్తూ. తోడిమానవుని కష్టం గురించి ఆలోచించనివారికి ప్రబోధాత్మక సందేశాన్ని అందించి. గ్రామ సౌభాగ్యం కోసం. దేశప్రగతి కోసం ప్రతివారూ కంకణం కట్టుకొనే టట్లుగా "పరోపకారార్థ మిదం శరీరం" అన్న సత్యాన్ని అందించిన 'వనిత'కు. గ్రామసేవిక మాణిక్యంగారికి మనఃపూర్వకంగా నా ధన్యవాదాలు అందిస్తున్నాను.

ఈ సంచిక 20వ పేజీలో కనిపించే 'అందమైన ప్రాకులు' వ్యాసం రాసిన శ్రీమతి మంగళా కందూర్ ఇటువంటి రచనల ద్వారా. పాఠకులకు పరిచితురాలు. చాలా కాలంగా. పలు పత్రికలలో ఆమె ఇటువంటి వ్యాసాలు రాస్తూనే వున్నారు.

"నాలో వ్రాయాలనే తపన కలిగించినది. బంగారు మనసుగల మాలతీ చందూర్ గారు. మావారు శ్రీ చంద్రయ్యగారు. ఆయన ఎ. పి. ఎస్. పి. బటాలియన్ కు కమాండెంట్ గా వుంటున్నారు. ఆయన ఉద్యోగరీత్యా మేము విజయనగరంలో వుంటున్నాము. మా సంతానం ఇద్దరు అమ్మాయిలు. పెద్దమ్మాయి ఎమ్. ఎన్. సి., రెండో అమ్మాయి మెదీసనూ చదువుతున్నారు. పిల్లలతో ఆడుకోడం అన్నా-చేరినిండా పని కల్పించుకోడం అన్నా. నాకెంతో ఆనందంగా వుంటుంది!" అంటారు మంగళా కందూర్.

—చేరాల ప్రమద్వర, గుంటూరు

నెప్టెంబర్ 1, 1977నటి 'వనిత'లో మీరు ప్రచురించిన 'వ్యభిచార వృత్తి' వ్యాసం చూసి ఈ రేఖ మీకు రాయలేకుండా వున్నాను. 'రాజీ బాల' గారన్నట్లు "శ్రీమతి వ్యభిచార వృత్తిలోకి

దిగజారడానికి పేదరికం ప్రధాన కారణం" అన్న విషయం అక్షరాలా నిజం. తమకు పట్టిన దురదృష్టానికి అనుక్షణం రోదిస్తూ-మనసును చంపుకుని, చావరేక బతుకుతున్న వీళ్ళు. బ్రతికి నంత కాలం బ్రతికి, చివరికి ఏ వీధికుక్కా చావో చావాలొస్తుందో. నిజంగా ఇలాంటి జీవితం మహా మోరం. ఆయితే ఈ వ్యభిచారులవల్ల సుఖ వ్యాధుల కేసులు రోజురోజుకీ ఎక్కువ సంఖ్యలో పెరుగుతున్నవి. గ్రామాల్లోనున్న యువజనంలో కూడా ఇలాంటి కేసుల సంఖ్య మరింత పెరగడం జరుగుతోంది. రెండు, మూడు సంవత్సరాల క్రితం "గుప్తజ్ఞాన్", "గుప్తకాత్మ" "శ్రీ-పురుష్", "కామకాత్మ" మొదలైన ప్రబోధాత్మకమైన చిత్రాలు రావడం-ఆ సమయంలో వ్యభిచార వృత్తిలోకి దిగజారుతున్నవారు మానసికంగా, శారీరకంగా కూడా మార్పు చెందడం జరిగింది. ఈనాడు ఆ చిత్రాలనూ-అలాంటివే మరికొన్ని చిత్రాలనూ కూడా విషే దించారు. ఇందుకు సరియైన కారణం కనిపించదు. ప్రజలు మాట్లాడుకునే అన్ని భాషల్లోకి అటువంటి చిత్రాలను 'దబ్' చేసి చూపించవలసిన భార్యత ప్రభుత్వానికి ఉండగా - అలాంటి చిత్రాలనే నిషేదించారు. విదేశాల్లో పాత్యపుస్తకాల రూపంలో 'నెక్స్ ఎడ్యుకేషన్' విద్యార్థులకు లభ్యమౌతుం

దగా. మనదేశంలో కనీసం చిత్రాలను కూడా జూసి నేర్చుకోకుండా చేశారు. మొదట ఈ వృత్తిని సంస్కరించడం జరిగితే అన్నివిధాలా బాగుంటుందేమో!

—కె. మనోహరాదేవి, హైదరాబాద్

వచ్చే సంచికలో

ముఖచిత్రం

దసరా సందర్భంగా

బొమ్మల కొలువు

ఒక కథ:

ఒక దేయ్యం కథ

(అషా సీరజ)

జీవిత విశేషాలు:

సంఘసేవిక

కామేశ్వరమ్మా కుప్పుస్వామి

వర్ణచిత్రాలతో వ్యాసం:

తాయ్ లాండ్ వారి రామాయణం

అమర్త్య బామ్మగారు మంచి సమస్యనే తీసు కున్నారు. ఇది ఈనాడు చాలామంది శ్రీమతి ఎమర్కానే సమస్యే. రోజు రోజుకీ శ్రీమతి భార్యతలు ఎక్కువ అవుతున్నాయి. పిల్లల చదువు సంరక్షణ, బజారుపనీ, అతిథులకి మధ్యాహ్నం ఇలాంటి పనులన్నీ శ్రీమతి పనులు. ఎంతమంది ఉద్యోగినులు ఉదయమే ఏ నాలుగుకో అయిదుకో రేచి పంట చేసుకుని ఇంటిపని, పిల్లల పని చూసుకుని ఆపీన్ కి వెళ్ళడం లేదు? అలసిపోలసి ఇంటికి వచ్చాక కూడా టీ దగ్గరనుంచి ఆమె పెట్టాలి. అలాంటి భార్యలకై నా భర్తలు సాయపడక పోతే ఎలా? అలా అని భార్యలకు అన్ని విధాలా సాయపడే మగవారు లేకపోలేదు. భార్యలు ఉద్యోగం చెయ్యడం చెయ్యకపోవడం అనే విషయంతో ఏ సంబంధమూలేదు. మగవారి మనస్తత్వాన్నిబట్టి వుంటుంది.

—కె. గాంధీ, బరోడా

'వనిత'లో వివిధ ప్రాంతాల వారి వివాహ విధానాల గురించి ప్రచురింపబడిన వ్యాసాలు దాగున్నాయంటూ పాఠకులు చాలామంది ప్రశంసించారు. వారందరికీ కృతజ్ఞతలు తెల్పుకుంటూ ఈ మారు మహారాష్ట్ర ప్రీతిగురించి, మహారాష్ట్ర వివాహ విధానాల గురించి తెలియజేస్తున్నాము.

మహారాష్ట్ర ప్రాంతాన్ని భౌగోళికంగా విదర్శించినప్పుడు, కొండలతో నిండిన పడమటి కనుమల ప్రాంతం, కొంకణ తీర ప్రాంతం అని మూడు భాగాలుగా విభజింపవచ్చును. ఈ మూడు ప్రాంతాలలోనూ పడమటి కనుమల ప్రాంతంలో మరాఠీ భాష భాగా ప్రాచుర్యంలో ఉంది. కొంకణ ప్రాంతంలో కొంకణ భాష, విదర్శ ప్రాంతంలో హిందీభాష ప్రాచుర్యంలో ఉన్నాయి. ఈ మూడు ప్రాంతాల వారి ఆచార వ్యవహారాలలో పోలికలు కనిపించినా, ఎవరి ప్రత్యేకత వారికి లేకపోలేదు.

మొఘలుల పరిపాలనాకాలంలోనూ, బ్రిటిష్ వారి పరిపాలనాకాలంలోనూ మహారాష్ట్ర యోధులు, నాయకులు ప్రముఖ పాత్ర వహించారు. ఆ ప్రాముఖ్య ప్రభావం మహారాష్ట్ర ప్రీతిమీద కూడా ఉంది.

మహారాష్ట్రలోని ప్రీతి తామున్న ప్రాంతంలోని ఆచార వ్యవహారాలకూ, దైనందిన జీవితానికి అనుగుణమైన తీరులో వస్త్రధారణ చేస్తారు. పర్వత ప్రాంతంలోనూ, తీర ప్రాంతంలోనూ ఉన్న ప్రీతి సాధారణంగా తొమ్మిది గజాల చీరలు కట్టుకుంటారు. చీరను ప్రత్యేకమైన తీరులో కానెపోసి కట్టుకుంటారు. ఈ ప్రాంతాల ప్రీతి ఎక్కువగా వ్యవసాయం, చేపలు పట్టడం వంటి కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడం వల్ల, ఆ పనులు సులువుగా చేయడానికి అనువుగా వస్త్రధారణ చేస్తారు.

తక్కిన ప్రాంతాలలోలాగానే మహారాష్ట్రలో కూడా గ్రామీణ ప్రజలు బ్రతుకుతెరువు కోసం నగరాలకు వెళ్ళే ప్రక్రియ కనిపిస్తుంది. దీని ఫలితంగా తరతరాలుగా ఉన్న ఆచార వ్యవహారాలలో కాలానుగుణమైన మార్పు చేర్పులు తప్పలేదు.

గ్రామ ప్రాంతాలలో ఉన్న మహారాష్ట్ర ప్రీతిలో నిరక్షరాస్యత భాగా ఎక్కువగా ఉంది. అందు వల్ల వాళ్ళ సాంఘిక స్థితిగతులలో పురోగతి కూడా అంతగా కనిపించదు.

సంప్రదాయ నిధంగా వస్తున్న కళారూపాలు

మహారాష్ట్ర ప్రీతి జీవితంలో భాగాలుగా కనిపిస్తాయి. మహారాష్ట్రలో జానపద గేయాలు, భావగీతాలు, భజనలు, సంప్రదాయ సంగీతం మొదలైన వాటిలో నిష్ణాతులైన ప్రీతి ఎందరో ఉన్నారు. ప్రీతి సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలలో ఎంతో ఉత్సాహంగా పాల్గొంటూ ఉంటారు. మహారాష్ట్ర నాటకరంగం, చిత్ర పరిశ్రమ పెంపొందడానికి ఎందరో ప్రీతి ఎంతో కృషి చేశారు.

మహారాష్ట్ర ప్రీతికు మత పరమైన విశ్వాసాలు ఎక్కువ. వారు రకరకాల వ్రతాలు ఆచరిస్తుంటారు. ఆ వ్రతాలకు అనుగుణంగా ఉపవాసాలు ఉంటారు.

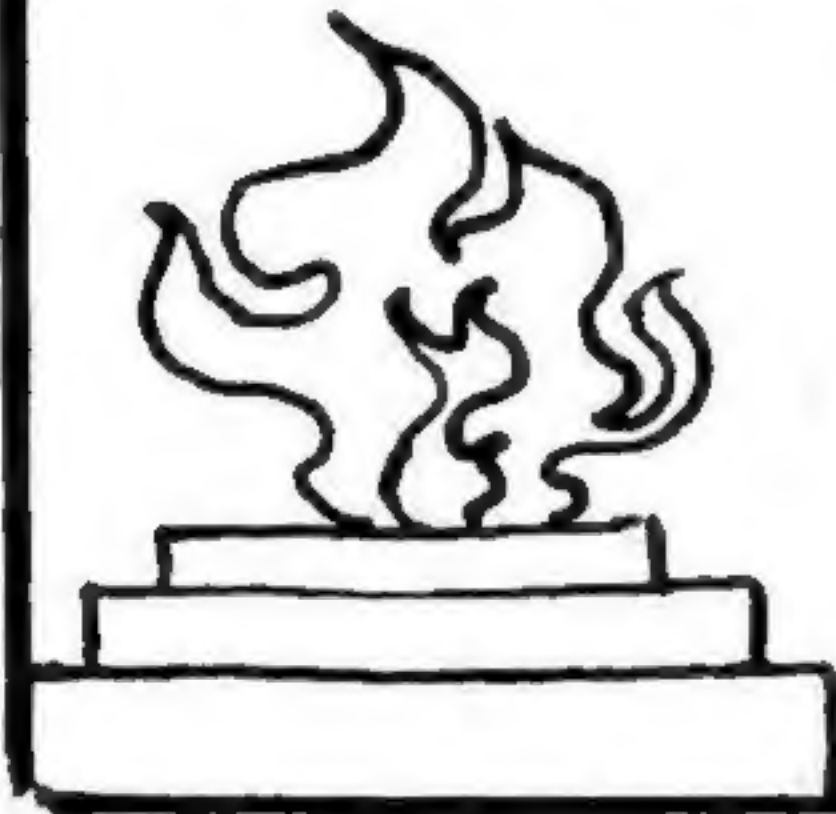
పుచ్చుకునే ఆచారం ఉంది.

మహారాష్ట్రలోని వివిధ కులాలవారి వివాహ పద్ధతులలో పోలికలు కనిపిస్తాయి. కాని ఆ పోలికలతోబాటు ఆయా కులాలవారికి ప్రత్యేకమైన కొన్ని పద్ధతులు కూడా కనిపిస్తాయి.

ఇక్కడ మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణ వివాహం ఎలా జరుగుతుందో తెలుసుకుందాము. (ఈ వివాహ విధానంలో కూడా ప్రాంతీయమైన కొన్ని తేడాలు లేకపోలేదు!)

అడవిల్లనుకన్న తల్లిదండ్రులు అర్హుడైన వరుడున్నట్లు తెలిస్తే, ఆతని కుటుంబంలోని పెద్దలను కలుసుకుని తమ అమ్మాయిని వాళ్ళ

ముఖచిత్రం:

మహారాష్ట్ర వివాహాలు

మహారాష్ట్రలో కులవ్యవస్థ భాగా ప్రాచుర్యంలో ఉంది. అందువల్ల ఆయా కులాల వారి ఆచార వ్యవహారాలకు అనుగుణంగా వివాహాలు, తక్కిన కుట్ర, అకుట్ర కార్యక్రమాలు జరుపుకుంటూ ఉంటారు.

నిరక్షరాస్యత మూలంగా మహారాష్ట్ర ప్రీతి ఎన్నో సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్నారు. వాటిలో బాల్య వివాహాలు, దారిద్ర్యం, తాగుబోతులైన భర్తలద్వారా హింస మొదలైన వాటిని ప్రధానమైనవిగా పేర్కొనవచ్చును.

*

మహారాష్ట్రలో పెద్దల నిర్ణయంద్వారా జరిగే వివాహాలే ఎక్కువ. అక్కడ వరకట్నం సమస్య కూడా ఉంది. వరుడి విద్యనుబట్టి, ఉద్యోగాన్ని బట్టి వరకట్నం మొత్తంలో తేడాలు కనిపిస్తుంటాయి. వధువు కూడా చదువుకుని, ఉద్యోగం చేస్తున్నదైతే కట్నం సమస్య అంతగా ఉండదు. సాధారణంగా కట్నాన్ని డబ్బుగా కాక, నగల రూపంలో రాబట్టడం ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. కొన్ని వెనుకబడిన జాతులలో 'కన్యాశుల్కం'

అబ్బాయికి ఇవ్వాలనుకుంటున్నామని చెప్పి, అమ్మాయి జాతకం ఇచ్చి అబ్బాయి జాతకం పుచ్చుకుంటారు. జాతకాలు కుదిరితే, ఆ తర్వాత పెళ్ళిచూపులు ఏర్పాటు చేస్తారు. పెళ్ళి చూపులలో అబ్బాయి అమ్మాయి పరస్పరం మాట్లాడుకోవడానికి వీలుకల్పిస్తారు. అబ్బాయికి అమ్మాయి నచ్చకపోయినా, అమ్మాయికి అబ్బాయి నచ్చకపోయినా పెళ్ళి జరగదు.

వధూవరుల కుటుంబాల వారు పెళ్ళిముహూర్తం నిశ్చయించి, పెళ్ళి ఎక్కడ జరగాలో నిర్ణయిస్తారు. పెళ్ళిళ్ళు మామూలుగా వధువు ఇంట్లో (వధువు ఇల్లుచిన్నదైతే ఏ సత్రంలోనో పెళ్ళి జరుపుతారు.) జరుగుతుంది.

పెళ్ళికి ముందురోజు వరుడి పక్షం వాళ్ళకు ఒక విడిది ఏర్పాటు చేస్తారు. (వధూవరులిద్దరూ ఒక ఊరి వారే అయితే ఈ విడిది ఏర్పాటు ఉండకపోవచ్చును.) పెళ్ళికి ముందురోజు ఆ విడిదిలో (లేదా వరుడి ఇంట్లో) వరుణ్ణి వధువు పక్షం వారు పూజిస్తారు. ఈ పూజను 'సీమాంత పూజన్' (శ్రీమంత పూజన్) అంటారు. వధువు తల్లిదండ్రులు వరుడి కాళ్ళు కడిగి,

కొత్త బట్టలు ఇస్తారు. వధూవరుల వజ్రన ఉండే ముఖ్యమైన బంధువులు ఒకరి నొకరు పరిచయం చేసుకుని తాంబూలాలు ఇచ్చి పుచ్చుకుంటారు. ఉదాహరణకు వధువు మేనమామ వరుడి మేనమామ పరస్పరం పరిచయం చేసుకుని తాంబూలాలు ఇచ్చుకుంటారు. వధువు తల్లి వరుడి తల్లికి, అతని అక్క చెల్లెళ్ళకూ తాంబూలాలు ఇచ్చే ఆచారమూ ఉంది. ఇలా ఇచ్చే తాంబూలను 'మాన్ పాన్' అంటారు.

పెళ్ళి రోజున వధువు ఇంటా వరుడున్న విడిదిలోనో విడి విడిగా కొన్ని తంతులు జరుపుతారు.

మొదట గోధుమలు, బియ్యం వంటివి విసు

వచనం, దేవతాపూజ జరుపుతారు.

వధువు తల్లిదండ్రులు, బంధువులు వరుడున్న విడిదికి వెళ్ళి అక్కడ వరుడి పక్షం వారికి విందు జరుపుతారు. విందు పూర్తయ్యాక వరుడికి తాంబూలం ఇచ్చి దాంతో బాటు ఒక రూపాయ బిళ్ళను ఇస్తారు. వరుడు తాంబూలాన్ని నమిరి రూపాయి బిళ్ళను ఉమ్మేస్తాడు. ఆ రూపాయిని అక్కడ పనిమనిషి తీసుకుంటుంది.

తర్వాత వరుడికి పాలు. అరటిపండు ఇస్తారు. వరుడు సగం అరటి పండు తిని, సగం పాలు తాగి తక్కిన అరటి పండు ముక్కను, పాలను మిగులుస్తాడు.

ఈ మొత్తం తంతును 'రుఖ్ వత్' అంటారు.

అద్దిన తెల్ల చీర కట్టుకుంటారు). వచ్చని గజాలు ధరిస్తుంది. మహారాష్ట్రల కానె ప్రత్యేకంగా ఉంటుంది.

'రుఖ్ వత్' ముగిశాక వరుణ్ణి ఊరేగించి పెళ్ళి జరిగే చోటికి తెస్తారు. వరుడు తినగా మిగిలిన అరటిపండు ముక్కను, తాగగా మిగిలిన పాలను వధువుకు ఇస్తారు.

వరుడు కల్యాణ వేదికమీదికి రాగానే వధువు మేనమామ ఆమెను అక్కడికి తీసుకు వస్తాడు. వధూవరులు ఎదురెదురుగా నిలబడి ఉంటారు. వారి మధ్యన ఒక తెర ఉంటుంది. ఆ తెర అలా ఉండగా మంగళాష్టకం, తక్కిన మంత్రాలు చదువుతారు.

రుతూ పాటలు పాడి పెళ్ళి నిర్విఘ్నంగా జరగాలంటూ దేవతలను ఆహ్వానిస్తారు. పిండి విసరడానికి ఉపయోగించే తిరగలికి ఉండే కర్ర పిడికి చిన్న పసుపుగుడ్డ కడతారు. అగుడ్డలో తాంబూలం, దక్షిణ కట్టి ఉంచుతారు. తర్వాత గోధుమపిండితో వినాయకుడిని చేసి పూజ జరుపుతారు.

అప్పుడే రోట్లో గోధుమలు పడవేసి రెండు రోకళ్ళతో దంచుతారు. ఆ రెండు రోకళ్ళకూ పసుపుగుడ్డలు కట్టి, వాటిలో దక్షిణ, తాంబూలం ఉంచుతారు. ఈ కార్యక్రమాన్ని 'మాణాభరణ్' అంటారు. తర్వాత వధువు ఉన్న చోట ఆమెకూ, వరుడున్న చోట అతనికి మంగళస్నానాలు చేయిస్తారు. మంగళస్నానాలు అయ్యాక పుణ్యహ

ఇది ఇలా జరుగుతుండగా వధువు గోరీపూజ జరుపుతుంది. పచ్చళ్ళు నూరడానికి ఉపయోగించే రాయిని పెట్టి, దాని చుట్టూ నాలుగు వైపులా కలకాలు పెట్టి, రాతిమీద బియ్యం పెట్టి, ఆ బియ్యం మీద గోరీదేవిని ప్రతిష్ఠించి పూజ జరుపుతారు. ముహూర్తం దగ్గర పడేదాకా వధువు బియ్యమూ, నువ్వులూ తీసుకుని గోరీదేవిని పూజిస్తూనే ఉంటుంది. వధువుకు వరుడి పక్షం వారు సగలు, కొత్త బట్టలు పెడతారు. ఆమెకు కొబ్బరికాయ తాంబూలం ఇచ్చి చీరకు కట్టే ఆచారమూ ఉంది.

గోరీపూజకు ముందే ఆమ్మాయి పసుపు చీరను కానెపోసి కట్టుకుని (వీలుంటే పసుపుతో

ఆ తర్వాత తెర తొలగించగానే వధూవరులు ఒకరికొకరు పూలదండలు వేసుకుంటారు. ఇద్దరిలో ఎవరు మొదట అవతలి వారికి దండ వేస్తే వారు ఆ తర్వాత జీవితంలో రెండవ వారి మీద ప్రభావం చూపుతారని ఒక విచిత్రమైన నమ్మకం ఉంది.

దండలు మార్చుకోవడం ఆయ్యాక వధూవరులు ఎదురెదురుగా కూచుని ఒకరి శిరస్సుమీద మరొకరు తలంబ్రాలు పోసుకుంటారు. వధూవరులనిద్దరినీ ఏడు దారాలతో చుడతారు. తర్వాత కంకణధారణ జరుగుతుంది.

అబ్బాయి చెయ్యిమీద ఆమ్మాయి చెయ్యి ఉంచి

[10వ పేజీ చూడండి]

సమస్యలు-సలహాలు

నిర్వహణ : కమలా వసంతకుమార్

పి. యస్.

నా వయసు 21 సంవత్సరాలు. నాకు మూడేళ్ళుగా గుండెల్లో నొప్పి వస్తూ వుంటుంది. ఎన్ని రకాల మందులు వాడినా ప్రయోజనం కనిపించలేదు. దానితోడు ఈమధ్య కళ్ళు తిరగడం, నీరసం రావడం కూడా జరుగుతున్నది. నేను యస్. యస్. సి. పాసయ్యాను. 'ఉద్యోగం చేస్తాను' అంటే పెద్దవాళ్ళు అంగీకరించలేదు. ఇటు వివాహమూ కాక, అటు ఉద్యోగమూ లేక, ఆరోగ్యమూ సరిగాలేక-నేను చాలా బాధపడు తున్నాను. ఈ బాధల్లేకుండా దావు వచ్చినా బాగుండును అనిపిస్తుంది. మరి, నన్నేం చెయ్యమంటారు ?

బహుశా మీ మానసిక బాధలే, మీ శారీరక బాధలయినాయేమోనని నా అనుమానం. ఎంతెంతో, ఎన్ని మందులు వాడినా మీ గుండె నొప్పి తగ్గలేదంటే, దానికి కారణం అదే అనిపిస్తుంది. మీ పెద్దలు మీరు ఉద్యోగం చెయ్యడానికి అంగీకరించకపోవడం ఎంతో దురదృష్టకరమైన విషయం. అయినా, మీరు ధైర్యం తెచ్చుకుని మీ పెద్దవాళ్ళతో మాట్లాడండి; వాళ్ళకి నచ్చజెప్పండి; మీరు ఉద్యోగంలో ప్రవేశించండి. ఎప్పుడూ ఏదైనా వ్యావకం లాంటిది వుంటే, మానసిక బాధలు చాలా వరకూ తొలగిపోతాయి. మానసిక బాధలు వుండగా, శారీరకమైన రోగాలు ఎన్ని మందులు తిన్నా తగ్గవు! మీరు ఇలాగే బాధపడుతూ వుంటే-వర్సిటికి విషమించవచ్చు. అప్పుడు మీరు మనస్తత్వ శాస్త్ర వేత్తలను సంప్రతించవలసి వస్తుంది. అది గుర్తుంచుకోండి!

పి. జె.

నా వయసు 30 సంవత్సరాలు. ఇదివరలో నాకు జ్ఞాపకశక్తి బాగా ఎక్కువగానే వుండేది. ఎవరు ఏ విషయం కావలసినా నాతో చెప్పి, నన్ను జ్ఞాపకం చెయ్యమనేవారు. అలాంటిది, ఇప్పుడు

నాకే జ్ఞాపకశక్తి బాగా తగ్గిపోయింది. ప్రతి చిన్న విషయమూ మరచిపోతున్నాను. ఆరోగ్యరీత్యా ఏమో మందులు వాడుతూ వుంటాను. ఒకవేళ ఈ మందుల మూలంగా నా జ్ఞాపకశక్తి తగ్గి పోయిందంటారా ?

'మరుపు' అనేది ప్రతివారికీ సహజమైనదే. వయసులో వన్నవృద్ధు, చుడగ్గా వుండే బుద్ధి రామ రామ మందగించవచ్చును. దానికి కారణాలు అనేకం. గృహ నిర్వహణ, పిల్లలు, చదువులు-ఇలా ఎన్నో వుంటాయి. అందువల్ల మీరు విచార వడనక్కర్లేదు. కొంతకాలంపాటు-ప్రతిరోజు ఏమేం

వస్తు చెయ్యాలనుకుంటున్నారో, ఓ కాయితం మీద ఉదయమే రాసి పెట్టుకోండి. దానివల్ల మీకు ఇబ్బందేం వుండదు. మీ జ్ఞాపకశక్తి దీనివల్ల మళ్ళీ చిగురించే అవకాశం వుంది!

పి. యస్.

నాకు వివాహమై నాలుగేళ్ళయింది. ఇద్దరు పిల్లలు. నా భర్త, నా తండ్రి అందరమూ కూడా ఒక్క-పూళ్ళోనే వుంటున్నాము. ఏమిటంటే, నాకు ఆత్మ విశ్వాసం తక్కువ. ఆరోచనాశక్తి లేదు. ఈ నా ఆసమర్థతవల్ల, భర్తకూ, పిల్లలకూ దూరమవుతూ నేమోనని రోరోపల భయం! నా గురించి వాళ్ళు, మా బంధువులూ అలాగే అనుకుంటూ వుంటారు-నేను 'తెలివి తక్కువదాన్ని' అని. ఈ విషయంగా ఎవరేం అన్నా, కోపం వస్తుంది నాకు. ఆరోచిస్తే ఏచ్చి పట్టినట్టుగా అవుతుంది. మరి, నన్ను ఏం చెయ్యమంటారు ?

రోగడ ఒకసారి, 'వనిత'లో ఇలాటి సమస్యనే విపులంగా చర్చించడం జరిగింది. మీరు చూడండి. అయినా, ఎలాగైనా సమాధానం చెప్పమని అడిగారు గమక-చెబుతున్నాను. మనస్సును మీరు స్వాధీనంలో వుంచుకోండి. దేనికి బాధపడకండి. మీకు ఆరోచనా శక్తి లేదనీ, ఆత్మ విశ్వాసం లేదనీ భయపడకండి. ఆ భయాలే మానసికంగా ఎంతో క్రుంగదీస్తాయి. మీకు పిల్లలున్నారు-జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలి! ఎప్పుడూ ఏదో ఒక పని కల్పించుకుంటూ, ఎవరేం అనుకున్నా లక్ష్యపెట్టుకుండా వుండండి. అప్పటికీ మీకు తృప్తి లేకపోతే-మీ పూళ్ళో వన్న ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలోని 'పైకియాట్రిస్ట్'ను సంప్రతించండి.

కె. యస్.

నాకు ఇప్పుడు 38 సంవత్సరాలు. ఐదుగురు పిల్లలున్నారు. నాలుగేళ్ళక్రితం నాభర్త కాలం చేశారు. నేను ఏదోఉద్యోగం చేసుకుంటూ, పరువుగాబ్రతుకు తున్నాను. కాని, ఇటీవల కొంతకాలంగా ఏదో

వనిత మాటల కొలువు-26

సరైన సమాధానం :

1 కు	2 టు	3 వ	4	5 కా	6 క	7 ము
8	9	10 వి	11 డ	12 అ	13	14 డి
15	16 త	17	18 నా	19 లు	20 క	21
22 స	23 రి	24 గ	25 స	26	27	28
29 ము	30	31 హ	32	33 జా	34 లు	35
36	37 వె	38 త	39	40 ఓ	41 డా	42 టు
43	44 కం	45 మ	46 గ	47 డు	48	49
50	51 చి	52 గు	53 రు	54 పు	55 ల	56 గ
57	58	59	60	61	62	63 ము

పై సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానాలు పంపినవారు ముగ్గురు. వారు :

1. పి. చూడామణి, వినపాక (ఖమ్మం జిల్లా)
2. పంతుల లక్ష్మీదేవి, హైదరాబాద్-28
3. భమిడిపాటి సీతామహాలక్ష్మి,

విజౌభవట్నం-17

బహుమతి మొత్తం రూ. 150 లను ఈ ముగ్గురికీ సమానంగా పంచి అందజేస్తున్నాము.

ఒక అసంతృప్తికి లోనవుతూ మానసికంగా బాధ పడుతున్నాను. బయట ఎంతో పవిత్రంగా తిరుగు తున్నా. లోలోపల జనిస్తున్న నా వాంఛలను అరికట్టలేకపోతున్నాను. ఒకసారి ఒక వ్యక్తితో హద్దుమీరబోయి, శరీరం లొంగమన్నా మనసు చేసిన హెచ్చరికతో ఆ "అపాయం" నుంచి తప్పించుకున్నాను. నా భర్తకు ద్రోహం చెయ్య లేను; నా పిల్లల దృష్టిలో, సంఘం దృష్టిలో 'పతిత'గా ముద్ర వేయించుకోలేను. కాని, నాలో పెరిగే వాంఛలు మాత్రం, నన్ను మానసికంగా క్రుంగదీస్తున్నాయి. ఇది ఏ దాక్షిణ్యం చేస్తున్నాను? ఎవరితో మొరపెట్టుకోను? దీనికేమయినా మందులున్నాయా?

సెక్స్ దాహాన్ని అణచుకోవడానికి ఏకైక మార్గం— మనోనిగ్రహం—అన్నారు పెద్దలు. పవిత్ర భావాన్ని పెంపొందించుకుంటూ, మనసును అధీనంలో ఉంచుకోగలిగితే మంచిది. 'సెక్స్' అనేది ప్రకృతి సిద్ధమైనది. దీన్ని అరికట్టడం, హిమావ్యమైన విషయం కాదు. నిగ్రహం, విష్ణు కావాలి. అదొక తపస్సు! అది సాధ్యం కావచ్చును, మీరు చెప్పి వట్టుగా—తప్పదారి తొక్కి, పిల్లలకూ సంఘానికి 'శత్రువు' కావడం మరే కష్టం! వ్యాయంగా అయితే, మీరు ఇంకొక వివాహానికి ప్రయత్నించ వచ్చును. కాని, బదులుగా పిల్లలతో ఉంటూ, వారి బాధ్యతలు వహిస్తున్నప్పుడు అది అంత ముఖ్యం? — అలాగే ఉంటుంది. కాని, ఎలాగైతే ఒక పరిస్థితిలో మీరు లొంగకుండా ఉండగలిగారో—అలాగే మనసును స్వాధీన పరచుకోండి. సాధ్యమైనంతవరకూ 'సెక్స్' దృష్టిగల వస్త్రకాలా కథలా చదవకుండా, ఆ ప్రవక్తులలో పాల్గొనకుండా ఉండండి. మనసును పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోండి. మరో వివాహానికి పరిస్థితులు అనుకూలించవచ్చును, ఇంతకంటే మరో పరిష్కారం లేదు! ఆర్. యస్. యల్.

మావారి ట్రాన్స్ఫర్ కారణంగా యీమధ్యనే యీ ఊరు వచ్చాము. వెంటనే యిల్లు దొరకక కొద్దిరోజులు మా అక్కయ్యగారింట్లో ఉండవలసి వచ్చింది. అక్కయ్య అంటే మా పెద్దమ్మ గారమ్మాయి—నాకంటే ఒక సంవత్సరం ముందుగా వచ్చింది—ఒక సంవత్సరం ముందుగా పెళ్ళి చేసుకుంది. బావగారు ఒక బ్యాంక్ గుమస్తా. వాళ్ళకొక పాప! అన్యోన్యమైన 'దాంపత్యం'. బావగారు చాల హుషారుగా ఉంటారు. "పది

కేరళ రాష్ట్ర గవర్నర్ గా నియమింపబడిన శ్రీమతి జ్యోతి వెంకటాచలం—తమిళనాడులో వివిధ మంత్రివర్గాలలో సభ్యురాలుగా ఉండి అనుభవం గడించినవారు. బర్మాలోని మేమోయ్ అనే చోట పుట్టిన శ్రీమతి జ్యోతి 1935లో శ్రీ పి. వెంకటాచలంను (ప్రపంచ ప్రసిద్ధి గడించిన పి. వెంకటాచలం కాండిమెంట్స్ అధిపతి) పెళ్ళాడారు. 1938 నుంచి వివిధ సంఘ సేవా కార్యక్రమాలలో పాల్గొంటున్నారు. 1940లో గౌరవ న్యాయమూర్తిగా పనిచేశారు. 1950లో మద్రాసు రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థ ఉపాధ్యక్షురాలు అయ్యారు. 1953లో మద్రాసు రాష్ట్రంలో కీ॥ శే॥ రాజాజీ మంత్రి వర్గంలోచేరి మద్యపాన నిషేధం, శ్రీ సంక్షేమ శాఖలమంత్రిగా పదవి వహించారు. 1954లో మద్రాసు శాసన పరిషత్తు సభ్యురాలయ్యారు. ఆ తర్వాత 1962లో మద్రాసు రాష్ట్రంలో కీ॥ శే॥ కామరాజ్ మంత్రివర్గంలోనూ, 1962 నుంచి 1967దాకా శ్రీ భక్తవత్సలం మంత్రివర్గంలోనూ మంత్రిగా వివిధ బాధ్య

మందిని నవ్వీస్తూ, నువ్వు నవ్వుతూ జీవితం గడుపు" అన్న సిద్ధాంతం ఆయనది. భార్యను అతిసున్నితంగా, దేవతకంటే అధికంగా ఆరాధిస్తారు. అక్కయ్య అదృష్టవంతురాలు! అయితే—అదృష్టంలో నాకు కూడా ఏ మాత్రం లోటలేదు. నిజం చెప్పాలంటే అందంలో, ఆకారంలో, విద్యలో, ఉద్యోగపు హోదాలో, భార్యను ప్రేమించడంలో—ఒకటేమిటి అన్నింటిలో కూడా నా భర్త—మా బావగారికంటే అధికులు. అయినప్పటికీ నాకు తెలియకుండానే నేను బావగారివైపు ఆకర్షితురాలినవుతున్నాను. నా మనసు ఆయనను మూగగా ఆరాధిస్తుంది. ఇది చాలా అశ్రుర్యకరమైన పరిణామం! నా నైకాలజీ ఏమిదో నాకు తెలియడంలేదు. మాది ప్రేమ వివాహం! ఈ మధ్యనే వివాహం జరిగింది కాబట్టి మోజు తీరిపోయిందని అనుకోవడానికి అవకాశం లేదు. నా భర్తపట్ల నా ప్రేమ చెక్కు చెదరకుండానే వుంది—యంతవరకూ! అయితే మా బావగారిలోని ఏ సుగుణం నన్ను

తలు నిర్వహించారు. 1971 నుంచి 1976 జనవరిదాకా తమిళనాడు శాసన సభలో ప్రతి పక్షం ఉపాధ్యక్షురాలుగా ఉన్నారు. 1974లో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమెకు 'పద్మశ్రీ' ఇచ్చి గౌరవించింది. సంస్థాకాంగ్రెస్ జనతాపార్టీలో లీనమయ్యేదాకా ఆమె—తమిళనాడు సంస్థాకాంగ్రెస్ కోశాధికారిణిగా పనిచేశారు. ఇటీవల తమిళనాడు శాసనసభ ఎన్నికలలో పోటీచేసి, ఓడిపోయారు. "నేను ఏ హోదాలో ఉన్నా ప్రజాసేవ చెయ్యడమే నా ద్యేయం. నాకు లభించిన ఈ గవర్నర్ పదవి కూడా ప్రజా సేవ చెయ్యాలన్న నా ఆసక్తికి ప్రోత్సాహకరం కాగలదని నా విశ్వాసం" అంటారు శ్రీమతి జ్యోతి వెంకటాచలం.

యంత బలంగా ఆకర్షిస్తుందో అంతబట్టడంలేదు. మనసు పడేపడే ఆయన సమక్షాన్ని కోరుకుంటుంది. దాంపత్య జీవితంలో నాకు వెక్కువగా కూడా ఏ విధమైన లోటలేదు. అయితే నాలో బయలుదేరిన యీ విపరీత బుద్ధికి కారణమేమిదో చెప్పగలరా?

మీ కుటుంబమూ, ఇంకొక కుటుంబమూ దెబ్బ తినకుండా చూసుకోవలసిన బాధ్యత మీమీద ఎంతగానో వుంది. ఇప్పటికే అలస్యమైంది. ఒక వువ్వ మీదనుంచి మరొక వువ్వ మీద వాలే కుమ్మెర కాదు మీరు! మనసును అధీనంలో ఉంచుకుని, మీ భర్తతోనే ఎక్కువకాలం గడవండి. వీలైనంతవరకూ కొవ్వొళ్ళపాటు మీ బావగారికి, వారింటికి దూరంగా వుండండి. మీలో బయల్దేరిన విపరీత బుద్ధికి కారణం అంటూ ప్రత్యేకంగా ఏమీ వుండదు—చాంచల్యం! అంతే. "విపరీత బుద్ధి" అని మీరే అంటున్నారు గనుక, దాన్ని అదుపులో పెట్టుకోవలసింది మీరే!

[మహాభక్త వివాహాలు : 7 వ పేజీ నుంచి]

అమ్మాయి చేతి మీద ఆమె తండ్రి చెయ్యి. ఆ తండ్రి చేతిమీద అమ్మాయి తల్లి చెయ్యి ఉంచి అద్వైతికి అమ్మాయినిచ్చి కన్యాదానం చేస్తారు.

కన్యాదానం అయ్యాక వరుడి తల్లి-వధువుకు మడిగా ఉంచే పట్టుచీర ఇస్తుంది. ఆ పట్టుచీర ఏ రంగులో ఉన్నా పరవాలేదట! వధువు ఆ పట్టుచీర కట్టుకుని వచ్చిన తర్వాత మంగళ సూత్ర ధారణ జరుగుతుంది. మంగళసూత్ర ధారణలో వరుడి సోదరి అతనికి తోడ్పడుతుంది. అలా తోడ్పడాన్ని 'కరాలీ' అంటారు.

మంగళసూత్రం కట్టాక లాజహోమం జరుగుతుంది. అందులో వధువు సోదరుడు సాయం చేస్తాడు. అప్పుట్లో అతను వరుడి చెవులు పట్టుకుంటాడట. వరుడు అతనికి దోపీ యిచ్చి పంపించేస్తాడట. ఈ తంతును 'కాన్ పిణ' అంటారు.

తర్వాత సప్తపది జరుగుతుంది. సప్తపదిలో ఒక పీటమీద ఏడుచోట్ల ఉంచిన బియ్యం మీదుగా వరుడు. వధువును నడిపిస్తాడు. దాంతో పెళ్ళి పూర్తవుతుంది.

సాయంకాలం వరుడి పక్షం వారు లక్ష్మీపూజ జరుపుతారు. దాంతో బాటు వధువు తల్లిదండ్రు

లనూ పూజిస్తారు. వరుడి తల్లి వధువుకు నగలు ఇస్తుంది. తర్వాత 'నక్షత్రదర్శన్' కార్యక్రమం జరుగుతుంది.

ఆ తర్వాత వధువు వరుడి ఇంటికి రావడాన్ని పురస్కరించుకుని గృహప్రవేశం. గృహ లక్ష్మీపూజ జరుపుతారు. ఈ సందర్భంలోనే వరుడి పేరుకు తగ్గట్టు వధువు పేరును మార్చే ఆనవాయితీ కూడా ఉంది.

పెళ్ళిరోజున మంగళస్నానం కాగానే వధూ వరులు 'ముండావళ్' ధరిస్తారు. ముండావళ్ అంటే మన పెళ్ళిల్లో ధరించే బానికాల వంటివి. ముండావళ్ ను ముత్యాలతో గానీ, పువ్వులతో గానీ రూపొందిస్తారు. పెళ్ళికి వధువును రకరకాల నగలతో ఆలంకరిస్తారు. వాటిలో 'గోల్' అనే కడియాల, 'వజ్రటికా' 'తుని' 'సరి' వంటి కంఠాభరణాలు, 'బుగ్గీ', 'కుడీ', 'బాణ' మొదలైన కర్ణాభరణాలు, ఒడ్డాణం పేర్కొనదగ్గవి. వధువు 'నల్' అన్న ముక్కెరను కూడా ధరిస్తుంది. ఈ ముక్కెర చేపలా సాగి ఉంటుంది.

కాలానుగుణంగా, వధూవరుల ఆర్థిక పరిస్థితులను బట్టి ఈ వివాహ పద్ధతులలో కొన్ని మార్పులు, కొన్ని చేర్పులు జరుగుతున్నాయి. ✽

'పుట్టిన రోజులు' శీర్షికకు పిల్లల ఛాయా చిత్రాలు పంపేవారు గమనించవలసిన ముఖ్య విషయాలు :

1. శిశువు వయసు మూడు సంవత్సరాలకు మించకూడదు.

చిరునామా, శిశువు పుట్టిన తేదీ (సంవత్సరం, నెల తో సహా) ఫోటో తీయించిన తేదీ రాయాలి.

2. ఫోటోలు కార్డ్ సైజు, లేదా క్వార్టర్ సైజుల్లో వుండాలి గాని, అంతకంటే తక్కువ సైజులో వుండకూడదు. ఫోటోలో శిశువు పూర్తి రూపం కనిపించాలి. ఫోటోలు మామూలుపే పంపాలి గాని, కలర్ ఫోటోలు పంపరాదు. ఫోటో ఏదో ఒక్కటే పంపాలి గాని, రెండు మూడు రకాలైనవి పంపి, ఎన్నిక చేసుకోమనకూడదు.

4. శిశువుల ఫోటోలు, ఫోటో పంపడానికి ముందు మూడు నెలల లోగానే తీయించినవి ఆయి వుండాలి గాని, అంతకు ముందు ఎప్పుడో తీయించినవి కాకూడదు!

3. ఫోటో వెనక శిశువు పేరు, ఊరి పేరు పెన్సిల్ తో (తేలిగ్గా) రాయాలి. విడి కాగితం మీద మళ్ళీ శిశువు పేరు, తల్లి పేరు.

5. ప్రచురణకు స్వీకరింపబడని ఫోటోలు తిరిగి కావాలనుకున్నవారు స్టాంపులు అతికించిన కవరు (ఫోటో పట్టే సైజులో) పంపవలసి వుంటుంది. ప్రచురింపబడిన ఫోటోలు మాత్రం తిరిగి పంపబడవు.

ఈ చిన్న నిబంధనలను పాటిస్తూ, మాత్రం సహకరించవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాము.

—వ. సంత.

అది ఒక ప్రదర్శన. ఆ ప్రదర్శనలో ఎంతో వైవిధ్యం చోటు చేసుకుంది. ఎంబ్రాయిడరీ ద్వారా రూపొందించిన రంగురంగుల బొమ్మలు, రకరకాల వర్ణచిత్రాలు, మెషిన్ ఎంబ్రాయిడరీ విధానాన్ని క్రోషానూ ఉపయోగించి తయారు చేసిన గలీబులు, బల్లపరుపులు, రంగురంగుల పూసలతో రూపొందించిన చేతి సంచులు, బుట్టలు, పర్సలు వంటివి ఆ ప్రదర్శనలో చోటు చేసుకున్నాయి. కళాత్మకంగా ఉన్న ఆ వస్తువులన్నిటినీ రూపొందించిన వారు ఒక్కరే అని తెలిపినప్పుడు ఎంతో ఆశ్చర్యం కలిగింది.

ఇలా తమ కళాత్మకమైన వస్తువుల ద్వారా ఎందరినో ఆశ్చర్యపరుస్తున్నవారు శ్రీమతి పుష్పకాంత్ తిరుమల్ రావు. పదేళ్ళ బాలికగా ఉన్నప్పటినుంచీ క్రాస్ కుట్టు విధానంతో అల్లిబిల్లిగా తమకు తోచిన తీరులో ఎంబ్రాయిడరీ చెయ్యడం ప్రారంభించిన ఆమె ఆ తర్వాత మెషిన్ ఎంబ్రాయిడరీ ద్వారా ఎన్నెన్నో అద్భుతాలు సృష్టించారు.

శ్రీమతి పుష్పకాంత్ ఇల్లు ఆమె సృష్టించిన కళా ఖండాలతో చిన్న సైజు వస్తు ప్రదర్శన శాలలా కనిపిస్తుంది.

శ్రీమతి పుష్పకాంత్ బెంగళూరులోని కమలాబాయ్ పాఠశాలలో చదువుకున్నారు. తమ పద్దెనిమిదవ యేట శ్రీ తిరుమల్ రావును పెళ్ళాడారు. పుష్పకాంత్ తిరుమల్ రావు దంపతులకు ముగ్గురు పిల్లలు. ఇప్పుడు ఆ పిల్లలకూ పిల్లలున్నారు.

ఇంటిపని కాగానే ఒక్కక్షణం కూడా వృథా చెయ్యకుండా ఏదో ఒక రకమైన హస్తకళాఖండ సృష్టికి పూనుకునే శ్రీమతి పుష్పకాంత్ — అలా తక్కిన ఇల్లాళ్ళకు మార్గదర్శకురాలు!

త్రేమతి పుష్పకాంత తిరుమలే రావు

“వనితాభ్యుదయానికి, దేశప్రగతికి మహిళా సంఘాలు ఎంతగానో

తోడ్పడుతున్నాయి. వాడ వాడలా, మూల మూలలా

ఈ సంఘాలు విస్తృతం కావలసిన అవశ్యకత ఎంతైనా వున్నది!”

“మహిళామండలులు - వాటి అవశ్యకత - నిర్వహణలో సాధకబాధకాలు” మొదలైన విషయాల మీద వారి వారి అభిప్రాయాలను సేకరించే నిమిత్తం, ఇటీవల విశాఖపట్నంలో గల కొన్ని మహిళామండలుల ప్రధాన కార్యకర్తలను సమావేశపరిచి “వనిత” ఒక గోష్ఠి కార్యక్రమం నిర్వహించింది. వారి అభిప్రాయాల క్రోడీకరణను ఇక్కడ పొందుపరుస్తున్నాము

రీలాకాయదు

ఎమ్. పార్వతిదేవి

మహిళా మండలుల విధులూ, బాధ్యతలూ, స్త్రీలొకానికి చేస్తున్న సేవా నహకారాలు:

“మహిళా సమాజాల స్థాపనలో ఇదివరలో చాలా ఇబ్బందులు ఉండేవి. పురుషులనుండి విమర్శలు, అక్షేపణలు వస్తూవుండేవి. మహిళలు కూడా సరియైన అవగాహన లేక తమ భర్తలకు కోపమో, అయిష్టమో కలుగుతుందనే భయంతో, ముందంజవేసి సభ్యులుగా చేరేవారుకాదు; అయితే, రానురాను సంఘంలో విద్యా వ్యాసంగాలు ఎక్కువ కావడంతో మహిళా లోకంలో చైతన్యం పుంజుకొని, బూజుపట్టిన పాత అభిప్రాయాలు తుడిచి పెట్టుకుపోయి మహిళామండలుల స్థాపన అత్యవశ్యకమనే అభిప్రాయం ఏర్పడింది. నేటి పురుషులు కూడా వాటికి బాగా ప్రోత్సాహ మిస్తున్నారు.” అన్నారు ద్వారకానగర్ బా-బాపూ (మహిళా) సేవా సంఘం కార్యదర్శి, (లాయరు) కుమారి పాలెపు జగన్మోహిని.

“అది సహజమే. ఏ ఉద్యమం ప్రారంభించినా, ఏ పథకం ప్రవేశపెట్టినా మొదట్లో కొన్ని అవాంఛనీయ కలగడం సహజం: విమర్శలు, ప్రతివిమర్శలు కూడా వినబడుతూ వుంటాయి. అయితే, వీటన్నింటినీ అధిగమించి, మహిళా లోకం ముందంజ వేస్తున్నది. మహిళామండలులు విస్తృతంగా వ్యాపించి, బహుముఖంగా స్త్రీ జన సంక్షేమానికి, వారిలో విజ్ఞాన వినోదాలు కలుగ జేయడానికి; అన్నిరంగాలలోను స్త్రీలు ముందంజ వేయడానికి, అర్థికంగా వెనుకబడినవారికి ఉపాధి సౌకర్యాలు కలుగజేయడానికి అనేక కార్యక్రమా లను చేపట్టి తోడ్పడుతున్నాయి.” - అన్నారు రాబా గల్లెన్సుకు చెందిన ‘విమెన్స్ ఇండియన్ అసోసియేషన్’ కార్యదర్శి శ్రీమతి రీలా నాయుడు.

“అంతేకాదు: అనాథ స్త్రీలకు, సంఘంలో అన్యాయానికి గురి అయి, దగాపడి వంచిన

బడిన నిరుపేదలయిన స్త్రీ లొకానికి సహాయపడి వారిని ఉద్ధరించి, వారికి న్యాయం కలుగ జేయ్యటానికి ఉచిత న్యాయ సలహాలు అందించే బంధుకు “ప్రీ లీగల్ ఎయిడ్ క్లినిక్” లను నిర్వహిస్తున్నాయి. సిల్లలకు విజ్ఞాన వినోదాలు కల్పించటానికి “బాలవిహార్” వంటి సాంస్కృతిక సమావేశాలు, “బార్వాదీ” వంటి శిక్షణా కార్యక్రమాలను కూడా యీ మహిళా మండలులు నిర్వహిస్తున్నాయి” అన్నారు కుమారి జగన్మోహిని.

బురుజు పేట ఎ. ఎస్.ఆర్. మహిళా భవనం అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి దువ్వూరి రామమూర్తి మాట్లాడుతూ, “అసలు మహిళా మండలుల ఆశయాలు-ఆదర్శాలే యిప్పుడు పూర్తిగా మార్పు చెందాయి. ఇదివరలో మహిళా సమాజాలకు నిర్దిష్టమైన కార్యక్రమాలులేక, సంఘంలో ప్రత్యేకమైన ఒక తరగతికి చెందిన కొందరు స్త్రీలు

కాలక్షేపం కోసమో, విరామం కోసమో, నలుగురూ కలిసి ముచ్చట్లు చెప్పుకోవడం కోసమో యీ సమాజాలు అక్కడక్కడా స్థాపించుకొంటూ వుండేవారు. కాని, యిప్పుడు వాటి తరహాయే మారిపోయింది. సమాజ స్థాపనోద్దేశమే మారిపోయింది. యీనాడు మహిళా మండలాల ముఖ్య ఆశయాలు-శ్రీ సమాజ సేవ, శ్రీ సమాజ అభివృద్ధి, దీనజనోద్ధరణ - మొదలైనవి" అని అన్నారు.

"అయితే యిప్పటికీ అక్కడక్కడా పురుషుల నుండి కొంత విమర్శ వినబడక పోవడం లేదు.

జేసి ప్రగతికి తోడ్పడుతున్నాయి. వారిని విద్యా వంతులుగా తయారు చేయడమేగాక, లలిత కళలలో కూడా అనుభవం సంపాదించడానికి అవకాశాలు కల్పిస్తున్నాయి. అయితే, ప్రధానంగా స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థలయినటువంటి లయన్సు, రోటరీస్ మొదలైన మహిళా సంఘాలు శ్రీ సంతేమం, దీనజనోద్ధరణ, వికలాంగులు, నిస్సహాయులు అయిన బాల బాలికలకు ఉచిత రీతిని సహాయం చెయ్యడం మొదలైన సేవా కార్యాక్రమాలే ర్యేయంగా పెట్టుకుని పనిచేస్తున్నాయి." అన్నారు.

బడిన రోగులకు వైద్యసహాయం నిమిత్తం ఉచితంగా హోమియో ఆల్లోపతి వైద్య కాలరను నడుపుతున్నాం. వాటికి కావలసిన మందులను, ఉచితంగా సరఫరా చేస్తున్నాము. చిన్న పిల్లలకు వ్యాధినిరోధక కేంద్రాలు నిర్వహించి, పోలియో, డిప్తీరియా మున్నగు వ్యాధులు రాకుండా తగిన మందులను, వాక్సినులను ఉచితంగా సరఫరా చేస్తున్నాము. వీటితో పాటుగా మరికొన్ని వాదలలోని బీద సాదలకు వస్త్రధానం వగైరా చేసి, మరికొన్ని వాదల మెరుగుదల కోసం ప్రయత్నాలుచేస్తున్నాం" అన్నారు.

డాక్టర్. హైమవతిదేవి

డాక్టర్ రితిరామమూర్తి

డాక్టర్ జగన్మోహన్

డాక్టర్ రితిరా

మహిళా సంఘాలు వట్టి ఆదంబరం కోసమేనని, సభలలో చెప్పే వన్నీ వ్యర్థ ప్రసంగాలు మాత్రమేనని అనే పురుషులు యిప్పటికీ లేకపోలేదు. అయితే, వీరు ఆత్మ వంచన చేసుకోకుండా యిప్పుడు సమాజాలు చేపడుతున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, నిర్మాణాత్మక పథకాలు సంఘానికి, ముఖ్యంగా మహిళాలోకానికి ఎంత మేలు కలుగ జేస్తున్నాయో పరిశీలించి చూస్తే మహిళా సమాజాల అవశ్యకత వీరికి అవగాహన కాక పోదు!" అన్నారు అక్కయ్య పాలెం శ్రీగీతా శ్రీ సమాజం అధ్యక్షురాలు-శ్రీమతి ఎమ్. పార్వతి దేవి.

'లయన్ లేడీస్ క్లబ్-విశాఖపట్నం' అధ్యక్షురాలు డా॥ ఎ. హైమవతిదేవి మాట్లాడుతూ "కొన్ని కఠిన్మతాలుగా నిద్రాణమై ఉన్న శ్రీలోకంలో యీ మహిళా మండలాల చైతన్యాన్ని తీసుకు వచ్చి, వారిలో నాయకత్వపు సామర్థ్యాన్ని కలుగ

విశాఖపట్నం రోటరీస్ కు చెందిన "ఇన్నర్ వీర్ క్లబ్" కార్యదర్శి శ్రీమతి కమలాచిత్రా "మా మహిళా సేవా సంస్థలు ముఖ్యంగా స్నేహ పౌహర్దాలనే ప్రధానంగా పెట్టుకొని పనిచేస్తున్నాయి. బీద సాదలకు తోచినంత మేరకు సహాయాన్ని అందించడమే ప్రధానంగా పెట్టుకొని పనిచేస్తున్నాయి. ఉదాహరణకి, మా యిన్నర్ వీర్ క్లబ్ తరపున యీ మధ్యనే వికలాంగులైన వారికి కుట్టు మిషన్లు అందజేసి ఉపాధిని కల్పించాము. అనాద బాల బాలికలకు పంకలు, బరిపాలా, వారు ఆడుకొనే నిమిత్తం కర్ర గుట్టమూ, వగైరా ఏర్పాటు చేసాము. కుష్టురోగులకు పాదరక్షలు పంచిపెట్టాము. బీద విద్యార్థులకు వేతన సహాయాన్ని అందజేస్తున్నాము" అన్నారు.

లయన్ లేడీ డా॥ హైమవతిదేవి అంతలో అందుకొని-" అంతేకాదు, అర్థికంగా వెనుక

శ్రీమతి రీతి నాయుడు-" ముఖ్యంగా మధ్య తరగతి ప్రేమ తమ తీరిక సమయాలను వృధా చెయ్యకుండా సద్వినియోగం చేసుకోడానికి యీ మహిళా మండలాల అవశ్యకత ఎంతైనా ఉంది. సభ్యురాళ్ళందరూ ఒకరినొకరు తెలుసుకొని, వారివారి అభిప్రాయాలను పరస్పరం చర్చించుకుని, వారి వివేచనాశక్తిని పెంపొందించుకుంటున్నారు. కుట్టుపని, అల్లికపని, ఎండ్రాయిదరీ ప్లాస్టిక్ వైరుతో సంచులూ వగైరా తయారు చెయ్యడం మొదలైన అనేక రకాలైన చేతిపనులు నేర్చుకుంటున్నారు. రకరకాల కొత్త కొత్త వంటలు (పాకాకాప్రకళ) నేర్చుకుంటున్నారు. పువ్వులతో రకరకాల గృహలంకరణలు తెలుసుకుంటున్నారు" అన్నారు.

"మా మహిళా సంస్థలు నిర్వహిస్తున్న 'క్రిషీ' కు సంరక్షక మందిరం-జీవన భృతి కోసం పనులలోకి పోయే ప్రేమ చంటి బిడ్డలకు చాలా ఉపయోగ పడుతున్నది. యీ సంరక్షక మంది

రాలకు కావలసిన ఉయ్యాలతోపైలను. శిశువులకు కావలసిన పాలు, పాలపొడి వగైరాలను మా మహిళా మండలుల ద్వారా సరఫరా చేస్తున్నాము" అన్నారు లయన్ రేడి డా॥ హైమవతీదేవి.

శ్రీమతి పార్వతీదేవి మాట్లాడుతూ, "మహిళా మండలుల ద్వారా సర్కారతేపం, సత్ప్రవర్తనా స్త్రీలకు అలవడుతున్నాయి. తీరిక సమయాల్లో కాలాన్ని వృధాచెయ్యకుండా దైవదీపితన, భజనలు వగైరా కూడా జరిపిస్తుంటాము. తద్వారా నైతిక, మానసిక ఉన్నతితోపాటు స్త్రీలకు సద్గుణ సౌఖ్యాలు అలవడతాయి. సంవత్సరంలోని ముఖ్యమైన పర్వదినాలు—శ్రీరామ నవమి, దుర్గాపూజ, పరలక్ష్మీవ్రతం మొదలైనవి సామూహికంగా జరుపుకుంటూ వుంటాం కూడా" అన్నారు.

"మహిళా మండలులు మత వివక్షతలేని సంస్థలు కావడం వల్ల అన్ని రకాల పండుగలనూ జరుపుకుంటూ వుంటాం. జాతీయ దినాలలో ముఖ్యమైన అన్ని మత గ్రంథాల సంగ్రహాలను పారాయణ చేస్తూ వుంటాం." అన్నారు కుమారి జగన్మోహిని.

"స్త్రీలలో విద్యా వ్యాప్తికి కూడా యీ మహిళా మండలులు పాలు పడుతున్నాయి. మా మహిళా మండలిలో మేము అనాధులూ, నిస్సహాయులూ అయిన స్త్రీలకు, భర్తలచే విడువబడిన వారికి సంగ్రహ విద్యా తరగతులను ఏర్పాటుచేసి వారిని మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షలకు కట్టించాము. స్త్రీలు విరామ సమయంలో చదువుకొనేందుకు చిన్న చిన్న రైబ్రరీలను కూడా నిర్వహిస్తున్నాము. పరిశ్రమ చెయ్యటంలో ఆసక్తి వున్నటువంటి స్త్రీలకు ఉపాధి కల్పన విమిత్తం యీ మధ్యనే మేము కొవ్వొత్తులు, సుద్దముక్కల తయారీని చిన్న కుటీర పరిశ్రమగా ప్రారంభించాము. మానసికంగా పరిశ్రమ జేసి, ఆరోగ్యాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోవాలనుకునే వారి నిమిత్తం శాస్త్రీయ పద్ధతులలో నడుపబడే డ్యానాడ్యాస తరగతులను కూడా ప్రవేశ పెట్టాము." అన్నారు శ్రీమతి దువ్వూరి లలిత.

"వినోద విహారం నిమిత్తం అప్పుడప్పుడు రోజునా, విహార యాత్రలు, సామూహిక విందులు కూడా ఏర్పాటు చేసుకుంటున్నాం" అన్నారు శ్రీమతి లీలానాయుడు.

"అంతేకాకుండా కేరమ్ము, చదరంగం మొదలైన ఇన్-డోర్ గేమ్ము, బాడ్మింటన్,

షటిర్ కాక్ వంటి అవుట్-డోర్ గేమ్ము నిర్వహిస్తున్నాము. నృత్య, సంగీతసాహిత్య తరగతులతో పాటు, పెయింటింగు వగైరా తరగతులను కూడా నిర్వహిస్తున్నాము" అన్నారు కుమారి జగన్మోహిని.

మహిళా మండలులవల్ల అపకారాలేమైనా వున్నాయా?

"ఏమీలేవు. ఉండవు. మహిళాభ్యుదయమే పరమావధిగా పెట్టుకొని, స్థాపించబడి, నిర్వహింపబడుతున్న మహిళామండలులవల్ల 'అపకారం' అనే ప్రశ్నే ఉదయించదు. అయితే, ఎక్కడయినా కొన్ని రేడిస్ క్లబ్బులలో రిక్రియేషన్ కోసం ఏర్పాటు చెయ్యబడిన ఇన్-డోర్ గేమ్ములో అతిగాపోయి, 'గాంబ్లింగ్' (జూద ప్రవృత్తి)గా తయారయితే మాత్రం అది స్త్రీ లోకానికి ప్రమాదకరమైనదే. అయితే, మాకు తెలిసినంత వరకూ అటువంటి వార్తలేవీ రాలేదు!" అన్నారు కుమారి జగన్మోహిని.

క్రొత్త సమాజాల స్థాపన:

"సమాజాలు పైన పేర్కొన్న కార్యక్రమాలన్నీ దిగ్భవతీకృతంగా నిర్వహిస్తుంటే, ఎక్కువ మంది మహిళలు సభ్యులుగా చేరడానికి యింకా

ముందుకు వస్తారు. ఆ విధంగా యిప్పుడున్న సమాజాలను మరింత బలపరచుకొని అభివృద్ధి చేసుకోవాలి. యిప్పుడున్న సమాజాలు పట్టణం లోని అన్ని భాగాలకు విస్తృతం కాకపోతే, కొత్త సమాజాలు ఆయా ప్రాంతాలనుబట్టి ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చును."—అని అన్నారు డా॥ హైమవతీదేవి.

నిర్వహణలో ఎదురయ్యే సమస్యలు ఏమిటి?

"మహిళా మండలుల స్థాపనకుగాని, నిర్వహణకుగాని ప్రధానంగా ఎదురయ్యే సమస్య—భవనం. తగిన వసతి సౌకర్యాలు లేక చాలా పనులు చెయ్యలేకపోతున్నాము. ముఖ్యంగా రైబ్రరీ పెట్టుకోవడానికి, అటపాటలు నిర్వహించుకోవడానికి, విద్యా విషయికంగాగాని, పారిశ్రామికంగాగాని తరగతులు నడుపుకోవటానికి—దేనికి వీలులేకపోతున్నది" అన్నారు శ్రీమతి పార్వతీదేవి.

"ప్రభుత్వం వారు మహిళా భవనాల నిర్మాణం కోసం కనీసం స్థలం అయినా ఉచితంగా మంజూరు చెయ్యాలి." అన్నారు శ్రీమతి లీలానాయుడు. అమె యింకా యిలా అన్నారు.

"నిర్వహణలో ఎదురయ్యే సమస్య ఇంకోటి.

అర్థిక సమస్య. ఏ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలన్నా ప్రజలనుండి విరాళాలు వసూలు చేసుకోవడమో, లేక మెంబర్లను మరి కొంత అర్థికంగా అర్థించడమో, లేక వీలయితే ఏవయినా బెనిఫిట్ షోలు ఏర్పాటు చేసుకోవడమో చెయ్యవలసి వస్తున్నది. వీటన్నిటికీ ప్రజా సహకారమే తప్ప వేరే గత్యంతరం ఏమీలేదు. ప్రభుత్వం యీ మహిళా మండలాల నిర్వహణకు అర్థికంగా సహకరించడం లేదు. అయితే స్వయం ఉపాధికల్పనా కార్యక్రమాలు మొదలైనవి నిర్వహించడానికి మాత్రం ప్రభుత్వం కొద్దిగా సహాయపడుతోంది."

"సభ్యులనుండి చందాలు వసూలు చేసుకోవడం కూడా ఒకరకంగా కష్టమైనదే. అందరు మెంబర్లూ ఎప్పటికప్పుడు ఆ నెల చందా జమకట్టరు. ఈ వసూళ్ళ కోసం కోలాదికారికి కొంచెం శ్రమ ఎక్కువే!" - అన్నారు శ్రీమతి కమలాచిట్రా.

"అయితే తమాషా ఏమిటంటే యీ చందా వసూళ్ళు మధ్య తరగతికి చెందిన శ్రీ సభ్యుల నుండి సులభంగానే జరుగుతున్నాయి. ఎటొచ్చి కలవారి కుటుంబాల సభ్యులే కొంచెం తిప్పుకుంటారు. నా అనుభవంలో-ఎటువంటి అర్థిక కార్యక్రమానికయినా మధ్య తరగతి శ్రీలు ఎప్పుడూ ముందంజ వేస్తూనే ఉన్నారు!" అన్నారు శ్రీమతి రీలానాయుడు.

"ఒక మంచి విషయమేమిటంటే, ఇప్పుడిప్పుడు మహిళా మండలాలలో సభ్యులుగా చేరడానికి శ్రీలకు పురుషుల నుండి తగిన ప్రోత్సాహం లభించడం. అయితే మన గృహిణీమణులే యీ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోలేక పోతున్నారు. తీరిక లేదనో, సంసారం చక్కబెట్టుకోవడంతోనే సరిపోతున్నదనో - ఏదో ఒక సాకుతో ఎక్కువమంది మధ్య తరగతి కుటుంబాల వారు సభ్యులుగా చేరడానికి ముందుకు రావడం లేదు. అయితే, యీ సాకు సరియైంది కాదు. తమకు ఉన్న సమయంలోనే యింటి పనులు నెరవేర్చుకొని, సాయం సమయంలో ఒకిగంటో, రెండు గంటలలో మహిళా మండలి కార్యక్రమాల్లో పాల్గొంటే శ్రీలకు చాలా లాభదాయకంగా ఉంటుంది!" - అన్నారు శ్రీమతి రీలానాయుడు.

"అది కూడా సభ్యులంతా రోజూ రానక్కరలేదు. వారానికి ఒకసారో, రెండుసార్ల సమావేశమయి కార్యక్రమాలు చర్చిస్తూ వుంటాం. అప్పుడు రాగలిగినా చాలు. మెంబర్లు లైబ్రరీ నుండి వారికి

వెల్లాడులోని సింహపురి మహిళా సూపర్ బజార్ కు ఇటీవల రాష్ట్ర గవర్నరు శ్రీమతి కారదా ముఖర్జీ ప్రారంభోత్సవం జరిపారు. ఈ సూపర్ బజార్ ను-ఎదుగుడు మహిళా పాలకవర్గ సభ్యులు నడుపుతున్నారు. ఈ 'కన్సూమర్స్ కో ఆపరేటివ్ స్టోర్స్' లో 628 మంది సభ్యులున్నారు. ప్రారంభోత్సవ సందర్భంగా జరిగిన సభకు కాసేప

సభ్యులు శ్రీ రేబాల దశరథరామిరెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. సూపర్ బజార్ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి రేబాల దమయంతిదేవి, అతిథులను ఆహ్వానించి, వివేదిక చదివారు. ఇటువంటి మహిళా సూపర్ బజార్ లకు ప్రభుత్వ సహాయం అందేట్లుగా తాము చూడగలమని, రాష్ట్ర గవర్నర్ చెప్పారు. సభా సంతరం సూపర్ బజార్ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ శ్రీమతి సరోజిని వందన సమర్పణ చేశారు.

కావలసిన గ్రంథాలను, పుస్తకాలను యిళ్ళకు తీసుకుపోతూ వుండవచ్చు. తదితర కార్యక్రమాల్లోనూ పాల్గొనవచ్చు!" అన్నారు కుమారి జగన్మోహిని.

"అయితే, ఏదైనా ఒక వినోద కార్యక్రమమో, లేదా ఏ 'సినీ స్టార్ నైట్' లాంటిదో ఏర్పాటు చేస్తే మెంబర్లంతా విధిగా వస్తారు. మీటింగులకు హాజరవమంటే మాత్రం ఏదో సాకు చెబుతూ వుంటారు-అది మామూలే!" - అన్నారు శ్రీమతి కమలాచిట్రా నవ్వుతూ.

"అయితే, అక్కడక్కడ కొందరు పురుషులు తమ శ్రీలు మహిళా మండలాలలో చేరడానికి అభ్యంతరం చెప్పేవారు లేకపోలేదు. దీనికి కారణం మహిళా మండలాలంటే వారికి గల ఉపేక్ష భావమే!" అన్నారు శ్రీమతి పార్వతీదేవి.

"పనిచేసే శ్రీల సౌకర్యార్థం 'వర్కింగ్ విమెన్స్ హాస్టలు' నడుపుతామంటే నిర్వహణ

బర్చులో ప్రభుత్వం ముప్పాతిక వంతు భరిస్తుంది. అయితే ఎంతమంది యిటువంటి పనులు చేపట్టగలరు?" అని వ్యాఖ్యానించారు కుమారి జగన్మోహిని.

"అంతేగాక బాల్యాడీలు, బాలవిహారాలు మున్నగునవి నిర్వహించడానికి ప్రజాసేవా కార్యక్రమాల నిర్వహణకి కూడా ప్రభుత్వం యింకా ఎక్కువగా సహాయం చెయ్యాలి!" అన్నారు డా॥ హైమవతిదేవి.

"ఏది ఏమైనా మహిళాభ్యుదయానికి సర్వతోముఖంగా కృషిచేసే మహిళా మండలాలు ఎంతైనా అభివృద్ధి కావాలి. అవి దిగ్విజయంగా నిర్వహింపబడేటందుకు శ్రీల సహకారమేగాక, పురుషుల సహాయ సానుభూతులు, ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహం విరివిగా లభించాలి!!" అని యీ ఇష్టాగోష్ఠిలో పాల్గొన్న మహిళా మండలాల ప్రధాన కార్యకర్త లందరూ ఏక కంఠంతో స్పష్టీకరించారు.

—విలేకరి

అఖిలాండ ఆంధ్ర మహిళా దివ్యజ్యోతి

దీపావళి

సరికొత్త రంగులతో వెదజల్లే మణిమయ జ్యోతి " వాణి "

మైలాపూర్

వాణి సిల్క్స్

దీపావళి కొత్త రంగులు అను, అర్చన
సరికొత్త డిజైనులు ప్రతిభ, సుప్రజలను

అన్ని శుభ సమయములందు
ధరించి ఆనందించండి!

వాణి సిల్క్స్ (ఎరకండిషన్స్ షోరూమ్)

132, రాయపేట హైరోడ్ 'జమ్మి బిల్డింగ్ దగ్గర'
మైలాపూర్,

మద్రాసు-600 001

ఫోన్: 7 6 3 5 9

మా పాడుపు
పథకంలో చేరి
లాభం
పొందండి!

త్రీల శారీరక సమస్యలు

డాక్టర్

వక్షస్థల ఆరోగ్యం

త్రీల వక్షస్థలాన్ని కొంతవరకు త్రీత్వానికి గుర్తుగా పరిగణించవచ్చును. కనుక వాటి స్వరూపంలో మార్పు వస్తే బాధాకరంగా ఉంటుంది. చాలామంది త్రీలు సిగ్గువల్లకానీ, భయంవల్లకానీ తమ వక్షస్థల సౌందర్యం గురించి, అందుకు సంబంధించిన సమస్యల గురించి ఇతరులతో చెప్పడానికి సంకయిస్తూ ఉంటారు.

వక్షస్థలం ఆకారంలో ఒకసారి గనుక మార్పు వస్తే ఆ మార్పు అలాగే ఉండిపోతుంది. కనుక వక్షస్థల సౌందర్యం గురించి తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం అవసరం. ('వనిత' మార్చి 1, 1977 సంచికలో 'వక్షస్థల సౌందర్యం' గురించి డాక్టర్ వనజ రాసిన వ్యాసం వెలువడింది. ఈ సందర్భంలో ఆ వ్యాసం ఒకసారి చదవడం లాభదాయకం కాగలదు.)

కనీసం నెలకొకసారి అయినా కొన్ని నిమిషాలపాటు నిలువుటద్దం ముందు నిలబడి వక్షస్థలాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తుండాలి. అలా పరిశీలించడంవల్ల మామూలుగా వక్షస్థలం ఎలా ఉంటుందో ఒక అభిప్రాయం ఏర్పడుతుంది. అందువల్ల అలా పరిశీలిస్తున్నప్పుడు వక్షస్థలం ఆకారంలో ఏదైనా మార్పుంటే తెలుస్తుంది. స్తనాగ్రం ఆకారంలో కానీ, స్తనాల ఆకారంలో కానీ మార్పు కనిపిస్తే సిగ్గునూ భయాన్నీ విడనాడి వెంటనే వైద్యులను సంప్రతించడం అవసరం.

వక్షస్థలం ఆకారంలో మార్పు ఏదన్నా ఉన్నదా అని తెలుసుకోవడానికి మరో మార్గం కూడా ఉంది. వెల్లకిల పడుకుని, చేతులతో వక్షాలను రొమ్ము వైపుగా నొక్కడంవల్ల వక్షాలలో చిన్న గడ్డలుగానీ బుడిపెలుగానీ ఉంటే తెలుస్తుంది. మామూలుగా అయితే వాటిగురించి అంతగా పట్టించుకోనక్కరలేదు.

కొన్ని సందర్భాలలో ఋతుస్రావ సమయానికి ముందు మొత్తం వక్షమంతా గట్టిగా పెద్ద గడ్డలా అయిపోవచ్చును. ఇలా స్పర్శవల్ల వక్షంలో పెద్ద పెద్ద బుడిపెలు ఉన్నట్లుగానీ, వక్షాలు గడ్డబారినట్లుగానీ ఉంటే వైద్యులను సంప్రతించడం అవసరం.

దాంపత్య జీవితం-సమస్యలు

వివాహితలైన త్రీ పురుషులు దాంపత్య జీవి

ఉంటే, ఆ త్రీలలో కామ దృష్టి ఎలా కలుగుతుంది?

ఋతుస్రావ సంబంధమైన సమస్యలున్న త్రీలు లైంగిక సంపర్కం వల్ల సుముఖత చూపడం కూడా అరుదుగానే కనిపిస్తుంది.

అయితే భార్యాభర్తలు ఒకరికొకరు తమ లైంగిక సమస్యల గురించి వివరంగా చెప్పుకుంటే

మీరు 'త్రీల శారీరక సమస్యలు' అన్న వ్యాసాలు చదువుతున్నారు. వీటిల్లో మీకు సరిగా అర్థం కాని విషయంగాని; ఇంకేదైనా విషయం గురించి వివరంగా తెలుసుకోవాలనిగాని, వుంటే-ప్రశ్నల మూలంగా ఆడిగి తెలుసుకోవచ్చును. 'డాక్టర్' మీకు సమాధానాలు ఇస్తారు. మీ ప్రశ్నలు కార్డుమీదనే రాసి, 'డాక్టర్' సమాధానాలు, వనిత, చందమామ చిల్డ్రన్స్, మద్రాసు 26 చిరునామాకు పోస్ట్ చెయ్యండి. ప్రశ్నలు ప్రచురించేటప్పుడు మీ పేరు పాడి ఆక్షరాలలోనే వుండాలనుకుంటే, ఆ విషయం ఆ కార్డుమీదనే తెలియజేయండి. [వ. సం.]

తంలో పాల్గొనడం చాలా సహజమైన విషయం. త్రీ పురుషులు శారీరకంగా సంపర్కానికి పూను కున్నప్పుడు వారి శరీరాలలోని కండరాలు, తక్కిన అవయవాలు వివిధ ప్రక్రియలు జరుపుతాయి. లైంగిక సంపర్కం-శారీరకంగా ఎంతో క్లిష్టమైన చర్య.

అది పురుషులలో కన్నా, త్రీలలో మరింత క్లిష్టంగా కనిపిస్తుంది. త్రీ యుక్తవయసులో ఉన్నంత మాత్రాన, పిల్లలను కనగల స్థితిలో ఉన్నంత మాత్రాన ఆమె లైంగిక సంపర్కం మూలాన కామ పరితృప్తి పొందగలదని చెప్పలేము.

త్రీల శరీరతత్వం కూడా వైవాహిక జీవితంలో వారు ఇష్టపడి పాల్గొనడానికి వీలు కలిగించక పోవచ్చును. లైంగిక సంపర్కం కష్టతరంగా

సమస్యలను పరిష్కరించుకోవడానికి వీలుంటుంది.

చాలామంది యువతులు అసలు వైవాహిక జీవితమంటేనే వెగటు చూపుతారు. ఇందుకు వారి పెద్దలు వారిలో త్రీ పురుష సంబంధం గురించి కలిగించిన అపోహలు కారణం కావచ్చును. కాని వైవాహిక జీవితంలో త్రీ పురుషులిద్దరూ సమానులే, అందులో సిగ్గుకన్నా, భయంకన్నా పరస్పరమైన అవగాహనకూ, ప్రేమకూ ఆస్థారం ఎక్కువ ఉండాలి. భార్యాభర్తలు ఈ దృక్పథం కలవారైతే వైవాహిక జీవితం సుఖమయంగా ఉంటుంది. లైంగిక జీవితానికి సంబంధించిన సమస్యలు ఏవన్నా ఉంటే వాటి గురించి లోలోపలే కుమిలిపోకుండా సమర్థులైన వైద్యులను సంప్రతించడం అవసరం.

[సమాప్తం]

పాఠకుల శీర్షిక "నేర్చుకున్న సుఖవివాదం"

సెప్టెంబర్ ఒకటవ తేదీ 'వనిత'లో ప్రకటించిన ప్రకారం-ఈ సంచిక నుంచి, పాఠకుల శీర్షిక 'నేర్చుకున్న గుణపాఠం'ను ఆరంభిస్తున్నాము. ఈ 'అనుభవాలు' కొన్ని సంచికలపాటు నడుస్తాయి. [వ. పం]

నోముల కోసం వచ్చిన అక్కను నోములు పూర్తవగానే తీసికెళ్ళిపోవడానికి మా బావగారు వచ్చారు. ఆరోజు ఆందరం వంటింట్లో కూర్చుని భోజనాలు చేస్తున్నాము. నేను, అక్క ఒక వరుసలో, సరిగ్గా మాకు ఎదురుగా అన్నయ్య, బావగారు పక్క పక్కనే కూర్చున్నారు. అమ్మ ఆందరికి భోజనలు వడ్డిస్తోంది.

మా ఇంట్లో ఆందరిలోకి నవ్వు వచ్చేలా మాట్లాడడంలో నేనే ఫస్టు. ఎప్పుడూ, ఎవరెలా మాట్లాడతారో, ఎలా నడుస్తారో, ఎలా తింటారో, బాగా పరిశీలించి, ఇంటికి వచ్చాక ఉపమానాలతో సహా అన్నీ అనుకరించి చెప్తూ ఆందరినీ చచ్చేలాగా నవ్వించడం నాకెందుకో బరే సరదా.

అనుకోకుండా మా సంభాషణ చదువుల మీద సాగి స్టూడెంట్స్, లెక్చరర్స్ వరకు వెళ్ళింది. నాకు చటుక్కున మా కాలేజీలో ఇంగ్లీషు లెక్చరర్ ఒకావిడ గుర్తు వచ్చారు. ఆవిడ కేరళ నుండి వచ్చారు. ఆవిడకు తెలుగు అస్సలు రాదు. ఆవిడ బాగా స్థూలకాయురాలు కావటం వలన, నడుస్తున్నా తమాషాగా ఉంటుంది. ఆవిడ మాట్లాడే తీరును, నడక తీరును, నేను చక్కగా వర్ణించి చెప్తున్నాను. అక్కయ్య, అన్నయ్య తెగ నవ్వుతున్నారు. పాపం బావగారికి కూడా బాగా నవ్వు

వస్తోంది. కానీ అపుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. అన్నం తినడం మానేసి పొట్ట చేత్తో పట్టుకుని నవ్వుకుంటున్న మమ్మల్ని అమ్మకోపంగా చూస్తూ "ఏమిటా నవ్వులు? అన్నం తింటుంటే అలా పడి పడి నవ్వుకూడదు. ఇంకా ఊరుకోండి. అయినా అందరి వంకలు పెడుతూ మీరు నవ్వుతున్నారు కానీ, మీకేమీ వంకలురేవా ఏమిటి?" అని మందలిస్తున్నట్లుగా అన్నది.

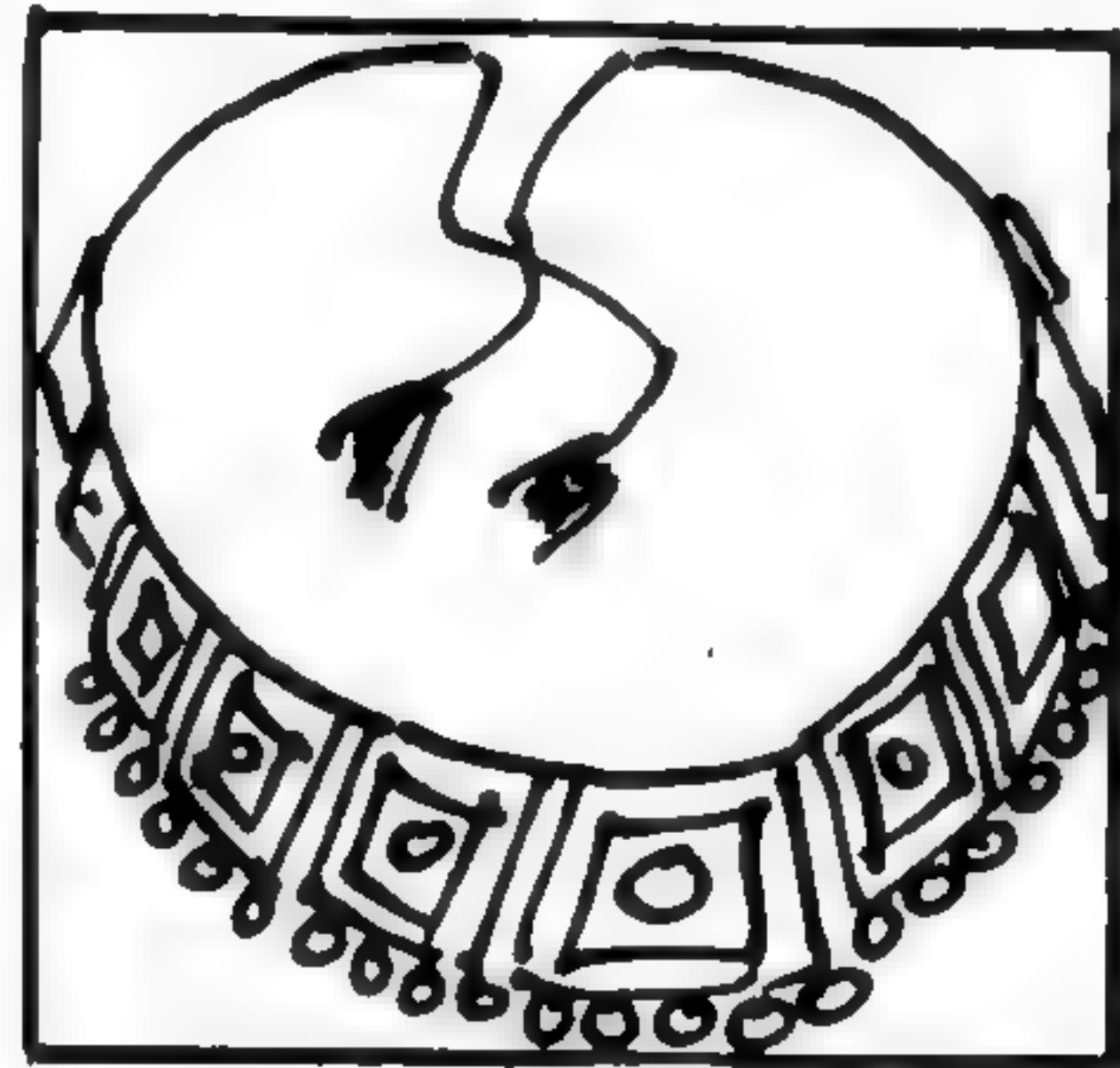
"మమ్మల్ని చూసి నవ్వుకోమను, నేను వద్దన్నానా?" అని మళ్ళీ నా ధోరణి మొదలు పెట్టాను.

మా బంధువుల పెళ్ళిళ్ళో, వేడివేడి పాయసం చూసుకోకుండా నోట్లో పోవేసుకున్న మగపెళ్ళి వారి తాలూకు ఒక ఇల్లాలు పడిన బాద ప్రత్యక్ష రామాయణంలా వర్ణించి చెప్తున్నాను. ఈసారి బావగారు కూడా నవ్వు అపుకోలేక పోతున్నారు. ఇంతలో అన్నయ్యకు బాగా పొలిమారినట్లవటంతో ఉక్కిరి బిక్కిరి అయిపోయి, వాడి నోటి లోంచి, ముక్కుల్లోంచి అన్నం మెతుకులు ఎక్కుపెట్టి విడిచిన బాణాల్లాగా రయన దూసుకుని వచ్చి, కింద ఎక్కడా చోటు లేనట్లు కొరిచెం పక్కగా ఉన్న బావగారి విస్తర్ణో వెళ్ళిపడ్డాయి. ఆ సంఘటనతో బావగారు నవ్వుటం ఆపేసి సీరియస్ అయిపోయారు. తినటం ఆపేసిన బావగారివంక అన్నయ్య భయంగా చూస్తూ "అయ్యయ్యో పొరపాటయిపోయింది బావగారూ" అంటూ కంగారుగా అమ్మ వంక చూశాడు. వాడిని అంతలా నవ్వించిన నేనూ, నాపొరపాటుకి చింతిస్తూ "క్షమించండి బావగారూ!" అంటూ వేడికోలుగా చూశాను. అమ్మ నన్నూ, అన్నయ్యనూ ఉరిమి చూస్తూ బాగా చివాట్లు వేసింది. తరువాత బావగారికి వేరే విస్తరివేసి

వర్ణించారనుకోండి. అది వేరే సంగతి.

ఆ సంఘటనతో నాకు బాగా బుద్ధి వచ్చింది. ప్రక్కన కూర్చున్న వాళ్ళు మన సొంత అక్క చెల్లెళ్ళు కానీ అన్నదమ్ములు కానీ అయితే పరవా లేదు కానీ, ఇలా ఎవరైనా అతిథులు వచ్చినప్పుడు మాత్రం చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలి. అప్పటి నుండి నవ్వించడం, నవ్వుడం మాత్రమే కాదు, అన్నం తింటూ ఉండగా మాట్లాడటం కూడా చాలావరకూ తగ్గించేశాను.

—భాగవతుల వెంకటలక్ష్మి

రాత్రి గంటలై అయినా, వీరంతా నిద్రానుష్యంగా ఉంది! చలికాలం వల్లనేమో, అందరూ త్వరగా తలుపులు మూసుకున్నారు. విశాఖపట్నానికి సముద్రందగ్గరగా ఉండడంవల్లనేమో, చలిమరింత ఎక్కువగా ఉంది. అంత చలిలో కూడా గుమ్మంలో ఒక్కదానినీ ఆయన కోసం ఎదురు చూడవలసి వచ్చినందుకు నాకు చాలా కోపం వచ్చింది. ఎన్నిసార్లు మొత్తుకున్నా ఆయన కొత్త సినిమా విడుదలైన మొదటి రోజున ఫ్రెండ్స్ తో ఖచ్చితంగా సినిమాకి వెళ్తారు. ఆ రోజు రాత్రి పది గంటలవరకు ఆయన కోసం ఎదురు చూడటం తోనే నా పని పరిపోతుంది. మేము కొత్తగా రావడంవల్ల, ఇంకా అప్పటికి ఎక్కువ మంది

ఫ్రెండ్స్ కాలేదు. మా పక్కంటి వాళ్ళంతా అప్పటికే తలుపులు దిగించుకున్నారు.

సరిగ్గా ఆ సమయంలో “ఏమండీ! ఏమీ అనుకోకపోతే ఒక చిన్న విషయం” అంటూ ఒకామె నా దగ్గరకు వచ్చింది. వయసు సుమారు నలభై ఉంటుంది. తెల్లగా అందంగా ఉంది. లైటు కాంతిలో అవిడ మెడలో వున్న రాళ్ళ నెక్లెస్ దగదగా మెరుస్తుంది. చేతికి వాచీ, మెళ్ళో ఒంటిపేట గొలుసు, చేతిలో చిన్న బ్రీవ్ కేస్ ఉన్నాయి. ఖరీదైన చీర కట్టింది. అవిణ్ణి ఎప్పుడూ చూసిన గుర్తులేకపోవటంతో, ఆమె వంక ఆశ్చర్యంగా చూడసాగాను. అవిడ నవ్వుతూ “నా పేరు కృష్ణవేణి. నేను విజయవాడ విమన్స్ కాలేజీలో లెక్చరర్ గా పని చేస్తున్నాను. ఇక్కడ మా పిన్ని కొడుకు ఎ.వి.ఎన్. కాలేజీలో లెక్చరర్ గా పని చేస్తున్నాడు. వాణ్ణి చూద్దామని నాలుగు రోజుల నెలవుపెట్టి వచ్చాను. తీరా వాళ్ళింటికేళ్ళటప్పటికి ఇంటికి తాళం వేసి ఉంది. పక్కవాళ్ళనడిగితే ఈరోజు ఉదయమే వాళ్ళు ఊరు వెళ్ళినట్లు చెప్పారు. నాకు ఏం చెయ్యాలో తోచలేదు. వాళ్ళు తప్ప నాకు తెలిసిన వాళ్ళెవరూ లేరు. లాడ్జింగులో ఒక్కదాన్ని ఉండాలంటే భయం! అందుకని ఈ ఒక్కరాత్రి మీ యింట్లో పడుకోనిస్తే, ఉదయమే వెళ్ళిపోతాను” అంది ఎంతో జాలిగా. నాకు ఏం జవాబు చెప్పాలో తెలియలేదు. ఆయన ఇంట్లో లేరు. ముక్కు, మొహం తెలియని ఆడదానికి గబుక్కున ఇంట్లో చోటు ఇవ్వడానికి మనస్సు ఒప్పలేదు. కాని అవిణ్ణి చూస్తుంటే గౌరవమైన కుటుంబంలోని మనిషిలా ఉంది. ఖరీదైన చీర, ఒంటి మీద బంగారం చూస్తుంటే అవిణ్ణి తప్పుగా భావించ బుద్ధికావడంలేదు. నేను ఎటూ నిర్ధారించుకోలేక పోతున్న సమయంలో అవిడే మళ్ళీ “సరే, మీకు అభ్యంతరం అయితే వద్దు రెండి! నేను వేరే ఎక్కడో చూసుకుంటాను” అంది మొహం చిన్నబుచ్చుకొని. దాంతో నేను కొంచెం మొహమాటపడి “ఫర్వాలేదు రెండి! ఒక్కరాత్రికేగా! రోపరికి రండి!” అని చెప్పి అవిడ వద్దంటున్న స్నానానికి నీళ్ళిచ్చి భోజనం ఏర్పాటు చేశాను. ఆయనవస్తే ఏమంటారోనని రోరోపం బెరుకు గానే ఉంది. అవిడ నిద్రపోయేటప్పుడు మెడలో నెక్లెస్, గొలుసుతీసే ఉదయమే తీసుకుంటాను. ఉంచండి!” అని యిచ్చింది. అప్పటివరకు ఏదో ఆలోచించుకుంటున్న నాకు ఈసారి ఆమె మీద

పూర్తి నమ్మకం కలిగింది. ఆయన రాగానే మంచం మీద నిద్రపోతున్న ఈవిణ్ణి చూసి “ఎవరో బంధువులు వచ్చినట్లున్నారు” అన్నారు. ఆయన్ని పక్కకి పిలిచి అంతా వివరంగా చెప్పాను. మొదట్లో ఆయన చిరాకుపడ్డా. అవి డీచ్చిన నగలు చూసి మాట్లాడలేదు.

ఉదయం పనిమనిషి పిలుపులతో ఈ రోకం రోకి వచ్చిన నాకు తలుపులు వేసుండగా పనిమనిషి ఎలా రోపరికొచ్చిందో అర్థం కాలేదు. అంతలో అదే “అదేంటమ్మగారూ! తలుపులు బార్లా తీసుకుని పడుకున్నారు!” అనేటప్పటికి నా మత్తు పూర్తిగా వదిలిపోయింది. గబగబా వరండాలోని కొచ్చేటప్పటికి అవిడతేసిన మంచం బాకేగా నన్ను వెక్కిరిస్తూ కన్పించింది. అంతేకాదు, పెరట్లో పడేసిన రెండు స్త్రీలు కంచాలు, రెండు స్త్రీలు గ్లాసులు, రెండు స్త్రీలు ప్లేటులు, పెరట్లో ఆరేసిన రెండు చీరలు, డేబుల్ మీద ఉండవలసిన అలారం టైంపీస్ ఇవేమీ కూడా కన్పించలేదు! ఆయన్ని లేపి ఇదంతా ఏడుపు ముఖంతో చెపు తుండగా, రాత్రి అవిడిచ్చిన నగల సంగతి గుర్తు కొచ్చింది. అవి మాత్రం పెట్లో భద్రంగా ఉన్నాయి. అవి చూసి హాయిగా గారి పీల్చు కున్నాం! కాని అవి పక్కనున్న షరాబుకి చూపించేవరకు ‘గోల్డ్ కవరింగ్ నగలు’ అనే విషయం తెలియలేదు. ఇది నిజంగా మేము నేర్చు కున్న గుణపాఠం!

—పెచ్చిలి నత్యవతి

మా శ్రీవారు డాక్టరు. గవర్న మెంటు హాస్పిటల్ లో ఉద్యోగం. ఎంతోమంది పేషంట్లు కన్నల్లింగుకొరకు ఇంటికి వచ్చిపోతూవుంటారు. ఒక సుప్రభాత సమయాన ఒక ‘అతను’ కొంత మందిని తీసుకొని మా ఇంటికి వచ్చి, డాక్టరు

గారితో చాలాసేపు మాట్లాడి, వారితో కూడా హాస్పిటల్ కు వెళ్ళినాడు. ఒకగంట అయిన తరువాత తిరిగి వచ్చి నాతో, ‘అమ్మా! డాక్టరు గారు నన్ను పంపినారు. మా బంధువును ఆసుపత్రిలో అడ్మిట్ చేసినాను. తిరిగి ఇంటికి వెళ్ళుతున్నాను. మాది ఈ దగ్గరనే ఒక వల్లె. మీకు నేయి, సన్నబియ్యం, చింతపండు మొదలైనవి కావాలంటే తెచ్చిపెడతాను” అని అన్నాడు. సరేనని నేను “సన్నబియ్యం మంచివి చూచి 10 కె.జి లు తెచ్చిపెట్టు” అని 25 రూపాయలు, ఒక సంచి, (నేను స్వయంగా అందంగా కుట్టుకున్నది) ఇచ్చినాను. రెండు రోజులలో తెచ్చిపెడతానని చెప్పి వెళ్ళినాడు. సన్న బియ్యంతో వెజిటబుల్ పలావ్ చేయాలి అని కలలు కంటూ వుండగా మధ్యాహ్నం మా వారు ఇంటికి వచ్చినారు. విషయం చెప్పినాను. నేను అతనిని సంపరేడు అని అన్నాను. నాకు అనుమానం వచ్చింది. కాని అతని బంధువు హాస్పిటల్ లో వున్నాడనికదా అని రైర్యంగా వున్నాను. ఒక వారమైనా ‘అతని’ జాడలేదు. అప్పుడు డాక్టరుగారు అడ్మిట్ చేసిన పేషంట్లను ‘అతని’ గురించి అడుగగా “అతనెవరో మాకు తెలియదు. డాక్టరుగారు నాకు బాగా తెలుసు అని మా వెంట వచ్చినాడు” అని చెప్పినాడు. అప్పుడు తెలిసింది—‘అతను’ మోసగాఢని.

కొన్ని సంవత్సరాల తర్వాత మాకు వేరొక ఊరికి ట్రాన్స్ఫర్ అయినది. ఒక రోజు వేరొక ‘అతను’ అట్లే “డాక్టరుగారు పంపినారు. మా బంధువులను హాస్పిటల్ లో అడ్మిట్ చేసి నాము. ఇంటికి వెళ్ళి మంచి నేయి తెస్తాను. పెద్ద స్త్రీలు టిపిన్ కారియర్ ఇవ్వండి” అని అడిగినాడు. వెనుకటి అనుభవం గుర్తుకు వచ్చింది. చాలా కోపం కూడా వచ్చింది. “మరలా ఈసారి మా గుమ్మం ఎక్కావంటే పోలీసులకు పట్టిస్తాను. జాగ్రత్త. ఎంతమందిని ఈ విధంగా మోసం చేస్తున్నావు!” అని చీవాట్లుపెట్టి పంపినాను. ఆ సమయంలో ఇంట్లో ఎవరూ లేరు. ఒంటరిగా ఉండటం చేత అంతకంటే ఏమీ చేయలేక పోయాను.

ఇదీ నా జీవితంలో జరిగిన మరువలేని అనుభవం. నేర్చుకున్న గుణపాఠం కూడా.

—ఎ. శాంత, బి. ఎ.

అందమైన ప్రాకులు

మంగళా కండుక

చిన్న పిల్లలకు గానీయండి. పెద్ద పిల్లలకు గానీ యండి-పైయిన్ గుడ్డలు వాడటం కన్న, వాటిమీద ఏదైనా కుట్టి-వేస్తే అలంకారంగా వుంటుంది. ఈ ప్రాకులు నడకరాని పిల్లలకు బాగుండవు కాని 10-12 ఏళ్ళ పిల్లలకయితే ప్రాకులకు, ఆ పై వయసు నుండి 20 ఏళ్ళ లోపు అమ్మాయిలకు మ్యాక్సీలకు చాలా బాగుంటాయి. మ్యాక్సీ పైభాగానికి ఈ అలంకరణలుచేసి క్రింది భాగానికి క్రాస్ పీసెస్ ఉంటే మ్యాక్సీ అద్భుతంగా ఉంటుంది.

నేను శాంపిల్ ప్రాక్స్ కుట్టి మీకు చెబుతున్నా. ఇవి కుట్టటం చాలా సులభం. పైగా కుట్టు చాలా గ్రాండ్ గా వుంటుంది. ఒంటిపొర మిషన్ దారంతో ప్రాక్ రంగుకు మ్యాచ్ అయ్యే దారంతో కుట్టాలి. డిజైన్ ను బట్టి గీసే చదరాలు రాంగ్ నైడ్ లో వుండాలి రైట్ నైడ్ లో వుండాలి. జాగ్రత్తగా చూసుకొని గీసుకోవాలి. వీటికి ఆయువు పట్టు ఈ చదరాలే. కాబట్టి చదరాలను చాలా జాగ్రత్తగా గీసుకోవాలి.

ఈ కుట్లకు కాటన్, రెర్లిన గుడ్డలయితే చాలా బాగుంటుంది. కాటన్ లో ఐతే కొత్తలో బాగున్నా తర్వాత అణిగిపోతుంది. ఉబ్బెత్తుగ వుండటమే ఈ కుట్ల ప్రత్యేకత. ముందు భాగానికి కావలసిన నైజుకు గుడ్డ తీసుకొని దాని నిండుగా ఒక నెంటి మీటరు చదరంతో గీతలు గీసుకోవాలి. చేతులకు మెడకు ముందు కత్తిరించకూడదు. కుట్లంతా పూర్తయిన తర్వాత లైనింగ్ అతికించి-అప్పుడు మెడ. చేతులు కట్ చేసుకోవాలి. లైనింగ్ గుడ్డకు ముందుగానే వీటిని కత్తిరించాలి. లైనింగ్ లేక పోతే ఈ ప్రాక్స్ బాగుండవు.

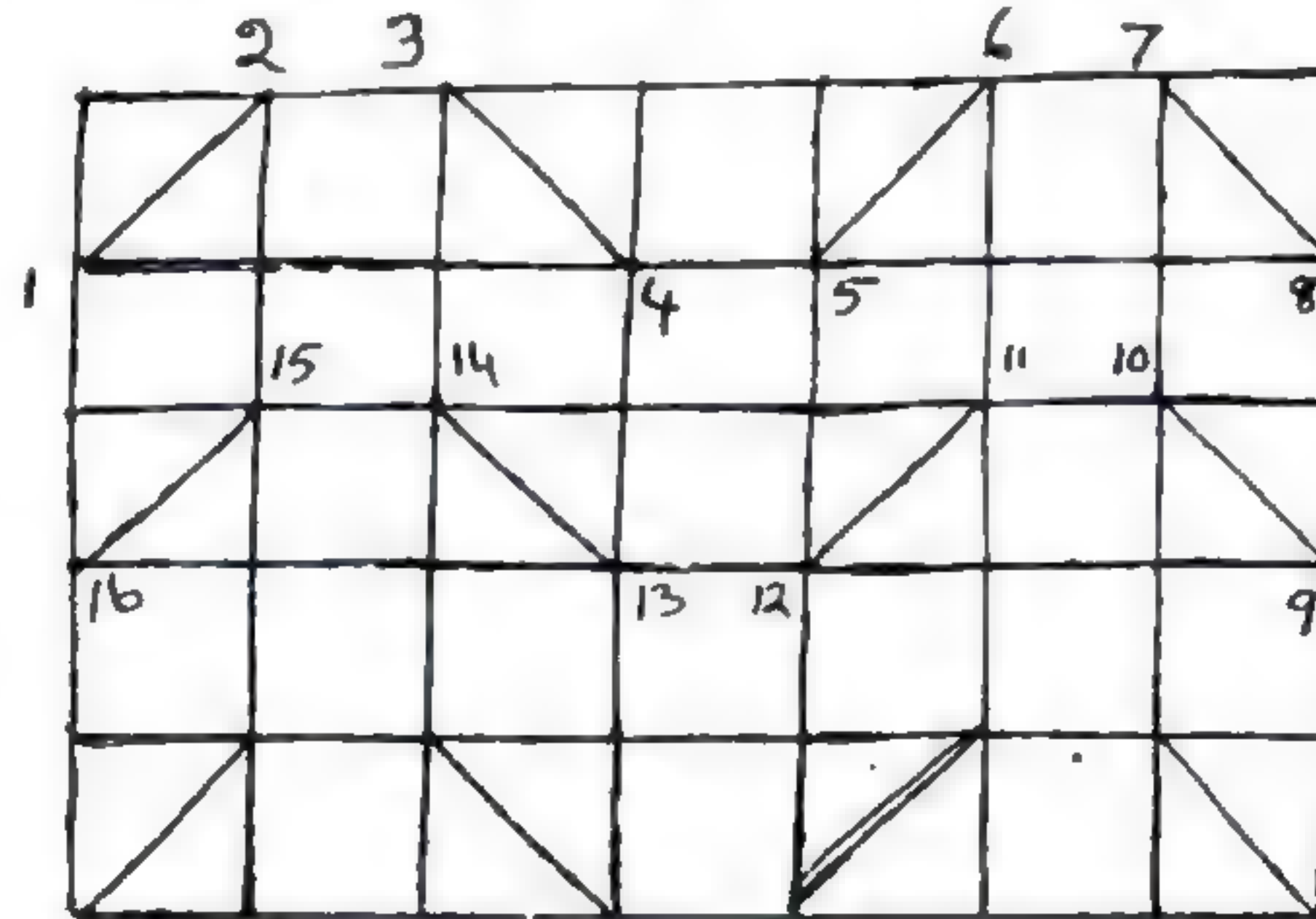
ఈ కుట్లన్నింటికీ ఆదారం పోగులు (టాకాలు) పోయటమే. కాని దారంను క్రిందవైపు రాసేకుండా సూదిని గుడ్డలో కొద్దిగ గుచ్చి తీసి టాకావేయాలి. పిల్లలకు ఇలా మంచి మంచి వెరైటీగల ప్రాక్స్

వేస్తే సంతోషిస్తారు; అవరదలో మనం చెప్పిన మాటా వింటారు.

ప్రాక్ మొదలెట్టే ముందు మనం ఏ మోడల్ లో కుడతామో అనుకొని దాని ప్రకారం కత్తిరించుకోవాలి. డిజైన్ కు ఎన్ని రెల్లు గుడ్డ కావాలి జాగ్రత్తగా పరిశీలించాలి. ఈ కుట్లన్నీ ముందుగా ఓ చిన్న గుడ్డమీద చేసి చూసుకుని, తర్వాత ప్రాక్ మీద కుడితే తప్పులు రాకుండా వస్తుంది. అన్ని ప్రాక్స్ మెడలకు పైనింగ్ కుట్టే నీట్ గా వుంటుంది.

వయ్యారి పాపకు వంకీలగొను:

దీనికి చదరాలు రాంగ్ నైడ్ లో గీయాలి. పొడవుకు ఒకటిన్నర రెల్లు వెడల్పుకు రెండు

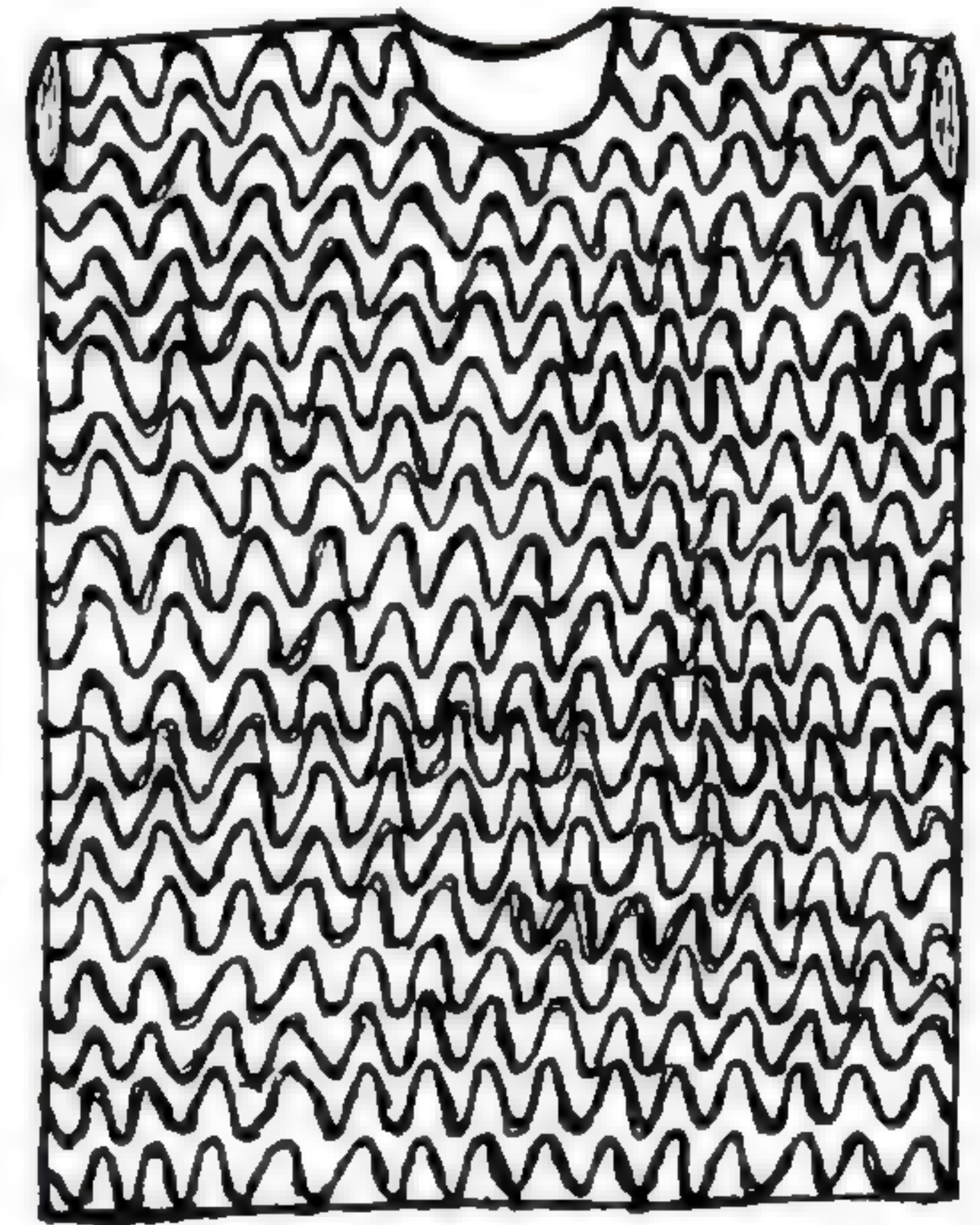

రెల్లు గుడ్డ తీసుకొని దాని నిండుగా చదరాలు గీసుకొని పై బొమ్మలో చూపినట్టు గీతలు గీసుకోవాలి. అంటే గుడ్డ నిండుగా వున్న చదరాలను గీతలతో నింపాలి. (బొమ్మలోలాగ) ఈ గళ్ళలోను గీతలే మనకు డిజైను అన్నమాట. ఇప్పుడు సూదికి ఒంటిపొర మిషన్ దారం (గొను రంగు) ఎక్కించి, ఒకటవ నంబరు వద్ద సూదిని గుచ్చి తీసి రెండవ నంబరుకు గుచ్చి

వేయాలి. ఈ టాకాను లాగితే కుచ్చు వస్తుంది. అక్కడ గట్టి కుట్టు వేయాలి. తర్వాత మూడవ నంబరు వద్ద టాకా పోసి ముడి వేస్తే ఆ దారం కదలకుండా వుంటుంది. తర్వాత నాలుగవ నంబరుకు పోగు పోసి, లాగి, గట్టి కుట్టు వేయాలి. ఇలాగే అంతా వేసుకొంటూ పోవాలి. రైట్ నైడ్ కుట్టు అంతా అయిన తర్వాత చూడండి. వంకీలు వంకీలుగా భలే గమ్మత్తుగా

వంకీల గొను

వుంటుంది. వంకీలు ముడుచుకుపోతే వెనక వైపు నొక్కితే బాగా పైకి వస్తాయి. ప్రాక్ రైనింగ్ వేసి, మామూలుగా కుట్టాలి. చిన్న పిల్లలకయితే వెనకంలా ఓపెన్ పెద్దే చక్కగా వుంటుంది. అన్ని ప్రాకులకన్న ఇది కుట్టటం చాలా తేలిక.

ముద్దుల పాపకు మొగ్గల గౌను:

మల్లె మొగ్గులులాగా చక్కగా వుంటుంది ప్రాక్. దీనికి కూడా రాంగ్ నైడ్ లోనే చదరాలను గీసుకోవాలి. పొడవుకు ఒకటిన్నర రెట్లు, వెడల్పుకు రెండున్నర రెట్లు గుద్ద కావాలి. బొమ్మలో లాగా చదరాలలో గీతలను గీసుకోవాలి. ఒక పద్దతి ప్రకారం కుద్దే మొగ్గులన్నీ ఒకే నైజులో పస్తాయి. సూదిలో దారం ఎక్కించుకొని ఒకటవ నంబరునుండి రెండుకు, అక్కడినుండి మూడుకు టాకాలు వేసి జాగ్రత్తగా లాగి మధ్యన గట్టికుట్టు

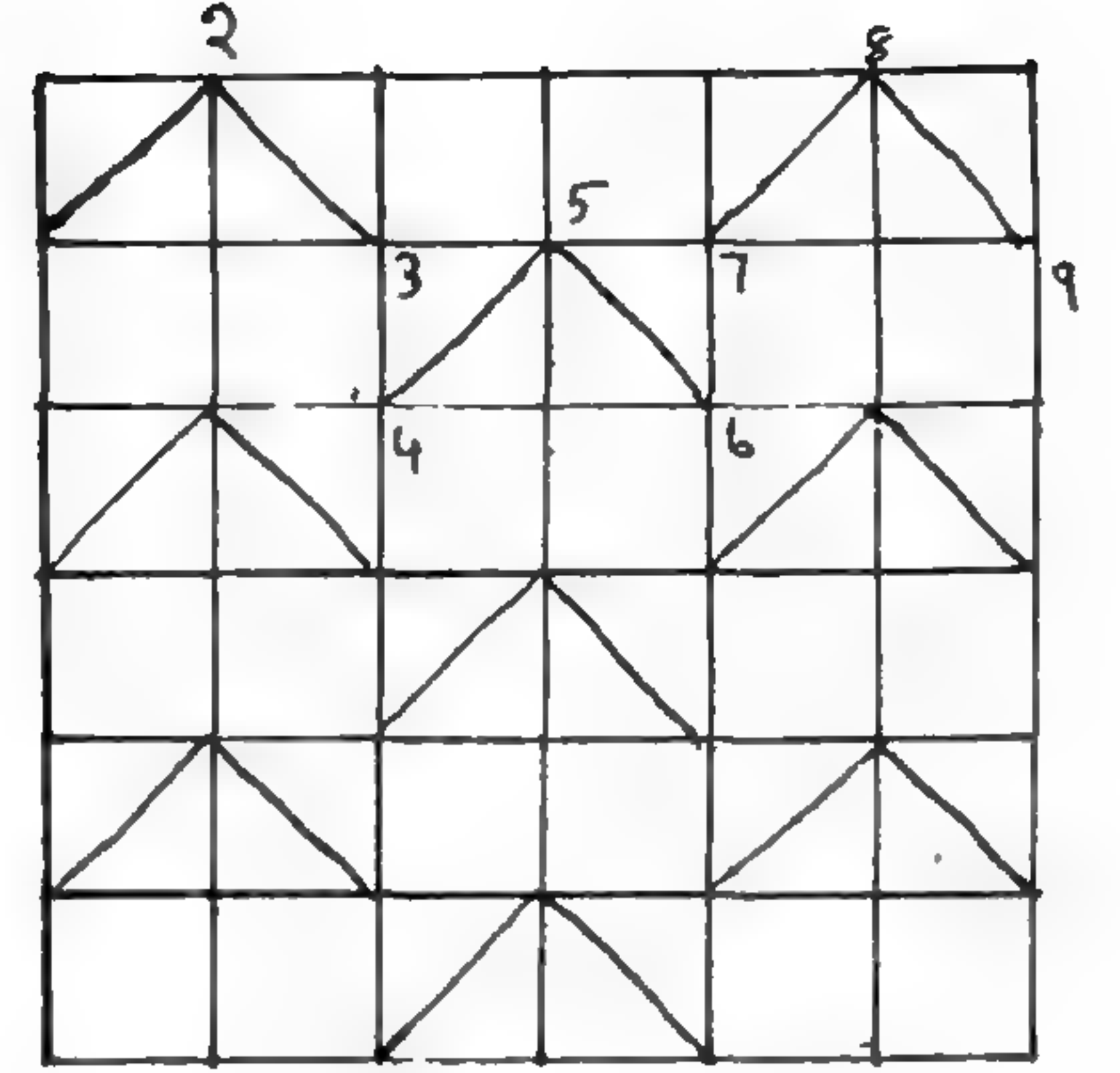
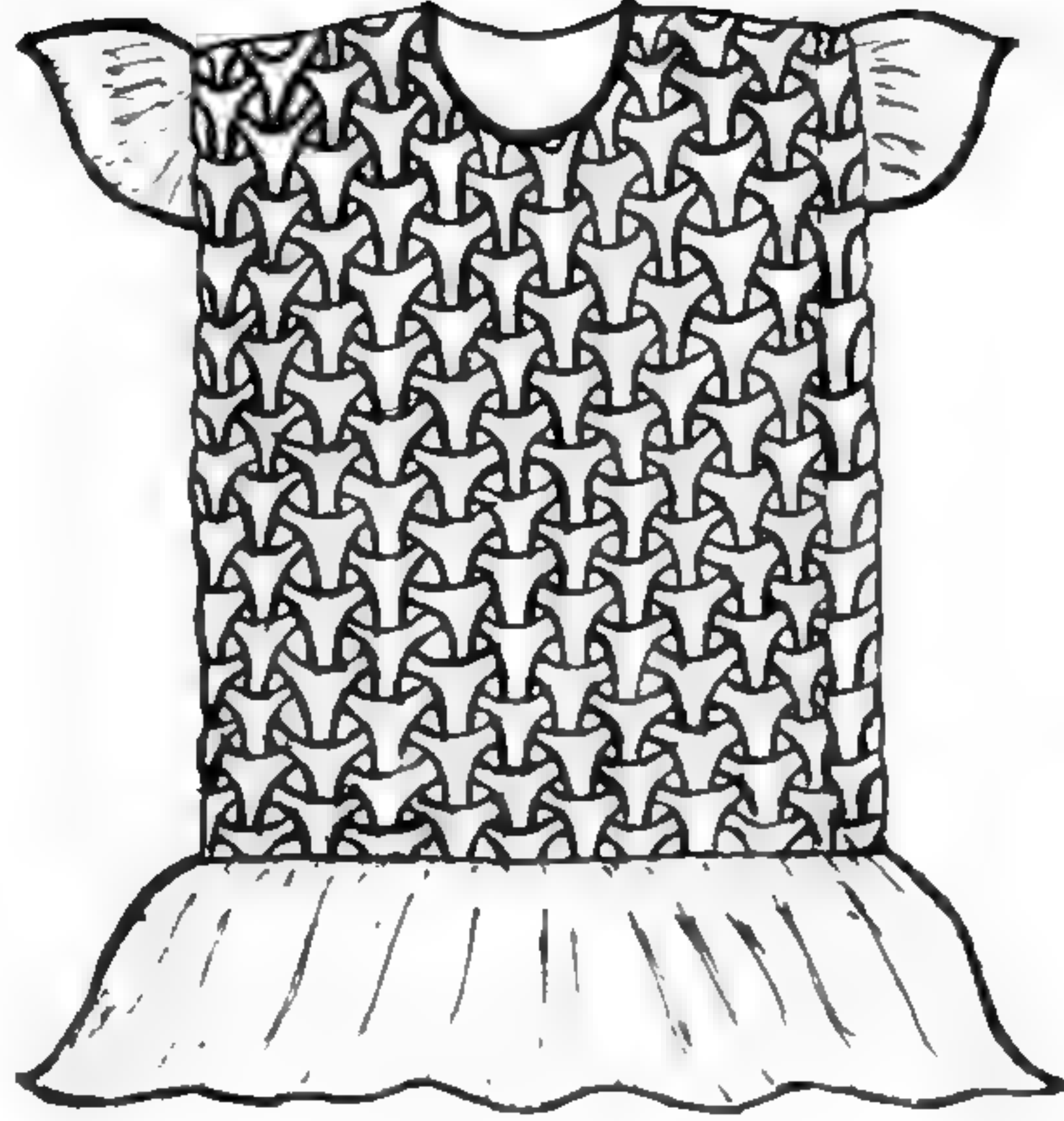

మొగ్గుల గౌను

వేయాలి. ఆ తర్వాత దారాన్ని నాలుగవ నంబరుకు వెళ్ళనిచ్చి ముడివేస్తే లాగినప్పుడు దగ్గరికి రాదు. పక్షి చేతులు, క్రింద కాస్త పెద్ద ఫ్రీర్స్ పెట్టే కనులవిందుగ వుంటుంది ప్రాక్. బాద్స్ హేర్ పిల్లలకు ఈ ప్రాక్ వేస్తే ముద్దుగా వుంటారు.

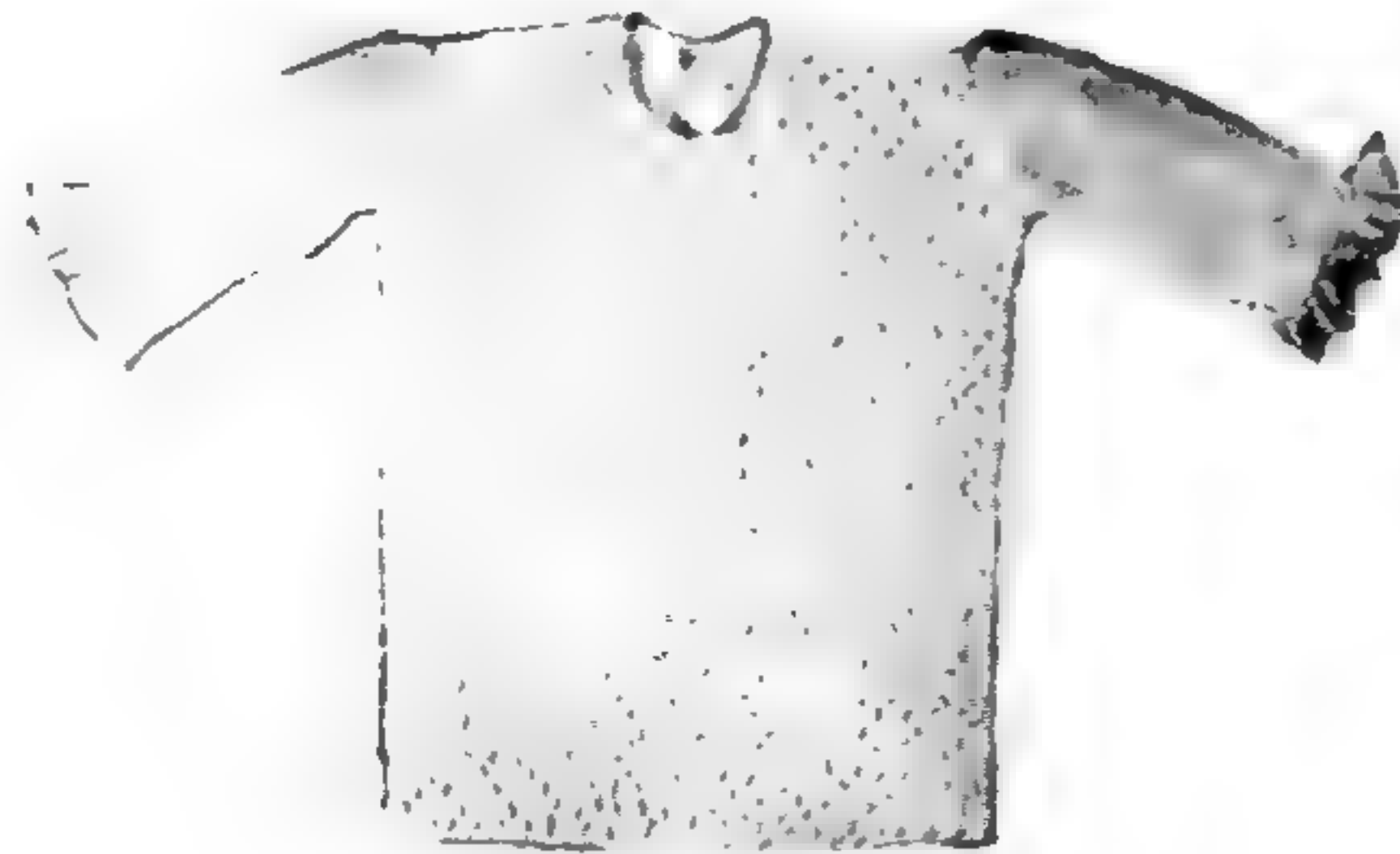
బంగారు పాపకు బిస్కెట్ల గౌను:

ఇది కుట్టడం చాలా సులువు. కాని జాగ్రత్త అవసరం. అంటే కుట్లన్నీ ఒకే రకంగా వుండాలి. లేకపోతే పెద్ద బిస్కెట్స్ వస్తాయి. ఒక దగ్గర చిన్నవి, ఒక దగ్గర పెద్దవి వుంటే అసహ్యంగా వుంటుంది. దీనికి కూడా రాంగ్ నైడ్ లో గీయాలి

చదరాలు. ఒకటవ నంబరు నుండి రెండవ నంబరుకు టాకా వేసి లాగి, గట్టికుట్టు మరీ కొనకుగాక కాస్త పైగా వేస్తే బిస్కెట్స్ చక్కగా వస్తాయి. బొమ్మలో చూపినట్లుగానే కుట్టుకోవాలి. పద్దతి మారితే సరిగ్గరాదు. దీనికి చేతులు ముప్పాతిక

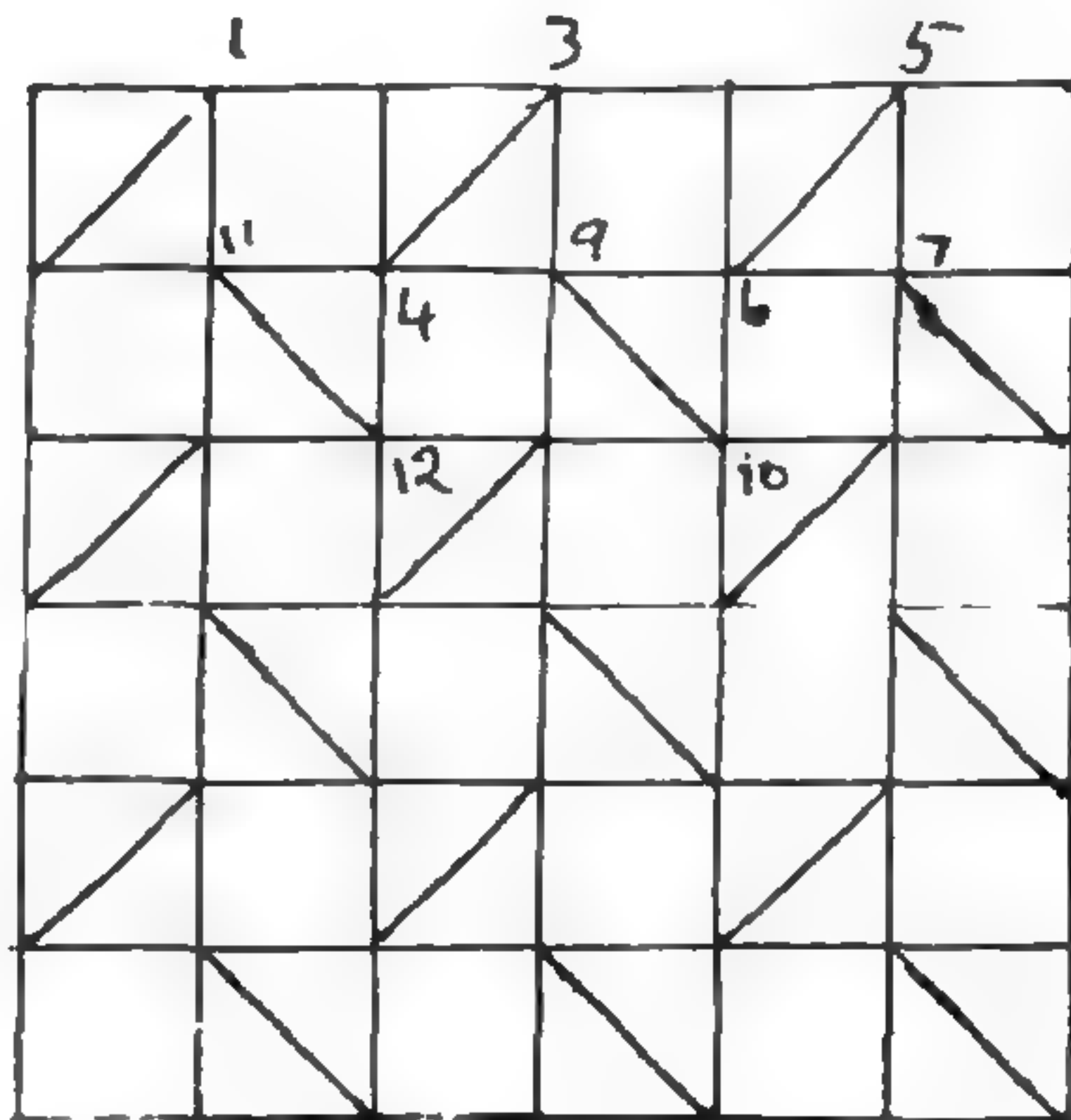
గాని, మోచేతి వరకుగాని పెట్టి కొనన చిన్నగ ఫ్రీర్స్ పెట్టాలి. ఫ్రీర్స్ కి రెండు పొరల గుద్దయితే అందంగా నిలుస్తుంది. దీనికి మాత్రం ముందుగా చిన్న గుద్దలో ప్రయత్నించి మరీ ప్రాక్ పైన కుట్టండి. ఎందుకంటే ఇది కాస్త డెలికేట్ అయిన కుట్టు. కాని చూడడానికి మాత్రం ఎంతో బాగుంటుంది.

బిస్కెట్ల గౌను

చిన్నారి పాపకు చమ్మీల గౌను:

అబ్బ! ఈ గౌను మాత్రం ఎంతకూ తెమలదు. దీనిని కుట్టడానికి మాత్రం ఓపిక కాస్త ఎక్కువ వుండాలి. ఫ్రంట్ అంతా కుట్టాలంటే చాలాకష్టం. అందుకే పై భాగం మాత్రం కుట్టి, క్రింద చక్కగ ఫ్రీర్స్ పెట్టాలి. తగినట్లుగా చేతులు కూడా పఫ్డ్ (Puffed) ఐతే, అంటే బుట్ట చేతు

వాడు స్కూలునుంచి
వచ్చేసరికి అలసిపోతాడు-
వానికి నేను గ్లాకోస్-డి
కలిపి ఇస్తాను.

గ్లాకోస్-డి® నిమిషాల్లో శక్తి కారనం

ఇదిగో
యిట్టే వాడు శక్తిని
పుంజుకున్నాడు!

మీ పిల్లాడు అలా
అలసిపోవడానికి కారణం
శక్తికి మూలాధారమైన
గ్లూకోజ్ని అతని శరీరం
కోల్పోవడమే.

గ్లాకోస్-డి అతన్ని యిట్టే
కోలుకునేలా చేస్తుంది. ఇది విటమిన్-డి,
కాల్షియం, పాస్ఫేట్స్ తో బలపరచబడిన
గ్లూకోజ్.

అతనికి దీనిని కాఫీ, టీ, పాలు,
పండ్ల రసం, నీటిలో కలిపి ఇవ్వండి
లేక అలాగే తినిపించండి.
ఇది కుటుంబానికంతటికీ యిట్టే
శక్తిని సమకూర్చేది.

గ్లాకోస్-డి®

- కుటుంబంలోని వారందరికీ సరిగ్గా.
dCA/GL/47C TEL

వనితల స్వచ్ఛంద సేవ:

మద్రాసులో "ఎమెస్సీ వలంటరీ సర్వీస్" అనే సంస్థ 1972లో ప్రారంభించబడి, అనేక సహాయ కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నది. దీని సంస్థాపకులు కీ. కే. మేరీక్లబ్ వాలా జాదవ్.

తమిళనాడు సాంఘిక సంక్షేమ గళా మంత్రి శ్రీమతి పి. బి. సరస్వతి - ఈ సంస్థ కొత్త "అభిమాని"గా చేరడంతో, వారొక సమావేశం జరిపి ఆమెను అభినందించారు. మద్రాస్ స్టేట్ సోషల్ వెల్ ఫేర్ బోర్డ్ చైర్మన్ శ్రీమతి కారా చెరియన్ (ఎమెస్సీ వలంటరీ సర్వీస్-డైరెక్టర్) శ్రీమతి సరస్వతికి స్వాగతం చెప్పారు.

ఈ సంస్థ చేపట్టే కార్యక్రమాలలో కొన్ని: ఆసుపత్రులలో రోగులను చూడడం; వయోజన

విద్య; అవసరమయే విద్యార్థులకు స్కాలర్ షిప్స్ ఇవ్వడం; మురికిపేటలను సందర్శిస్తూ, అక్కడి వారి బాగోసులు చూడడం; ఉద్యోగార్థులకు సలహాలు ఇవ్వడం మొదలైనవి. మద్రాసులోని మురికిపేటలలో దాదాపు 28 చోట్ల, వయోజన విద్యా కేంద్రాలను ఈ సంస్థ ఇంతవరకూ నెలకొల్పింది; ఎందరో పేద విద్యార్థులకు స్కాలర్ షిప్స్ ఇస్తున్నది. ఈ సంస్థకు పెంట్రల్ సోషల్ వెల్ ఫేర్ బోర్డ్, డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ సోషల్ వెల్ ఫేర్ - (గవర్నమెంట్ ఆఫ్ తమిళనాడు) ల నుంచి, ఎంతగానో ప్రోత్సాహం లభిస్తున్నది. —[క. కు.]

విశాఖ లయన్ లేడీస్ క్లబ్బు-వార్షికోత్సవం: విశాఖవద్ద, లయన్ లేడీస్ క్లబ్బు తమ

1977-78 వ సంవత్సరపు కార్యకర్తల ప్రతిష్టాపన వోక్సువాన్ని లయన్స్ క్లబ్బు 19వ చార్టర్ వార్షికోత్సవాలలో సంయుక్తంగా ఇటీవల వైభవంగా జరుపుకున్నారు. ఈ మహాసభకు నగరంలోని అన్ని సేవా సంస్థలనుండి, తదితర మహిళా సంఘాల నుండి 150 మంది ప్రముఖ స్త్రీ సభ్యులు హాజరయ్యారు. లయన్ లేడీ డా॥ ఎ. హైమవతిదేవి అధ్యక్షురాలుగా నియమితమైన 15 మంది మాతన సంవత్సరపు కార్యకర్తలచేత పాస్ట్ జిల్లా గవర్నరు లయన్ డి. వి. సుబ్బారావు ప్రమాణ స్వీకారం చేయించారు.

డా. హైమవతిదేవి ప్రారంభోపన్యాసమిస్తూ, తమ మహిళా మండలి నిస్సహాయులైన వీర జవానికి, బారిత ప్రజలకు సేవ చెయ్యటం స్త్రీలకొన్ని బాలబాలికలను అభివృద్ధి పరచుటకు తగిన సేవా సహకారాలను అందజేయటమే తమ లక్ష్యంగా పెట్టుకొని వనిచేస్తూందని అన్నారు. మాతన సంవత్సరంలో పిల్లల సేవా పథకాలను వివిధంగా చేపట్టి విజయవంతం చేయాలని, అందుకు అమవుగా "మంచి రేపు కోసం మంచి పిల్లలు" - అనే పిలుపును యిచ్చారు. —విలేకరి

లయితేనే బాగ మ్యాచ్ ఆవుతుంది. డార్క్ కలర్ గుడ్డ అయితే చమ్మీలు చక్కగా ప్రకాశిస్తాయి.

అన్నిటిలా కాకుండా దీనికి చదరాలు రైట్ వైడ్ లో గీసుకోవాలి. చదరాల రోపల ఇంక గీతలేమీ అవసరం లేదు. ఈ కుట్టు చదరంగా వుంటుంది కాబట్టి ఈ గీతలే సరిపోతాయి. చిన్న

చమ్మీల గౌను

చమ్మీ బిళ్ళలు. డార్క్ కలర్ మెరుపు పూసలు కావాలి. గౌనురంగు దారం బాగుంటుంది. ఒకటి నుంచి రెండుకు, రెండునుండి మూడుకు, మూడు నుండి నాలుగుకు, నాలుగునుండి ఒకటికి నాలుగు పోగులు పోసి జాగ్రత్తగా లాగి, మధ్యన గట్టికుట్టు వేయాలి. ఆ తర్వాత సూదికి చమ్మీ పూస ఎక్కించి, పూస పై నుండి చమ్మీలోకి సూది పోనిచ్చి, క్రిందికి లాగి రాంగ్ వైడ్ లో

గట్టికుట్టు వేయాలి. తర్వాత ఒక గది విడిచి పై నంబరు ప్రకారం ఐదవ నంబరుకు దారం రానియ్యాలి. రాంగ్ వైడ్ లో ఈ దారానికి ముడి వేయాలి-లాగినప్పుడు రాకుండా వుండటానికి. ప్రక్కనో గది, క్రిందనో గది వదలాలన్నమాట. పొడుపుకు రెండు రెట్లు, వెడల్పుకు రెండు రెట్లు కావాలి గుడ్డ. రాత్రిపూట చమ్మీలు తళ తళ లాడుతూ పూసలు మెరుస్తూ వుంటాయి.

	3	6	7	10	11
2					
1	4	5	8	9	12
				16	13
				15	14

ఆ పూర్లో మధుసూదనం మోతుబరి. బాగా దినవంతులలో జమ. ఆ పూరి వాళ్ళందరికీ అతడంటే అంతులేని అభిమానం, అంతకు మించిన భయ భక్తులూ వున్నాయి. అతడి మాటంటే అందరికీ వేద వాక్కు. పేరుకి పోలీస్ స్టేషన్ వుంది కాని పూర్లో ఏ తగవులొచ్చినా తీర్చుకీ మధుసూదనం దగ్గరకే వస్తారు. ఇరు పక్షాల వారికీ సర్ది చెప్పి రాణీ కుదర్చుగల నేర్పరి అతడు.

ఆ పూళ్ళో మధుసూదనానిది రెండంతస్తుల మేడ. ముందు గేటుకి రెండువైపులా వున్న రాతి సింహాలు భయంకరంగా నోట్ల తెరుచుకుని చూపరులను ఆకర్షిస్తూ వుంటాయి. గేటు దగ్గర నుంచి లోపలి అరుగువరకు నాలుగు గజాల వెడల్పున సిమెంటు బాట, ఆ బాట పొడవునా రెండేసి గజాల దూరంలో—రెండు వైపులా ఆకాశాన్నంటుతున్నట్లు పెరిగిపోయి, దర్పంగా నిలబడి వున్న ఎవర్ గ్రీన్ చెట్లు, ఆ చుట్టు ప్రక్కల వున్న మొక్కలన్నిటికీ తామే రాజాధి రాజులమన్నట్లుగా వున్నాయి.

ఇంటి ముందున్న ఆర్చికి సన్నజాణి తీగ అల్లుకుని విరగబూసింది.

మెల్ల మీద రెండు వైపులా కుండ్లలో దామంతి, మరువం, మొదలైన పూలు విచ్చుకుని గాలికి మెల్లగా పూగుతున్నాయి. వాటి సువాసనలు

గాలిలో వ్యాపించి పరిసరాల్ని సువాసనాభరితం చేస్తున్నాయి. ముందున్న చిన్న తోటలో వున్న రకరకాల పూల మొక్కలు ఆ యింటి యజమాని కళాహృదయాన్ని తెలియజేస్తున్నట్లుగా వున్నాయి. మధుసూదనంలోని సౌందర్యవిపాస దేశం నలు మూలలా వున్న రకరకాల పూల మొక్కలను తెప్పించి తన తోటలో నాటించుకునేలా చేసింది. తుమ్మెదలు, సీతాకోక చిలుకలు ఒక పువ్వు మీద నుంచి మరో పువ్వు మీద వ్రాలి మకరందాన్ని నేకరించుకుంటున్నాయి.

పగలంతా చంద్రప్రచండదై లోకాన్ని మార్చే సిన దినరాజు క్రమేపీ చల్లబడి విశ్రాంతి కోసం పడమటి కొండల వెనక్కి దిగిపోతున్నాడు. ఎర్ర బడిన ఆకాశం భర్త కౌగిట్లో చిక్కుకున్న శోభనపు పెళ్ళికూతురలా వుంది.

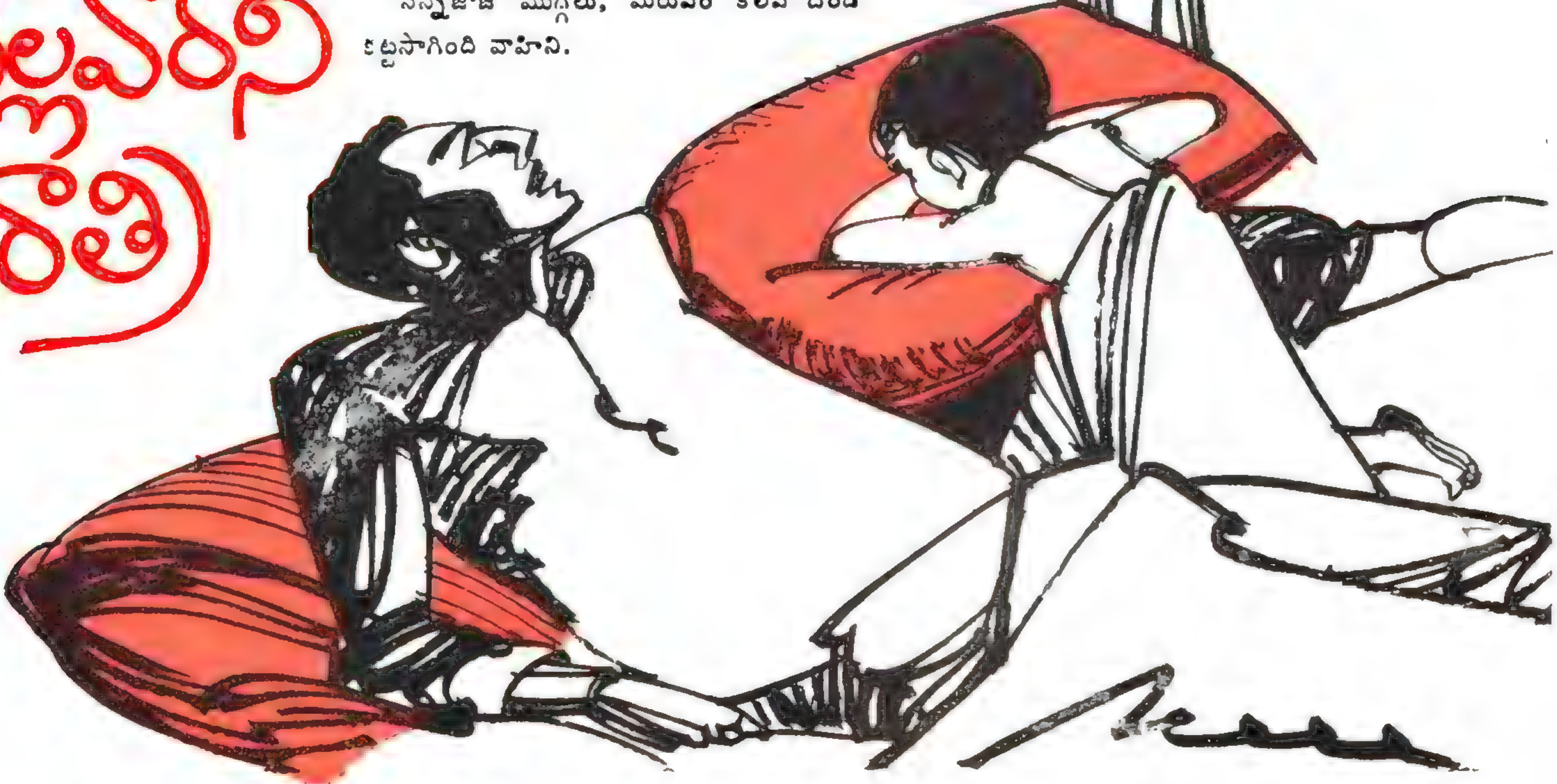
పక్షులు బారులు బారులుగా తమ తమ గూళ్ళను చేరుకోవడానికి ఎగిరిపోతున్నాయి. చల్లటి గాలి వీస్తూంటే అహ్లాదకరమైన ఆ సంద్యా సమయంలో వాటి కలకలలు—వినడానికి శ్రావ్యంగా వున్నాయి.

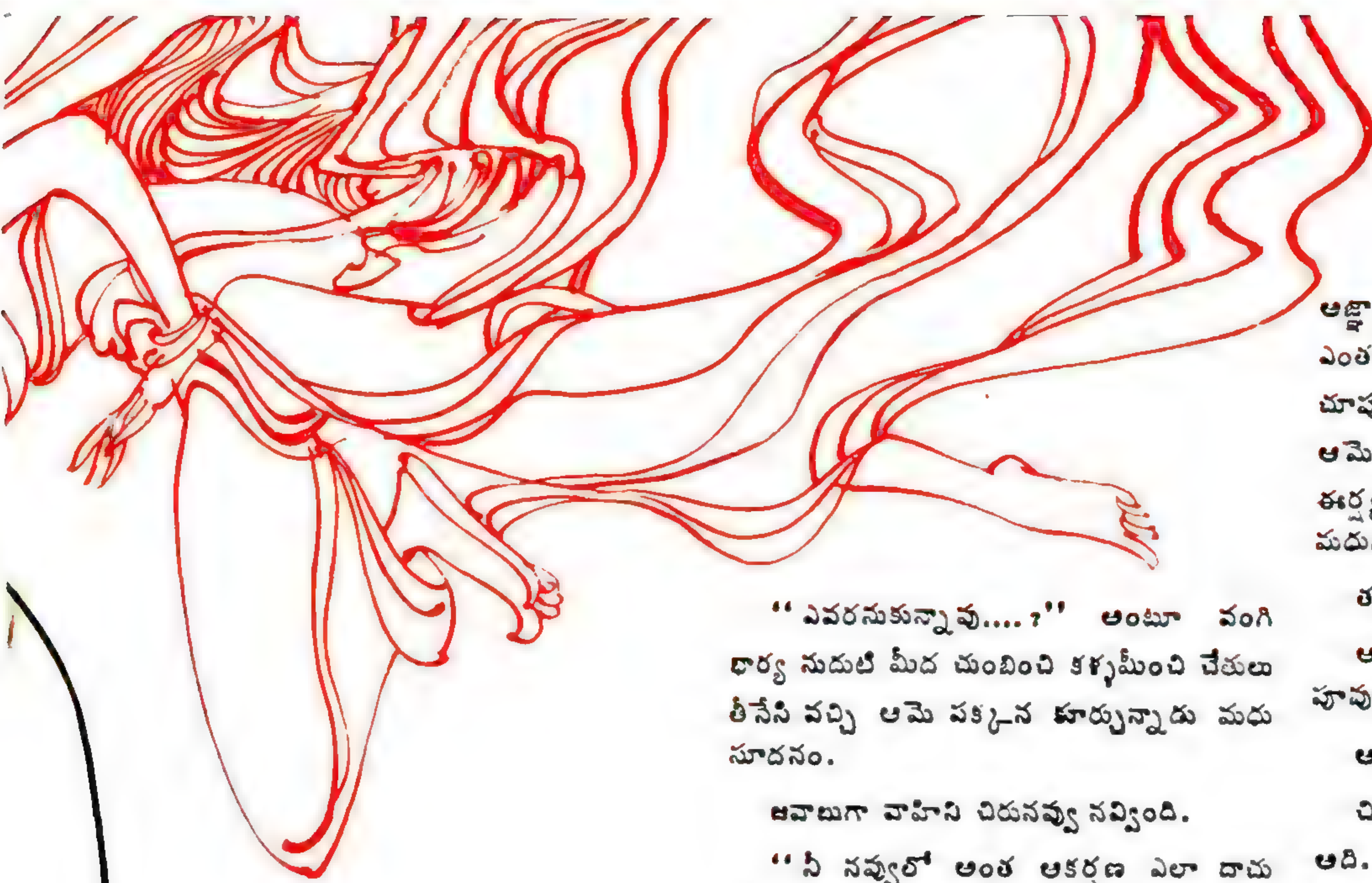
పూల మొక్కల మధ్య వున్న సిమెంటు సోఫాలో కూర్చుని వుంది వాహిని.

తోటమాలి సన్నజాణలు, మరువం సజ్జలో కోసి తెచ్చి వాటితోపాటు దండకట్టడానికి అరటి నార కూడా తెచ్చి వాహిని పక్కగా సోఫాలో వుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

సన్నజాణి మొగ్గలు, మరువం కలిపి దండ కట్టసాగింది వాహిని.

తెల్లవర్షం రోలి

తెల్లటి చీర మీద తెల్లటి జాకెట్టు, చెవులకు ముత్యాల దుడ్డులు, మెడలో లాకెట్ వున్న ముత్యాల హారం, చేతులకి రెండేసి జతల ముత్యాల గజలు. ఆ తెల్లటి చీరలో వాహిని సౌందర్యం ఇనుమడించింది. నాలుగువేళ్ళ వెడల్పున వీపుమీంచి వీరుదులవరకు వ్యాపించింది నల్లటి పొడుగాటి జడ.

సుకుమారంగా వున్న పొడుగాటి ఆమె వేళ్ళు మాల నెంతో నైపుణ్యంగా చకచకా కడుతున్నాయి.

తదేక దీక్షగా మాల కడుతున్న తన వెనుకనుంచి కళ్ళెవరో మూసేసరికి ఉరిక్కి పడి “ఎవరూ!” అంటూ చేత్తో తడిమి, మూసిన చేతుల్ని పట్టుకుని, “మీరా....!” అంటూ సిగ్గు పడింది ఆమె.

**పెదప్రూడి
రెచ్చలక్ష్మిదేవి**

“ఎవరనుకున్నావు....?” అంటూ వంగి భార్య నుదుటి మీద చుంబించి కళ్ళమీంచి చేతులు తీసేసి వచ్చి ఆమె పక్కన కూర్చున్నాడు మధు సూదనం.

జవాబుగా వాహిని చిరునవ్వు నవ్వింది.

“నీ నవ్వులో అంత ఆకర్షణ ఎలా దాచు కున్నావు వాహినీ? నీ నవ్వు చూస్తూంటే నాకు మతిపోతోంది. మన పెళ్ళయి నెల కావస్తున్నా నాకు ప్రతిరోజూ శోభనం రాత్రిలాగే వుందంటే నమ్ము.” వాహిని మొహాన్ని అరచేతుల్తో పైకెత్తి మీనాల్లాంటి ఆమె సోగకళ్ళల్లోకి ఆరమోడ్చు కళ్ళతో తన్మయత్వంగా చూసాడు మధుసూదనం.

“అది మీకు నామీదగల అనురాగ ఫలితం!” మధురమైన కంఠంతో మెల్లగా అంది వాహిని.

“అలాగంటూ నామీద నీకుగల గాఢాను రాగాన్ని చెప్పకనే చెపుతున్నావు సుమా!” అంటూ చిరునవ్వు నవ్వాడు మధుసూదనం.

చిరునవ్వుతో వాహిని తిరిగి మాల కట్టసాగింది.

“ఈ చల్లని గాలి ఎంత ఆహ్లాదకరంగావుంది! నీతో ఒక విషయం చెప్పాలనిపిస్తోంది వాహినీ! చెప్పమంటావా?” సుదూరతీరాల్లోకి చూస్తూ ఏదో గుర్తు చేసుకుంటున్నట్లుగా వున్నాయి అతడి కళ్ళు.

వాహిని భర్తవేపు చిరునవ్వుతో చూసి “చెప్పండి” అన్నది.

“మారవి అరోగ్యంగా వున్నప్పుడు యిప్పుడు మనం కూర్చున్నామే-యిలాగే నేనూ మారవీ కూర్చునే వాళ్ళం. నీ అంత అందమైనది కాక పోయినా మారవిలో ఏదో ఆకర్షణ వుండేది. ఆమె మాటను నేనుగాని యింట్లో నౌకర్లుగాని జవదాటలేక పోయేవాళ్ళం. ఆమెలో వున్న ఏదో

అజ్ఞాత శక్తికి అంతా కట్టుబడి పోయేవాళ్ళం. ఎంతటి వ్యక్తినైనా ఒక్క మాటతో కదగంటి చూపుతో ఆలా నిలబెట్టి వేయగలిగే శక్తి ఆమెకి వుండేది. ఇలా అంటున్నానని నువ్వు ఈర్ష్యపడడం లేదు గదా!” అంటూ నవ్వేమ మధుసూదనం.

తల యెత్తి భర్తవేపు చూసింది వాహిని.

ఆమె వదనం అప్పుడే విచ్చిన కలువ పూవులా నిర్మలంగా వుంది.

అతడి మాటలకు మధురంగా నవ్వింది వాహిని.

చిన్నారి పాప ఆమాయకంగా నవ్వి నవ్వు అది. భగవంతుడు పెట్టిన పరీక్షలో నెగ్గిన భక్తుడు భక్తి భావంతో నవ్వి చిరునవ్వు అది. అరి షడ్వర్గాలనూ జయించిన యోగి తనని పరీక్షించిన వారిని చూసి చేసిన మందహాసం అది.

“ఏమిటండీ....మీ మాటలు? నాకు.... అసూయా....! ఎంత మాటన్నారు....? ఆ పుణ్య మూర్తి స్థానంలో....యీ యింట్లో అడుగు పెట్టిన నేను ఆమె కెంతో ఋణపడి వున్నాను. ఒకప్పుడి యింటిని స్వర్గదామంలా చేసిన మా ఆక్కయ్య నా మీద అజ్ఞాతంగా వుంచిన యీ భార్యతను సక్రమంగా నిర్వర్తించినాడే నాకు సంతృప్తి. ఆ దేవతను నా హృదయంలో ఎంతగా ఆరాదిస్తున్నానో మీకెలా చెప్పగలను?”

“నీ ఆరాధన అంతా ఆవిడ పరమై పోతే యీ దేవుడేమై పోతాడు? పరలోకంలో వున్న మీ ఆక్కయ్యమీద నీకుండాల్సింది గౌరవభావం!”

“నిజమే. కాని ఆవిడపట్ల నా ఆరాధన ఆధ్యాత్మికమైనది. మీపట్ల అది భౌతికమైనది.”

ఆ మాటలంటున్న వాహిని కళ్ళల్లో అంతు పట్టని భావం.

“దన్యుడిని....వాహినీ....దన్యుడిని! ఇన్నాళ్ళకి యిలా నీ మనస్సు తెలుసుకున్నాను.” అంటూ ముందుకు వంగి ఆమె మెడ మీద ప్రేమతో చుంబించాడు మధుసూదనం.

సిగ్గుతో ఎరుపెక్కిన వాహిని ముఖ కమలం వింతశోభతో వెలిగిపోయింది.

“అమ్మా....!” అంటూ ఎందుకో అప్పుడే ఆక్కడికి వచ్చిన పని పిల్ల వాళ్ళిద్దరినీ ఆ స్థితిలో

చూసి నిగ్గుపడి గిరుక్కున వెనుదిరిగి వేగంగా వెళ్ళిపోయింది.

ఉలిక్కిపడి సరిగా కూర్చుంది వాహిని.

“ఎందుకంత కంగారు....?” పక పక నవ్వేడు మధుసూదనం. “మనమేం తప్పు పని చెయ్యడం లేదే! భార్య భర్తల మధ్యగల పవిత్ర అనుబంధానికి నిగ్గుపడనవసరం లేదు వాహినీ!” అంటూ ముందుకు వంగి మరోసారి ఆమె మెడ మీద గట్టిగా ముద్దు పెట్టుకున్నారు మధుసూదనం.

“మరి చిలిపివారైపోతున్నారు బాబూ మీరు....!” నును నిగ్గుతో చిరుకోపంతో అంది వాహిని.

“అసలు మీ ఆదవాళ్ళు ఎందుకు నిగ్గుపడ తారో చెప్పనా?” అన్నాడు చిలిపిగా.

“ఎందుకో....!”

“శ్రీకి సిగ్గే సింగరం గనుక. అందులో వుండే సొగసు, మధురిమ చవిచూసిన వాళ్ళకే తెలుస్తుంది.” వాహిని చురుకైన చూపుడువేలితో పైకెత్తి ఆమె కళ్ళల్లోకి తడేకంగా చూస్తూ అన్నాడు మధుసూదనం.

ఆ కళ్ళలోని కాంతికి తట్టుకోలేక కళ్ళు వాల్చు కుంది వాహిని.

“అక్కయ్య గురించి చెబుతూ మరెందులోకో వెళ్ళిపోతున్నారు.” కిల కిల నవ్వింది వాహిని.

“ఓను సుమీ నిన్ను చూస్తూంటే ఏం మాట్లాడుతున్నానో కూడా మరచి పోతున్నాను. మీ అక్కయ్య గురించి చెబుతూంటే నువ్వు అయస్కాంతంలా నన్ను లాగేసావు. ఏం చెయ్యను? ఈ మారు నీవైపు చూడకుండా మాట్లాడతాను విను!” అంటూ తన పక్కనే వున్నవో గులాబీ పువ్వును తెంపి దాని వైపు పరిశీలనగా చూస్తూ చెప్పిస్తాగాడు మధుసూదనం. “మాధవి యీ ఇంట్లో ఎలా వుండేదో చెబు తున్నాను కదూ! ఆమె అనురాగమయి, ఒంటి నిండా నగలతో పట్టుచీర కట్టుకుని కాళ్ళ అందెలు ఘుల్లు ఘుల్లుమని చప్పుడు చేస్తూ ఆమె నిండుగా యీ ఇంట్లో తిరుగుతుంటే లక్ష్మీదేవే దిగి వచ్చిందా అన్నట్లుండేది. అప్పటికి మా అమ్మ వుంది. కోడల్ని చూసుకుని తెగ మురిసిపోయేది. తన కోడలు వంటిది ఈ భూ ప్రపంచంలో మరెవ్వరికీ ఉండదనేది. అలా ఆరేళ్ళ పాటు ఏ చీకూ చింత లేకుండా కాలం గడిచిపోయింది. మే మిద్దరం శాపవశాన భూలోకంలో పుట్టిన

గంధర్వుల మని అనుకునేవాళ్ళం. ఇద్దరం ఒకళ్ళ వైపు ఒకళ్ళం చూసుకుంటూ ఏవేవో తియ్యని కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఒక్కొక్కసారి తెల్ల వాళ్ళు అలాగే కూర్చుండి పోయేవాళ్ళం. ఇక్కడే యీ సోపాలోనే కూర్చుని ఒకరి కౌగిల్లో ఒకరం కరగిపోతూ రోకాన్నే మరచిపోయే వాళ్ళం. ఇలాగే విరిసిన వెన్నెల-చుట్టూ రక రకాల పూల ఘుమ ఘుమల్లో మత్తుగా వుండేది. ఆ మత్తు, ఆ ప్రేమనిషా రెండూ కలిసి స్వర్గాన్ని ఈ లోకం లోకి దైరెట్టుగా దింపేసేవనుకో!” అంటూ అగి మందస్మితంతో వాహిని మొహంలోకి మధుసూదనం.

ఇండాకటిలాగే కూర్చుని మాలకడుతూ చెదరని చిరునవ్వుతో భర్త మాటల్ని వింటోంది వాహిని. నిర్మలాకాశంలో ప్రకాశించే జాబిల్లిలా వుందామె వదనం.

తనవేపు చూస్తున్న భర్తనుద్దేశించి. “అగి పోయారేం! చెప్పండి మీ దాంపత్యప్రణయం గురించి” అంది నవ్వుతూ.

“ఏం లేదు. ఇంత విన్నాక ఆయినా నీ మొహంలో శ్రీ సహజమైన అసూయ ఏమైనా కనిపిస్తుందేమోనని వెతుకుతున్నాను.”

“మళ్ళీ పాత పాటేనా! మీరు దుర్మితో వెదకినా మీకది కనిపించదు. రామాయణంలో విదకలవేటలా వుంది. అక్కయ్య గురించి చెబుతూ మరోదాంట్లోకి వెళ్ళిపోతూ వుండటం. ఈమారు పెదదారిపడితే నేనూరుకోను సుమండీ!” చిరు కోపంతో అంది వాహిని.

“ఏం చేస్తావేమిటి?” చిలిపిగా నవ్వుతూ ముందుకు వంగాడు మధుసూదనం. “కోపంతో యిక్కడోగట్టి ముద్ర వేస్తావా?” అన్నాడు బుగ్గ చూపిస్తూ.

“చీ....! ప్రతిదానికి పరిహాసమేనా?” అనేసి నాల్గ్కరచుకొంది వాహిని.

“అక్కయ్య గురించి చెప్పండి?” అంది ప్రాదేయపడుతూ.

“చూడు వాహినీ....! ఇంక అల్లరిగా మాట్లా డను. సీరియస్ గా చెప్పేస్తా. మధ్యలో అడ్డు పుల్లలు వెయ్యకుండా విను మరి!” అంటూ గంభీరంగా అయిపోయి గులాబీపువ్వు వైపు రెప్పవాలకుండా చూస్తూ చెప్పిస్తాగాడు మధు సూదనం. ఏదో లోకంలోంచి మాట్లాడుతున్నట్లుగా వుందతని గొంతు.

“అలా నిత్య మాతనంగా సంవత్సరాలు నెలలుగా-నెలలు రోజులుగా-రోజులు గంటలుగా గంటలు నిమిషాలుగా గడిచిపోయాయి. పెళ్ళయిన అయిదేళ్ళకి మారవి కడుపు పండింది. ఇల్లంతా కళకళలాడింది. అందరి మొహాల్లోనూ ఆనందం, ఉత్సాహం వెల్లివిరిసాయి. ముఖ్యంగా అమ్మ ఎంత సంబరపడిందో! ఇన్నాళ్ళకి యీ యింట్లో ఒక దోగడే బాబు పుడతాడని ముద్దుమురిపాలతో అందరినీ అలరిస్తాడనీ, కోడల్ని ఒక్క పని ముట్టుకోనిచ్చేదికాదు. రోజుకోరకం సిండివంట చేసి కోడలికి పెట్టేది. ఏదోనెలని పుట్టింటి వారు తీసుకువెళ్ళి గాజులు పెట్టించారు. క్రమేపీ నెలలు నిండాయి. పురిటికి అనుప్రతిలో చేర్చాము. శోభ పుట్టింది. మనుమడు పుట్టనందుకు విచారించ లేదమ్మ. లక్ష్మీదేవి పుట్టిందని సంబరపడింది. ఈ మాటు మనుమడు పుడతాడని తనకితాను నచ్చ జెప్పుకుంది. అలాగే శోభ పుట్టిన సంవత్సరం లోనే మాధవికి మళ్ళీ నెల తప్పింది. ఈ మారు మొదటిమారున్నంత ఆరోగ్యం లేదు మాధవికి. ఎప్పుడూ ఏదో బాధ. నెలలు నిండేదాకా మందులు పుచ్చుకుంటునే వుంది. నెలకోమారు విశ్రాంతిపట్నం వెళ్ళి డాక్టరు పరీక్ష చేయించుకోవడం. లామ్మిదో నెలని పుట్టింటివారు కాకినాడ తీసుకువెళ్ళారు. మాధవి తండ్రి కాకినాడలో పేరుపడిన వ్యాపారస్థుడు. లజ్జాధికారి. మాధవికి నెప్పులు మొదలవగానే అనుప్రతిలో చేర్చారు; నెప్పులెక్కు వయ్యాయి కాని ఎంతకీ పురుడు రాదు. పొజిషన్ చూస్తే కడుపులో పిండం అద్దం తిరిగినట్లు తెలిసింది. అపరేషన్ చేసారు. మగపిల్లవాడు పుట్టాడు. మనవడు పుట్టాడని అమ్మ కొండంత సంబరపడింది. పురుడొచ్చిన మూడో రోజునే మాధవికి అకస్మాత్తుగా వాతం చేసుకువచ్చింది. ఆ వాతం మాధవిని పొట్టబెట్టుకుంది. మాధవి చివరిఘడియల్లో నేను దగ్గరే వున్నాను. మాధవి కోసం నేనెంతగా విలపించానో ఆ భగవంతుడికే తెలుసు-” మధుసూదనం కంఠం గద్గదమై పోయింది. అతని కళ్ళు చెమర్చాయి.

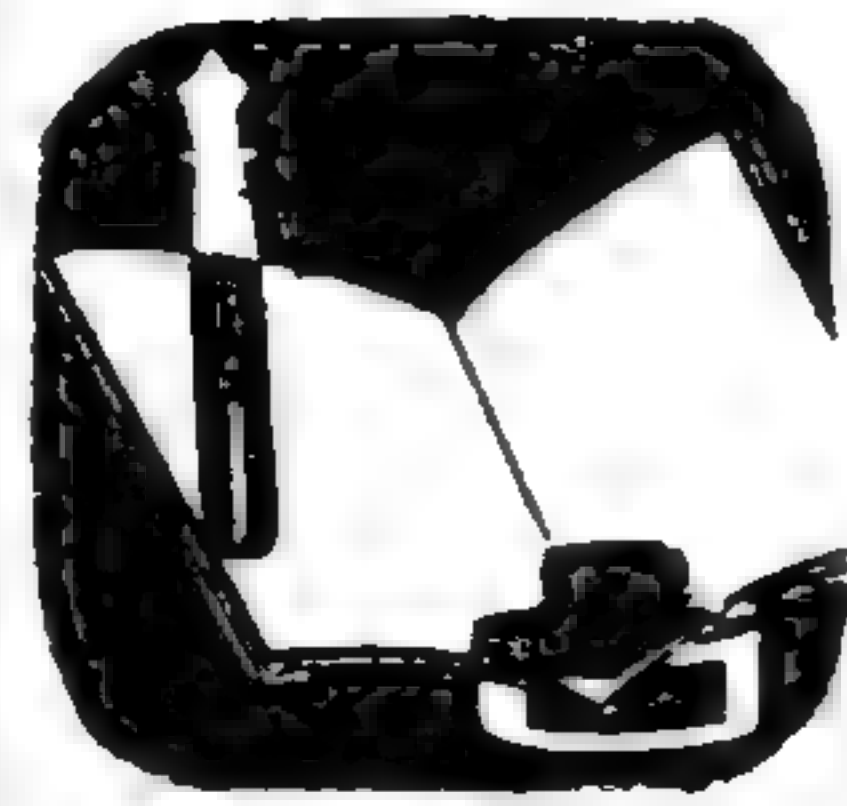
మాలకట్టడం మానేసి భర్తవేపు తడేకంగా చూస్తూ అతడి మాటలు వినసాగింది వాహిని. భర్త మాధవి మరణాన్ని వర్ణించి చెబుతూంటే ఆమె సున్నిత హృదయం వోర్చుకోలేకపోయింది. ఆమె కనుకొలుకుల్లో నీళ్ళు నిండాయి. పమిటతో వొత్తుకుంది వాహిని.

జేబులోంచి రుమాలు తీసుకుని కళ్ళు తుడుచు

కుని ఒక్క నిమిషం మౌనంగా వుండి తనను తాను నిగ్రహించుకుని తిరిగి చెప్పడం మొదలెట్టాడు మధుసూదనం.

“మూడు రోజుల ఆ పనిగుడ్డునెలా పెంచడం? అభం, కుభం తెలియని ఆ పనివాడు పెద్దయిన తర్వాత ‘అమ్మ ఏదీ నాన్నా.’ అంటే ఏం సమాధానం ఇవ్వను? అని నాలో నేనే కుమిలిపోయాను. బాబుని చూడటానికి ఒక ఆయాని పెట్టాము. రాత్రిం బవళ్ళు బాబుని చూస్తూ ఇక్కడే వుండిపోయేది. బాబుకి ఏదాది నిండింది. ఆ రోజు....” మధుసూదనం గొంతు వణికింది : “ఆ రోజు అమ్మ నా పెళ్ళిమాట ఎత్తింది. ‘ఇలా ఎంతకాలమని వుండి పోతావురా బాబూ! మాధవి దురదృష్టవంతురాలు. వెళ్ళిపోయింది. బాబుకోసం, నీకోసం మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోకతప్పదురా! చిన్నబోయిన యీ యిల్లు మళ్ళీ కళకళలాడాలి, నా మాట కాదనకురా బాబూ! నేను శాశ్వతం కాదు. నా తర్వాత నీ సంగతి చూసేవాళ్ళుండాలి.’ అంటూ బ్రతిమిలాడింది. చివరికి సరే అని వొప్పుకున్నాను.

“సాధారణంగా నా గది పక్కనున్న గదిలో వుయ్యాలలో బాబు పడుకుంటాడు. ఉయ్యాల పక్కనే చాప మీద ఆయా పడుకుంటుంది. అటువంటిది ఏ అజ్ఞాతశక్తి ప్రోద్బలమో ఆ రాత్రి నా పక్కలో పడుకుంటానని పేచీపెట్టాడు బాబు. రబ్బరుగుడ్డ, దొంతవేయించి నా పక్కలో పడుకోబెట్టుకున్నాను బాబుని. చాలాసేపు ఆత్మ, తాత, అమ్మ అంటూ ఏవేవో ముద్దుమాటలతో కబుర్లు చెప్పి, తన బోసినవ్వులతో నన్ను మురిపించి చివరికి నన్ను అంటిపెట్టుకుని పడుక్కుని నిద్రపోయాడు. నేను బాబు మీద చెయ్యివేసి వొత్తిగిలి పడుక్కున్నాను. చిన్న కునుకు పట్టింది. రివ్వున గారేసి కిటికీతలుపులు కొట్టుకుంటూంటే మెళుకువ వచ్చింది. బెడ్ రైట్ బల్బు ఆరిపోయింది. కరెంటు కూడా పోయింది కాబోలనుకున్నాను. కాని ఆశ్చర్యం! పాను తిరుగుతూనే వుంది. కిటికీలోంచి వెన్నెల నా మంచం మీద పడుతోంది. చైము చూసాను. వాచీ ముల్లు పన్నెండు చూపిస్తోంది. అర్ధరాత్రయింది. కిటికీలు, తలుపులు తెగకొట్టుకుంటున్నాయి. కర్ణెస్తు ఎగిరెగిరిపడుతున్నాయి. రేచి వెళ్ళి కిటికీ తలుపులు వేసేద్దామనుకున్నాను. కాని ఒక్క అంగుళం కూడా కదలేకపోయాను. నా జీవితంలో ఎప్పుడూ యిటువంటిది ఎరుగను. బాబు మీద

చైతన్యం

సాగర తరంగాలు

[రచన : మోచర్ల జయశ్యామల; వెల : రూ 8-50; పేజీలు : 238; ప్రచురణ : నవోదయ పబ్లిషర్స్, విజయవాడ-2]

చిన్నప్పుడే తల్లితండ్రులను కోల్పోయి, తోబుట్టువుల చేత శత్రువుగా చూడబడి, చివరికి కట్టుకున్న భర్త కూడా కాలదన్ని పోయిన భూదేవి-ఈ పవిత్ర భారతదేశంలోని అనేకమంది అభాగ్య స్త్రీలకు ప్రతీక.

అడది ఒంటరిగా ఈ సమాజంలో బ్రతకటం సాధ్యమా? పని విల్లవాడి తల్లీ, చడువులేనదీ, తన కాళ్ళ మీద తాను నిలబడలేని ఆశక్తురాలూ అయిన భూదేవి జీవితమే ఈ సాగర తరంగాలు.

మంచితనానికి మారుపేరైన రంగారావుగారి అందదండలతో కొడుకును దాక్కుడు చేసి ఒడ్డున పడ్తుంది భూదేవి.

భూదేవి పాత్ర ఎంత బరువైనదో రెండు వందల ముప్పయి ఎనిమిది పేజీలు గల ఈ పుస్తకం నిరూపిస్తుంది.

మిగతా పాత్రలన్నీ కథాగమనానికి అంతంత మాత్రంగానే ఉపయోగపడ్తూ పక్కకు తప్పుకుంటూ వుంటాయి.

ముందు పేజీలో రచయిత్రి చెప్పినట్లుగా పాత్రలు, సంఘటనలు ఆమె కల్పనాశక్తికి ఉదాహరణలు.

చెయ్యివేసి అలాగే వొత్తిగిలి పడుక్కుని కిటికీలోంచి బయటికి చూస్తున్నాను. మరో రెండు మూడు క్షణాల్లో కిటికీ బయట వెన్నెల్లో ఒక ఆకారం అస్పష్టంగా కదలాడింది. మరుక్షణం రివ్వున లోపలికి వచ్చిన గాలితో బాబు ఆ ఆకారం కూడా తేలికైన వస్తువులా తేలుతూ వచ్చింది. ముందు అది నా భ్రమేమో అనుకున్నాను. అస్పష్టంగా వున్న ఆ ఆకారం క్రమేపీ రూపు దాల్చిపోయింది. అలా గాలిలో కదులుతూ నా మంచం దగ్గరికి వచ్చి నా పక్కగా నిలబడింది. వెన్నెల వెలుగులో అటు చూసిన నేను నా కళ్ళని నేనే నమ్మలేకపోయాను. ఆ వచ్చినది నా మాధవి, ఏదాది క్రితం దూరమైన నా ప్రాణం.”

వింటున్న వాహిని వాళ్ళు గగుర్పొడిచింది.

మధుసూదనం పూర్తిగా తన కథలో లీనమై పోయాడు. అతడి కళ్ళు చేతిలో వున్న గులాబీ పువ్వు వైపు కేంద్రీకృతమై వున్నాయి.

“‘మాధవీ....!’ అన్నాను గట్టిగా.

దాదాపు అరిచాననే చెప్పవచ్చు. నా మనస్సు లోంచి ఆనందం, ఆశ్చర్యం పెల్లుబికాయి.

మాధవి నవ్వింది - అందమైన పలువరుస తళుక్కుమనేలా.

“‘నీ మధురమైన నవ్వు మళ్ళీ ఎన్నాళ్ళకి వింటున్నాను మాధవీ!’ అర్థంగా అంటూ

లేవడానికి వ్యర్థ ప్రయత్నం చేసాను. చేతులు చాపాను. ఆమెను నా గుండెలకు హత్తుకుని ఇంత కాలం నేను పడ్డ బాధని ఉపశమింప చేసుకుందామని, చాపాలని అనుకున్నాను కాని నా చేతులు ఒక్క అంగుళం కూడా పైకి లేవలేదు. ఏదో అదృశ్య శక్తి నన్ను కదలేకుండా చేసింది. మాధవి వేపు విచ్చివాడిలా చూస్తూ వుండి పోయాను. నుడుట కుంకుమ శోభిస్తూంటే తెల్లటి చీరలో ఎంతో అందంగా వుంది మాధవి. విరబోసుకున్న ఆమె నల్లటి కురులు వీపుమీదుగా విరుదుల వరకు వ్యాపించి ఒక వింతశోభ చేకూరుస్తున్నాయి.

మాధవి మొహంలో చిరునవ్వు మాయమై ఆ స్థానంలో గాంధీర్యం చోటు చేసుకుంది.

మాధవిని చూస్తూంటే నా మనస్సు పని చెయ్యడం మానేసింది. ఒళ్ళు గగుర్పొడిచింది. గుండె వేగంగా కొట్టుకోసాగింది. ఇదమితమని చెప్పలేని ఏదో భీతి నన్నావహించింది.

మాధవి కళ్ళల్లో విషాదం. మాధవి నోరు విప్పి మాట్లాడటం మొదలెట్టింది. నిస్సహాయంగా - భయంగా - ఆనందంగా - విచారంగా ఆమె వేపు చూస్తున్నాను.

“‘సరిగ్గా ఏదాది క్రితం మీకు దూరమై పోయాను. పుట్టిన బాబుని కళ్ళారా చూసుకోకుండానే - వాడిని ఒక్కసారైనా చేతుల్లోకి తీసు

కుని పారిచి. లాలించకుండానే మృత్యువు నన్ను లాక్కుపోయింది. శరీరమైతే లేదు కాని యిక్కడ జరుగుతున్నవన్నీ నేను గమనిస్తూనే వున్నాను. నన్ను ప్రాణాధికంగా ప్రేమించారే: వెన్నెట్లో తోటలో సోపాలో మీ కౌగిట్లో కరిగి పోతున్న సమయంలో 'మనని ఎవరూ వేరు చేయలేరు, మాధవీ! చివరికి మృత్యువు కూడా!' అంటూ ఎన్నోసార్లు ప్రమాణం చేసారే! అటు వంటి మీరు ఒక్క ఏడాదిలో మీ ప్రియసఖిని మరచి మరో అమ్మాయి మెళ్ళో తాగిట్టి నా లోటు పూరించుకుందామని చూస్తున్నారా?

"మాధవి గొంతు గద్గదమైంది. ఆమె కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. 'మీ మగవాళ్ళు ఎంత నిర్ణయులు. మిమ్మల్నిని ఏం లాభం? మీ నుంచి నన్ను దూరం చేసిన ఆ విధిని నిందించాలి గాని. నన్నే మరచిపోవాలని చూస్తున్న మీకు - మన ప్రణయఫలం అయిన యీ బాబు మాత్రం ఎందుకు? నాకు తోడుగా వీడిని తీసుకుపోతాను!' అంటుంటే మాధవి గొంతు వొణికింది. నామీదుగా బాబు మీదకి వంగి తల నుంచి కాళ్ళదాకా చేత్తో నిమిరింది.

"వంగినప్పుడు ఆమె జుట్టు నా మొహం మీద పడింది. నావొళ్ళు గిగుర్పొడిచింది. మాధవి కళ్ళల్లో కని, దీనత్వం మిళితమైన భావం. ఆమె కన్నీళ్ళు బొట్లు బొట్లుగా నా బుగ్గల మీద పడు తున్నాయి.

"'బాబునేం చేస్తున్నావు? వాడిలో నిన్ను చూసుకుంటున్నా. వద్దు వాడినేం చెయ్యకు- మాధవీ....! నీకిష్టం లేకపోతే నేననలు పెళ్ళి చేసుకోను.' అతి కష్టం మీద గొంతు పెగుల్చుకుని అన్నాను. దుఃఖంతో నా గొంతు జీరపోయింది.

"ఆ క్షణంలో నాకెంత భీతి కలిగిందంటే మాధవి అక్కడనుంచి తక్షణం వెళ్ళిపోతే బాగుండుననిపించింది.

నవ్వింది మాధవి. విజయోత్సాహంతో పకపకా నవ్వింది-కన్నీళ్ళతో. ఆమె నవ్వుతో గదంతా ప్రతిధ్వనించింది.

"అలాగే! వెళ్ళిపోతాను. ఇప్పుడే వెళ్ళి పోతున్నాను. నాకోసమని మీరు పెళ్ళి మాను కోకండి. శోభని మీకే వుంచుతున్నా. శోభని కన్న కూతురిలా ఆదరించే మంచి అమ్మాయి దొరికితే పెళ్ళి చేసుకోండి. శోభని పువ్వుల్లో పెట్టి పెంచి మంచి సంబంధం చూసి పెళ్ళి చెయ్యండి. బాబుని మాత్రం నాతో తీసుకు వెళుతున్నా!"

బాబు మీదనుంచి చెయ్యి తీసేసి ఒక్క నిమిషం నా కళ్ళతో కళ్ళు కలిపి నన్ను తదేకంగా చూసి. విషాదంగా నిట్టూర్చి. గిరుక్కున వెనుదిరిగి కిటికీ వైపు నడచింది మాధవి.

మాధవి అలా వెళ్ళిపోతూంటే నా గుండెల్లో సన్నటి బాధ రేగి గొంతులోకి వ్యాపించింది.

"కాలి అందెలు ఘల్లు ఘల్లు మంటూంటే, వీపునిండా అవరించుకున్న వొత్తయినజుట్టు గాలికి అటూ యటూ కదలాడుతూంటే గాలిలో కదుల్తూ వెళుతున్న మాధవి దూరమౌతున్నకొద్దీ ఆమె రూపు కూడా అస్పష్టమైపోయింది.

"మాధవి వెళ్ళిపోగానే గదంతా తిరిగి మామూలు వాతావరణానికి వచ్చింది. హోరుగాలి తగ్గిపోయి కిటికీలు, తలుపులు యశస్థానానికి వచ్చాయి. చిత్రంగా బెడ్లైట్ బల్బు వెలిగింది. నాకాళ్ళూ చేతులూ స్వాధీనంలోకి వచ్చాయి. ఈ సంఘటనకి ప్రత్యేక సాక్షులుగా కిటికీ అవతల ఆకాశంలో చందమామ-కిటికీలోంచి వాలుగా మంచం మీద పడుతున్న అతని కిరణాలు-నా చెంపల మీద చారికలుకట్టిన మాధవి కన్నీళ్ళు.

"వెంటనే లేచి కూర్చుని బాబుని వాళ్ళోకి తీసుకున్నాను. ఇంకెక్కడి బాబు! చల్లగా ఆయి పోయింది వాళ్ళు. 'బాబూ....!' అని పిలిచాను. జవాబులేదు! నా చేతుల్లో లోటకూరకాదలా వ్రేలాడి పోయాడు. కంగారుగా ముక్కుదగ్గర వేలు పెట్టి చూసాను. శ్వాస ఆడటం లేదు. 'బాబూ....! నన్ను వాదిలి వెళ్ళిపోయావా!' అంటూ విలపించాను!" అంటూ గాఢంగా నిశ్వాసించాడు మధు సూదనం. రుమాలుతో కళ్ళల్లోని తడిని వొత్తు కుంటూ "నేను మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకుందుకు నిర్ణయించుకున్నానని బాబుని తీసుకుపోయి నన్ను శిక్షించింది. చూసావా వాహినీ! మాధవికెంత పట్టుదలో! మరోగదిలో వాళ్ళ మామ్మదగ్గర పడుకోదం వల్ల శోభ అయినా నాకు దక్కిందను కున్నాను."

మధుసూదనం మొహంలో విషాదం గూడు కట్టుకుంది.

వాహినీ మౌనంగా నుంది. ఆమె మనస్సు బరువెక్కిపోయింది. ఆయితే తమ పెళ్ళి అక్కయ్యకి యిష్టం లేదన్నమాట. ఆమెకిష్టం లేని పెళ్ళి చేసుకుని తాము సుఖవడగలరా? ఆమెకి అత్యశాంతి వుంటుందా? తమ ఈ నూతన దాంపత్యం చివరికెలా పరిగణమిస్తుంది? భగవాన్ ఏమిటీ పరీక్ష! - ఆమె కనుకొలుకుల్లో నీళ్ళు నిండి చెంపలమీదికి జారాయి.

"వాహినీ.... ఏడుస్తున్నావా! ఏమిటో యీ విషయం మన పెళ్ళికి ముందే చెప్పాల్సింది. పొరపాటైపోయింది."

"ఏమండీ....! నేనొచ్చి అక్కయ్యకి అత్య శాంతి లేకుండా చేసాను. బాబునైనా మీకు దక్క కుండా చేసాను." వాహినీలో దుఃఖం కట్టలు తెంచుకుంది.

"నువ్వేం చేస్తావు వాహినీ! నువ్వు కాక మరో అమ్మాయి అయినా అంతే. అసలు పొరపాటు నాది. అసలు ఆ రోజు అమ్మ పెళ్ళి మాట ఎత్తినా నేను మెత్తబడకుండా వుంటే అసలు మాధవి వచ్చేదే కాదు."

దీనంగా, అమాయకంగా వున్న మధుసూదనం మొహం చూస్తూంటే వాహినీ హృదయం ద్రవించి పోయింది.

భర్త తలను వోదార్చుగా నిమిరింది వాహినీ. "విచారించకండి. మనం విధి చేతిలో కీలు బొమ్మలం. మనల్ని రక్షించి మన బ్రతుకుల్ని చక్కజెయ్యగలిగేవాడు ఆ భగవంతుడొక్కడే. కనీసం మన అమ్మాయి శోభను చూసయినా మీరీ దుఃఖాన్ని మరచిపోవాలి." ఆమె కనుకొలుకుల్లో నిండిన నీరు అతడి బుగ్గలమీద జారి పడింది.

చప్పున వాహినీని తన చేతులలో చుట్టేసి "నన్ను పూరుకోబెట్టి నాబదులు నువ్వేడుస్తున్నావా!" అంటూ చక్కిరిగింతలు పెట్టాడు. వాటికి తట్టుకోలేక పక పకా నవ్వేసి 'ఏడవలేక నవ్వడం అంటారు దీన్నేకాబోలు' అనుకుంది ఆమె.

ఇంతలో.... "అమ్మా....అమ్మా....!" అని వెతుక్కుంటూ అక్కడికి వచ్చిన శోభ "ఇక్కడున్నారా... యిద్దరూ....!" అంటూ పరిగెత్తుకు వచ్చి వాహినీ మెదను రెండు చేతుల్తోటి చుట్టేసింది.

"నీ ముద్దుల కూతురు వచ్చేసింది. ఇంక నే నెందుకూ నీకు?" బుంగ మూతి పెట్టాడు మధుసూదనం.

"నాన్న ఎలా మాట్లాడుతున్నారో.... చూడమ్మా....!" చిలిపిగా నవ్వింది శోభ.

"అవును మరి....చూడు, నాన్నని దగ్గరికి తీసుకుని నిన్ను పొమ్మంటే నీ కేడుపురాదూ! అలాగే! నాకు యిద్దరు పిల్లలు. ఒక అల్ల రబ్బాయి-ఒక అల్లరమ్మాయి!" అంటూ యిద్దర్నీ దగ్గరికి తీసుకుంది వాహినీ. [నశేషం]

పరోతాలలో కొన్ని రకాలు :

మెఢిపరోత

½ కిలో గోధుమసిండి, ½ కిలో తెనగసిండి, 6 కట్టలు మెంతికూర, 1½ టీస్పూను ధనియాల పొడి, 1 టీస్పూను జీలకర్రపొడి, 1½ టీస్పూను ఆమ్లచూర్ (మామిడి వరుగులపొడి) 1 టీస్పూను ఘాము, వుప్పు, కారం, పసుపు తగినంత.

మెంతికూర సన్నగా తరిగి, కడిగి వుంచు కోవాలి. పొయ్యిమీద మూకుడు పెట్టి, 1 టేబుల్ స్పూను నూనెవేసి కడిగి వుంచిన కూరవేసి, నీళ్ళు ఇగిరిపోయేదాకా వేయించాలి. తరువాత గోధుమ సిండి, పైన చెప్పిన మసాలా, మెంతికూర వేసి పరోతాలకోసం పిండిని కలుపుకోవాలి. ఈ పిండిని పెద్దనెజ్జ నిమ్మకాయంత వుండలు చేసుకొని రొట్టెలలాగా వత్తుకొని, 2 వైపులా నూనె వేసుకొని తావామీద కాల్చుకోవాలి.

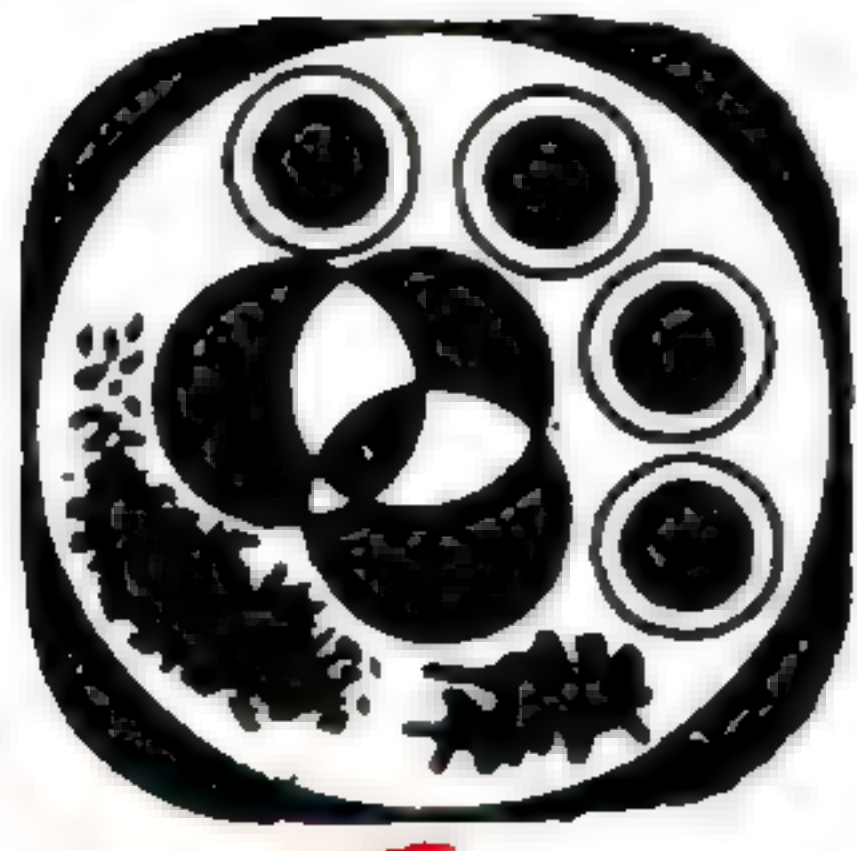
మూలీపరోత

ముల్లంగి దుంపలు పెద్దవి 3, ½ కిలో గోధుమ సిండి, పచ్చిమిరపకాయలు 6, 1 టీస్పూను అవాలు, ఇంగువ కొంచెం, తగినంత వుప్పు, కారం, పసుపు, కొంచెం కొత్తిమిర కావలసినవి.

ముల్లంగిదుంపలు కడిగి సన్నగాకోసి వుప్పు వేసి 10 నిముషాలు వుంచాలి. తరువాత కోరులో నీళ్ళన్నీపిండి, కోరు వేరుగా, నీళ్ళు వేరుగా వుంచుకోవాలి. పచ్చిమిరపకాయలు, కొత్తిమిర సన్నగా తరిగి వుంచుకోవాలి. పొయ్యి మీద మూకుడుపెట్టి, 1 టేబుల్ స్పూను అవాలువేసి, అవి చిటపటలాడాక ఇంగువ వేయాలి. తరువాత పచ్చిమిరప ముక్కలు, ముల్లంగికోరు, కొంచెం వుప్పు, కారంవేసి మూతవెయ్యాలి. మధ్య మధ్య కలుపుతూ 10 నిముషాలు వుంచి దింపుకోవాలి. ఇప్పుడు గోధుమసిండి, ముల్లంగికోరు, కొత్తిమిర అన్నీవేసి పిండి కలిపేటప్పుడు, కోరులోంచి తీసిన నీళ్ళువేసి, పిండి కలపాలి. ఈ కలిపిన పిండిని పైన చెప్పిన విధంగా వత్తుకొని నూనెలో కాల్చుకోవాలి.

అలా పరోత

½ కిలో గోధుమసిండి, ½ కిలో అలా (బంగాళ దుంపలు) వుప్పు, కారం తగినంత, 1 టీస్పూను ధనియాలపొడి, 1 టీస్పూను జీలకర్రపొడి కావాలి. అలా వుడికించి, పొట్టుతీసి, వేడిమీదనే ముద్ద చేసుకొని వుంచుకోవాలి. గోధుమసిండి, వుడికించిన

మంటలు

అలాముద్ద, మసాలాలు అన్నీ కలిపి పైవిధంగానే పరోతాలు వత్తుకొని కాల్చుకోవాలి.

—శ్రీమతి శాస్త్రి (కోర్పా)

మరికొన్ని ఉత్తరదేశపు వంటకాలు : కోప్తా :

కావలసినవస్తువులు: సెనగసిండి 1 కప్పు; ఆనప కాయ 250 గ్రాములముక్క; ఉల్లిపాయలు 2; వెల్లుల్లి 5 పాయలు; ధనియాలు 3 టీ స్పూన్లు; జీలకర్ర ½ టీ స్పూను; రవంగాలు 2; పెద్ద ఏలకులు 2; దాల్చినచెక్క కొంచెం; మిరియాలు కొంచెం (స. 6 మిరియాలు); కారపు పొడి ½ టీ స్పూను; తొమాటో పళ్ళు 2.

తయారుచేయువిధం : ఆనప కాయ తొక్క తీసుకొని కోరుకొనే పీటపై కోరుకొని నీరుపిడిచి పెట్టుకొనవలెను. సెనగసిండిని పకోడీల పిండి మాదిరిగా గట్టిగా కలుపుకొని ఆ పిండిలో ఈ ఆనపకాయ కోరును, తగినంత ఉప్పు, పచ్చి మిరపకాయ ముక్కలను కలిపి నూనెలో పకోడీల మాదిరిగా వేచుకొనవలెను. తరువాత పైన చెప్పిన మసాలాసామాను మెత్తగా రుబ్బుకొనవలెను. పొయ్యి మీద బాణలిని పెట్టి తగినంత నూనె వేసి కాగాక ఈ మసాలా ముద్దను ఎర్రగా వేచుకొనవలెను. తరువాత తొమాటో ముక్కలను ఈ మసాలా ముద్దలో వేసి మగ్గినతరువాత 2 కప్పుల నీరు పోయవలెను. తగినంత ఉప్పు కూడా వేసుకొని నీరు ఉరుకుతున్నప్పుడు వేచి ఉంచు కున్న పకోడీలను వేసి 10 నిముషములపాటు ఉడకనిచ్చి కొంచెం జారుగా ఉన్నప్పుడే బాణలిని పొయ్యి మీద నుండి దింపి కొత్తిమిర తుంచుకొని వేయవలెను. ఈ కూర మరీ ముద్దవలె కాక కొంచెం జారుగా ఉంటుంది. ఈ కూరనే కోప్తా అంటారు. చపాతీలలో, పూరీలలో కలిపి తినడానికి ఈ కోప్తా చాలా బాగుంటుంది.

కచోడీ :

ఈ కచోడీలను తయారు చేయడానికి 500 గ్రాముల గోధుమసిండి, 250 గ్రాముల మినప్పప్పు, 4 పచ్చిమిరపకాయలు, 3 ఎండు మిరపకాయలు తగినంత జీలకర్ర, ఇంగువ, కొత్తిమిర ఉంచే చాలును.

మినప్పప్పు రెండుగంటల ముందుగా నాన పెట్టుకోవాలి. నానిన పప్పును మరీ మెత్తగా కాక కొద్దిగా మొరుములాగా రుబ్బుకోవాలి. రుబ్బిన పిండిలో పచ్చిమిరప ముక్కలు, ఉప్పు, కొత్తి మిర కలుపుకోవాలి. బాణలిలో నూనె కొద్దిగా వేసి, మరిగక-జీలకర్ర, ఇంగువ, ఎర్రమిరప కాయలు పోపు వేసికొని దాంట్లో ఈ రుబ్బిన ముద్దను వేసి నీటితడి పోయి-పొడిగా అయేదాక వేచుకోవాలి. (పప్పు రుబ్బినప్పుడు గారెల పిండి వలె గట్టిగా రుబ్బుకోవాలి.) తరువాత పొయ్యి మీద నుంచి దింపాలి. గోధుమసిండిలో కొద్ది కొద్దిగా నీరు వేస్తూ పిండిని పూరీలపిండి మాదిరి గట్టిగా కలుపుకోవాలి. కలిపిన పిండిని చిన్న ఉండలుగా చేసుకోవాలి. ఈ ఉండల మధ్యలో వేచి ఉంచుకున్న మినప్పప్పు ముద్దను ఒక టీ స్పూనుడు పెట్టి పూరీలు వత్తుకొని నూనెలో గాని దాల్చాలోగాని వేచుకొనవలెను. ఈ కచోడీలు వేడిగా తింటే బాగుంటాయి.

నిమ్కిన్ :

500 గ్రాముల మైదా, 100 గ్రాముల దాల్చా, 2 టీ స్పూన్లు వాము ఈ నిమ్కిన్ తయారు చేయడానికి కావాలి. ఇంక ఎలా తయారు చేసుకో వాలో చెబుతున్నాను.

మైదాపిండిలో వాము, తగినంత ఉప్పు కలుపు కొని 100 గ్రాముల దాల్చాను బాగా మరిగించి వేడిగా ఉన్నప్పుడే మైదాపిండిలో వేసుకోవాలి. తరువాత కొద్ది కొద్దిగా నీరు పోస్తూ పిండిని బాగా గట్టిగా కలుపుకోవాలి. ఈ కలుపు కున్న పిండిని పెద్ద ఉండలుగా చేసుకోవాలి. తరువాత అంగుళం మందంగా పూరీలా వత్తుకొని కావలసిన ఆకారంలో చిన్న ముక్కలుగా కోసుకోవాలి. కోసుకొని ఉంచిన ముక్కలను నూనెలో గాని, దాల్చాలోగాని వేచుకోవాలి. ఈ నిమ్కిన్ ఒకసారి చేసి పెట్టుకున్నామంటే నెల రోజులైనా పాడవక నిలవ ఉంటాయి. ఎవరైనా ఇంటికి వస్తే టీ తో పాటుగా ఇవ్వడానికి బాగుంటాయి.

—యస్. ఉమాశాస్త్రి, న్యూఢిల్లీ

నయనాహ్లాదన

చేరాల ప్రమద్యర

జ్ఞానేంద్రియాలలో ఒకటైన కన్ను గురించి ఆరోచిస్తే మానవ జీవితంలో అతి ముఖ్యమైన భాగం కన్ను అని ఒప్పుకోక తప్పదు.

ఎంత అందంగా వున్నప్పటికీ కన్ను వంకర గానో, మెల్లగానో, గ్రుడ్డిగానో వుంటే అంద మంతా వికారంగా మారిపోతుంది.

మీనాక్షి, పద్మాక్షి అని కవుల కావ్యాలలో చోటు చేసుకుని కళ్ళు ప్రథమస్థానం అలంకరించా యన్న సత్యం అందరికీ తెలుసు.

రెండు జతల కళ్ళు కలిస్తే ప్రేమాంకురానికి నాందీ ప్రస్తావన పలుకుతుంది. అంతేకాదు— ఆ కనులు మూగ హృదయాలలో వుండే కోరికలన్నో ఒకదానితో ఒకటి చెప్పుకుంటాయి. నయనాలు కలికాకే హృదయాలు విప్పుకుని మాట్లాడుకోడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది.

కళ్ళలో—దిత్తరకళ్ళు, నేల వంక చూసే కళ్ళు, కరుణారసభరితమైన కళ్ళు, తుంటరి కళ్ళు—ఇలా ఎన్నో రకాలు వున్నాయి.

కళ్ళలో వెలుగు లేకపోతే ఆ కళ్ళు అందం కొరవడి వుంటాయి. కొంతమంది వాలుచూపు లతో మనుష్యులపై సమ్మోహనాత్మం ప్రయో గిస్తారు. దానికి ఎలాంటి వారైనా బుట్టలోకి పడక తప్పదు.

కొంతమంది క్రూరంగా చూస్తారు—వాళ్ళలో వున్న కారిత్యమంతా క్రూర నేత్రాలలో నింపుకుని. దాంతో ఎదుట ఉన్న మనుష్యులు మని అయిపోతా రేమో అన్నంత భయం కలుగుతుంది.

పెళ్ళి సంబంధాలకు వెళ్ళి వచ్చినప్పుడు పెండ్లి కూతురి కను ముక్కు తీరు బాగుందా లేదా అని చర్చించే వారు లేకపోలేదు.

ఇప్పుడు మూడవ కన్ను తెరుస్తే యింకేమైనా వుందా? ముల్లోకాలు భస్మంచేస్తాడు. తల్లి పార్వతీ దేవి కనులలో శాంతిని నింపుకుని చూస్తే జీవిత మంతా నిత్యకల్యాణం పచ్చ తోరణంలా వుంటుంది.

కొంతమంది కళ్ళు పచ్చని జీవితాల మీద “సోకాయి” అంటే వాడిపోతాయిట. మరి అలాంటి కళ్ళలో వుండే ప్రభావం అలాంటిది.

జాలి, చయ, ప్రేమ కళ్ళలో నింపుకుని అను రాగంతో చూసే కళ్ళు లేకపోలేదు.

ఇష్టం లేని పని చేస్తే ‘అమ్మో మా నాన్నగారు కళ్ళు వురిమి చూస్తే ఎక్కడ వాళ్ళు ఆక్కడ గవ్ చిప్!’ కళ్ళు చేసే శాసనం అలాంటిది.

ఇష్టం లేని పనులు చేస్తుంటే—‘శ్రీమతి’ కోపాన్ని తన కళ్ళతో వ్యక్తపరుస్తే పాపం ‘శ్రీవారు’ గడగడ వణికిపోయి ఆ రోజుకి శ్రీమతిని ఎలా శాంతపరచాలో చేతకాక సత మతమైపోతాడు పాపం.

“ఒరే! ఒరే! చూడరా అటు వైపు. అబ్బి ఆ కళ్ళు ఎంత బాగున్నాయి. చక్రాలంటి కళ్ళకు తీర్చిదిద్దిన కాటుక. ఆ కళ్ళతో మిరుమిట్లు గొలిపే వెలుగు....” ఇలా వ్యాఖ్యానాలు చేసే అబ్బాయిలు కోకొల్లలుగా మనకు తటస్థపడుతుంటారు.

అసలింతదాకా ఎందుకు, కళ్ళు లేకపోతే ఇంత అందమైన సృష్టిని చూడగలుగుతామా!

సృష్టిలో జరిగే మంచి చెడులను చూసి న్యాయం చెప్పగలుగుతామా!

దూరంగా వున్న స్నేహితులుగానీ, ప్రేయసీ ప్రియులుగానీ చాలాకాలానికి కలుసుకున్న తరు వాత కొద్దిసేపటిదాకా మాటలు రానివారిలాగ ఒకరి కనులలోకి ఒకరు చూసుకోవటంతోనే కాలం సరిపోతుంది. అంతేకాదు—పదిమంది మధ్య పలకిరించుకోవటానికి వారి రహస్యాలు చెప్పు కోవటానికి అవకాశం లేనపుడు తమ క్షేమ లాభాలు కళ్ళతో వ్యక్తం చేసుకుంటారు.

కనుల మహత్వం ఎలాంటిదోగాని ప్రథమ వీక్షణలతో కలుసుకొనే వారు కొందరైతే, కళ్ళ లోనే వారి చరిత్ర ఇట్టే చెప్పి వారి బారినుండి తప్పుకొని పోయేవారు మరికొందరు. కన్నార్ప కుండా ఒకవైపే చూసేవారు కొందరైతే, గతాన్ని కళ్ళతో సృష్టించుకుని ఆనందానుభూతు లను, విషాదాన్ని ఆ కన్నుల్లో నింపుకునే రోరో పల క్రుంగిపోయేవారు మరికొందరు.

కొంతమందిని చూడగానే ‘వాళ్ళు’ కొంప లారే జాతివారని ఇట్టే చెప్పేస్తారు.

కనునైగలతో రాజ్యాలు ఏలే వాళ్ళు లేక పోలేదు.

కొంతమందికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం ఇచ్చి మరికొందరిని తక్కువగా చూస్తే ‘ఏం.మేమంటే చిన్న చూపు చూస్తారేం?’ అని అంటారు. అంటే కళ్ళలో చిన్న చూపులు, పెద్ద చూపులు వున్నా యన్న మాట.

అర్థనిమీలిత నేత్రాలతో చూస్తుంటే భరే తమాషాగా వుంటుంది.

కొంత మంది కోడిలాగ సగం కనులు తెరిచి సగం కనులు మూసి నిద్రపోతుంటే అలాంటి వారిని నమ్మకూడదంటారు. ఎందుకంటే అలాంటి వారు మోసం చేస్తారని ప్రతీతి.

కొంత మంది ఎప్పుడూ ఆదోలా చూస్తుంటే వాళ్ళెందుకు మనవంక చూస్తుంటారో ఆర్థం గాక మన కట్టు, బొట్టులో ఏమైనా రోపం వుందేమో అని పరిశీలించుకోవటం కద్దు. అంటే వారి కనులు ఎప్పుడూ ఏదో ఒక తప్పు వెదకాలని చూస్తుంటాయి.

ఎవరైనా తప్పు పని చేసినప్పుడు, దాన్ని కప్పి పుచ్చుకోవాలని ప్రయత్నిస్తే దేవేంద్రుడు లాంటి వాళ్ళు కనిపెట్టేస్తారు. అంటే వారి తప్పులు అ కళ్ళ నుండి తప్పించుకోలేవు.

ఎవరికైనా మేలు చేసినప్పుడు వాళ్ళ కృతజ్ఞతను మొదటిసారి కళ్ళతోనే తెలుపుతారు.

కొంత మంది మూగవారు తమలో చెలరేగే భావాలను కళ్ళతో చెప్తుంటే ఎలాంటి వారికైనా ఆర్థం కాక తప్పదు.

చింత నిప్పుల్లాంటి కళ్ళతో ఆమాయకులను బెదిరిస్తే ఎప్పటికీ ఆ కళ్ళను మరిచిపోవటమే కాదు—కలత నిదురలో కూడా ఉలికిపాటు పడటం పరిపాటయిన సంగతే!

“ఆ కళ్ళలో కోటిదీపాలు వెలిగినంత ఆనందం కనిపించింది” అంటే - వారికి జరిగిన సంతోష సంఘటన అలాంటిది.

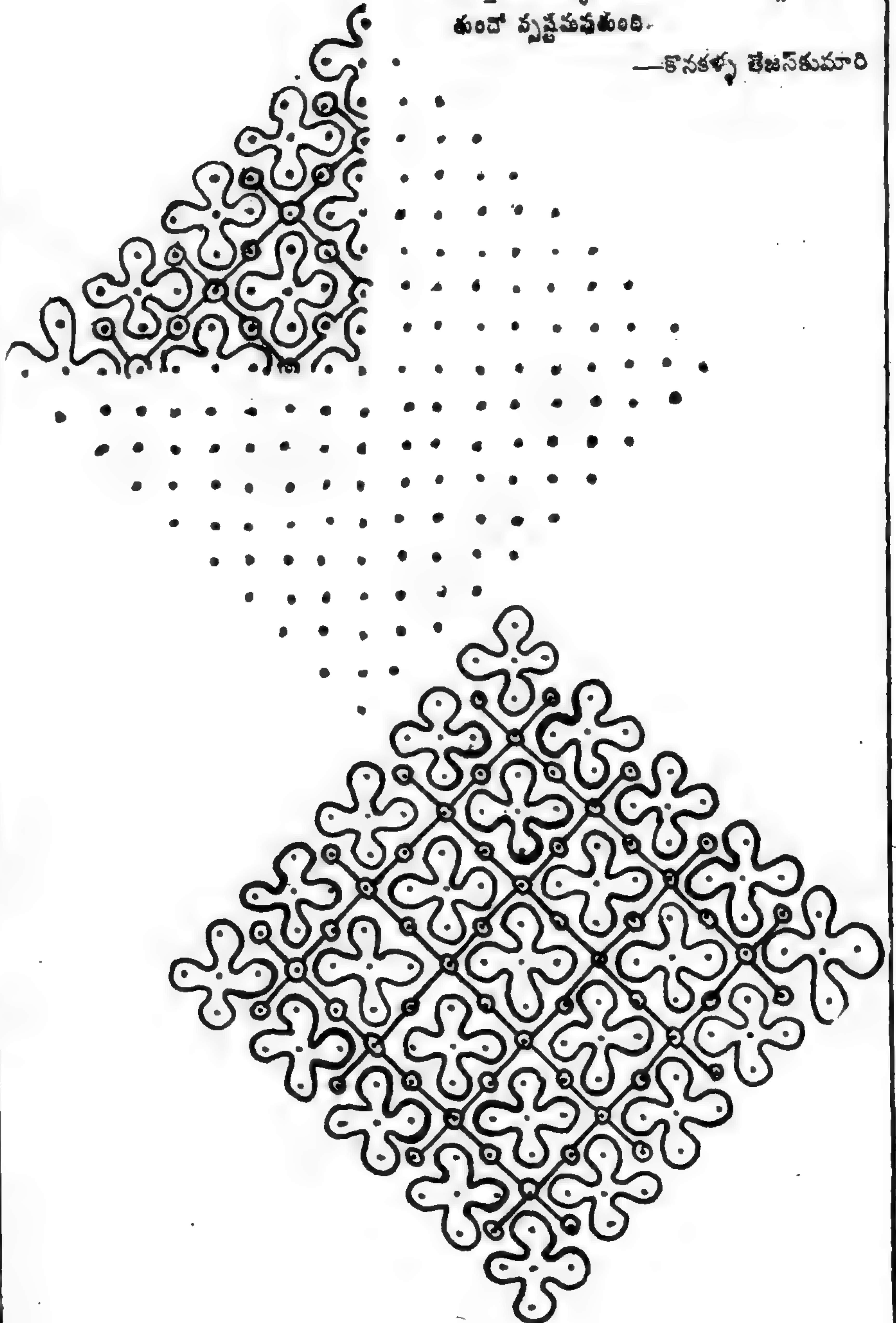
కొంత మంది కళ్ళు మహా చురుకుగా వుండి ఎదుటివాని గుండెలోనికి చొచ్చుకుని పోతాయి.

చరిత్రకందని పలు విషయాలు ‘కళ్ళు’ పసిగట్ట కలవు. ఉహకందని విషయాలు కళ్ళకు అవగతం అవుతాయి. అలా చెప్పేవాడు ‘సహస్రాక్షుడు’!

పూ ల ము గ్గు

మొదట ఒకదాని కొకటి సమాన దూరంలో ఉండేలా ఒక వరుసలో 19 చుక్కలు ఉంచు కోవాలి. తర్వాత ఆ 19 చుక్కలున్న వరుసకూ అటూ ఇటూ ప్రతి వరుసలోనూ రెండేసి చుక్కల చొప్పున తగ్గిస్తూ ఒక చుక్క వచ్చేదాకా చుక్కలు పెట్టాలి. అంటే 19 చుక్కలున్న వరుసకు అటూ ఇటూ 17, 15, 13, 11, 9, 7, 5, 3, 1 చుక్కల వరుసలు ఉంటాయి. చిత్రం-1, చిత్రం-2 చూస్తే ఈ చుక్కలు ఎలా కలిపితే ముగ్గు పూర్తవు తుందో వ్యవస్థపడుతుంది.

—కొనకళ్ళ బేజన్కుమారి

తరంగమూరింది

త్రివిక్రమరావుగారు చాలా ఆలసిపోయారు : పెళ్ళి సంబంధాలు చూడటం అంటే మాటలా? అంద చందాలు, గుణగణాలు నచ్చితే....కట్నం దగ్గర తూకం కుదీరేదికాదు : కట్నం సమ్మతమైతే, మిగతా లాంఛనాల దగ్గర తేడాలు, భేదాలు మొలకెత్తేవి.

నాలుగైదు సంవత్సరాలు తెగ తిరిగి చాలా ఆలసిపోయాక—మరొక సంబంధం చూడవలసిన అవసరం కలిగింది :

అయితే ఆయన పెళ్ళి సంబంధాలు చూస్తున్నది ఆదపిల్లలకోసం కాదు : ఏకైక పుత్రుడు, నాలుగు సంవత్సరాల క్రితమే ఎమ్. ఎస్ సి పాస్టై.... ఇంకా ఉద్యోగం దొరకని 'రవిచంద్ర' కోసం తగిన సంబంధం చూస్తున్నాడు. ఆదపిల్ల తండ్రుల కన్నా ఎక్కువ కష్టపడుతున్న త్రివిక్రమరావుగారు ఒక తరం వెనుక పుట్టి, ఈ తరంలో జీవిస్తూ— 'సమాజంలో తమచుట్టు స్వార్థపు గోడలు కట్టుకుని ఆశల తలుపులు తెరచుకుని నించునే పెద్దమనుషులకు' ప్రతినిధి లాంటివారు :

ఒక్కగానొక్క కొడుకైన రవిచంద్రని ఎమ్. ఎస్ సి చేసి అతని చదువుకోసం పెట్టిన డబ్బుకి రెట్టింపుకంటే ఎక్కువ లాగాలన్న తాపత్రయంలో కొడుకుని 'పెళ్ళి మార్కెట్'లో అమ్మకానికి పెట్టేరు : నాలుగైదు సంవత్సరాల నుంచి సరైన ధర పలకటం లేదని....ఎంత మందినో చూసి తెగ ఆలసిపోయిన సమయంలో మరొక సంబంధం తెలిసింది :

ఆరోజు రవిచంద్రని తీసుకుని త్రివిక్రమరావు గారు ఆదపిల్ల వున్నవారింటికి బయలుదేరారు.

*

వినయమణి రెండు సంవత్సరాల క్రితం బి. యస్ సి ప్యాస్టై ఒక కంపెనీలో జాబు చేస్తోంది. తన చదువుకోసం తండ్రి ఎంత కష్టపడ్డాడో....ఇంకా తన తర్వాత వున్న తమ్ముళ్ళ కోసం, చెల్లెళ్ళకోసం ఇంకా ఎంత బాధపడాలో

అమెకు బాగా తెలుసు : అందుకే కొన్నాళ్ళవరకు తన వివాహ విషయం వెనక్కినెట్టి—ఉద్యోగం చేసి తండ్రికి ఆసరా యిస్తోంది : అది తన బాధ్యతగా—ఆ బాధ్యత నిర్వహణలో సంతృప్తిగా ఊపిరి పీల్చుకుంటోంది :

ఇంట్లో వాళ్ళు తన వివాహ విషయమై చర్చించు కుంటున్నప్పుడల్లా మనసులో అమె మూగవేదన అనుభవించేది.

ఆ సందర్భంలో తప్పనిసరిగా దొడ్ల 'కట్నం' అన్న పదం కర్ణ కఠోరంగా వినిపించేది వినయమణికి.

ఎన్ని వింతలు జరుగుతున్నా....ఎన్నేని మార్పులు వస్తున్నా, ఎంతమంది విద్యార్థికులు వున్నా సంఘంలో పేరుకుపోయిన ఈ 'దుమ్ము' ఎందుకు దులపలేకపోతున్నారా? అని మథన పడేది. పురుషులతో సమంగా స్త్రీలు చదువు తున్నారు, ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు, సంపాదిస్తున్నారు. ఇంకా అదనంగా గృహ నిర్వహణ, పిల్లల ఆలనా పాలనా, అడపా తడపా టైలరింగ్ పని, చాకలిపని, దాసీపని....ఇత్యాది చిల్లర పనులన్నీ, పురుషునికన్నా స్త్రీయే నిర్వహిస్తోంది : కాని, అమెకు ఎందుకని సమాజంలో ఈ రకమైన 'శిక్ష' విధించేలో అర్థం కావటం లేదు. ఒకప్పటి 'కన్యాశుల్కం' ఈనాటికి 'వరకట్న'మై ఏకాచంలా బాధిస్తోంది.

మనిషికి మనిషికి మధ్య వుండాలైన మమత, ప్రేమ, అనురాగం....ఈ డబ్బు మూటలో నలిగి పోయి, బ్రతుకు ఒక వ్యాపారంలాగా మారిపోయి మానవ జీవితాలకు అర్థం లేకుండా పోతోంది :

ఈ రకమైన ఆరోచనలు—వినయమణి ఏకాంతానికి భంగం కలిగిస్తూ వుంటాయి :

వేదుల శకుంతల

ఒక్కొక్కప్పుడు వెర్రి ఉద్రేకం కలిగి 'ఈ దురన్యాయాన్ని ఎదుర్కోవాలి!' అని నిర్ణయం చేసుకుంటుంది :

అయితే సదాచారాలకి, సమాజ పరిస్థితులకు, తలవంచి నడిచే తల్లిదండ్రులను, వాడించి ఒప్పించలేక—సమయం వచ్చినప్పుడే ప్రతిఘటించ వచ్చని మౌనంగా మిగిలిపోయేది.

*

ఆరోజు త్రివిక్రమరావుగారు, రవిచంద్ర—దామోదరంగారింటికి పెళ్ళి చూపులకి వచ్చారు.

సాదరంగా ఆహ్వానించి మర్యాదలన్నీ జరిపాక "అమ్మా మణి ఇలారామ్మా" అన్న తండ్రి పిలుపు విని....వినయమణి మెల్లగావచ్చి తండ్రి పక్కనే కుర్చీలో కూర్చుంది.

రవిచంద్ర....నిటారుగా కూర్చుని, కాలర్ కొద్దిగా పైకి ఎత్తుకుని పెళ్ళికొడుకు హోదాలో చూసాడు వినయమణిని.

సన్నగ, పొడుగ్గా చామన చాయలో—సింపి లోగ వున్నప్పటికీ గంభీరంగ నిండైన వ్యక్తి త్వంతో కూర్చున్న వినయమణిలో ఎన్నేని భావాలు తొణికిసలాడుతున్నాయో—ఎందరు ఆద పిల్లల హృదయ ఘోషలకు నిదర్శనంగా కూర్చుందో—రవిచంద్రకి తెలియదు. కనీసం ఊహించలేడు. ఎందుకంటే అతనికి అక్క చెల్లెళ్ళు లేరు : అందుచేత తండ్రి తనను అమ్ము కుంటున్నాడన్న అర్థం గుర్తు చేసుకోకుండా తను ఎంత విలువైనవాడో—తెలుసుకోందన్న దోరణిలో దర్జాగ చూస్తున్నాడు.

వినయమణి ఒకసారి ఓరగ అబ్బాయిని పిక్షించింది : వాళ్ళ నాన్నకి డబ్బాక ఎక్కువట! తన తండ్రి—వాళ్ళు కోరినంత ఇవ్వగలడా? అయితే ఉద్యోగం చేస్తున్నందుకు ఏమైనా 'కన్వేషన్' చూపిస్తారేమో? తన ఆరోచనలకి మనసులోనే నవ్వుకుని ఆ పక్కనే కూర్చున్న త్రివిక్రమరావుగారిని చూసింది.

అర్థ నిమిష నేత్రాలతో అమ్మాయిని కాకుండా, అమ్మాయి ద్వారా రాబట్టుకోగల్గే 'దబ్బు'ను అంచనా కట్టుకుంటూ సోలోచనగా చూస్తున్నారు. 'నెలకి మూడువందల ఎనలై రూపాయలంటే, ఏడాదికి నాల్గవేల ఐదువందల రూపాయల పైన అదా అన్నమాట! సరే కట్టించిందనే వుంటుంది' అనుకున్నారు.

పేరు దగ్గరనుంచి అభిరుచులవరకు సంస్కార డోర జీరో సాగిపోయాయి సంభాషణలన్నీ. ఆ తర్వాతనే మొదలైంది ఆసలు నాటకం. అమ్మాయిని రోపరికి పంపించి పెద్దరిద్దరు వరండాలోకి కుర్చీలు మార్చుకున్నాక మర్యాదవర్తం

ప్రమేయం లేకుండా ముఖాముఖి మొదలెట్టేరు త్రివిక్రమరావుగారు.

"అబ్బాయికి పదిహేను వేలు ఇస్తామని, నాల్గు సంబంధాలు వచ్చాయి; అయితే అమ్మాయి మాకు నచ్చలేదు! ఇప్పుడు అమ్మాయి నచ్చిందన్న సంగతి మావాడి ముఖం చూస్తేనే తెలుస్తోంది. సరే పది వేలకి తగ్గడం మాకు నామోషీయే అయినా సరే ఏదో అమ్మాయి ఉద్యోగం చేస్తోంది గదా అని మేము సరిపెట్టు కుంటున్నాం. మాకున్నవాడు ఒక్కగా నొక్కడు! మాకున్నదంతా వాడికేకదా! నిజానికి మీ అమ్మాయి అదృష్టవంతురాలే అనుకోవచ్చును...."

దామోదరంగారు పేలవంగ నవ్వి "అదృష్టం అనుకున్నంత అందుబాటులో లేదండి మాకు. మీరు కోరినట్టు పదివేలు ఇచ్చుకోలేనండి. ఆరు వేలైతే ఎలాగైనా ఇస్తాను. అమ్మాయికి ఏదో చిన్న గొలుసు, గజాల జత వున్నాయనుకోండి. కొద్దో గొప్పో వాళ్ళ సంసారానికి పనికి వచ్చే సామాన్లు కూడా పెట్టాలి! ఆ తర్వాత మీరను కున్నట్టు ఉద్యోగం చేస్తూనే వుండిగదా! ఇదే మొదటి పిల్ల గనుక ఈ మాత్రానికైనా సాహసిస్తున్నాను. ఇంకా పిల్లలున్నారు. అందుచేత మీరు సమ్మతిస్తే అప్పుడు నిజంగానే అమ్మాయి, మేము కూడా అదృష్టవంతులమే అవుతాం!" అంటూ ప్రారేయ పడ్డారు.

త్రివిక్రమరావుగారు అడవిల్లల్లేని మగపిల్లాడి తండ్రి గనుక గంభీరంగ కొంత వ్యంగ్యంగ నవ్వి "మీరన్నట్టుగ అదృష్టం అంత తొందరగ అందదులెండి. మేము పదివేలకి తగ్గడమంటే మాత్రే మేము 'మీకు అదృష్టాన్ని అందించబోతున్నట్టు! కాని మీరు అంత కూడా ఇచ్చుకోలేమంటే ఇంకేం చెప్పను?" అన్నారు.

"అలా అనకండి! అడవిల్లలు గలవాణ్ణి. మీరు కొంచెం ఆలోచించండి, అమ్మాయి నచ్చిన తరువాత....సంపాదిస్తున్న తరువాత, నాల్గవేల దగ్గర మీరు నిరాశరించకండి. ఆసలు అమ్మాయికి పెట్టే బంగారం రెండువేల ఖరీదు వుందనే వుంది. మరొక రెండువేలకి పాత్రలు, పర్నిచర్ లాంటివి సరిపోతాయి!"

త్రివిక్రమరావుగారు కనుబొమ్మలు ముడివేసి ఏదో ఆలోచనలో పడ్డారు. దామోదరంగారు చేతులుపట్టుకోడం మినహాగ, వప్పించబోతున్నారు. అవతల హాల్లో రవిచంద్ర ఎదురుగా కూర్చున్న

వినయమణి తమ్ముళ్ళతో ఏదో మాట్లాడుతున్నాడు.

వినయమణి వరండాకి అనుకున్న గదిలో తలుపు వ్రక్కగ చెవులు రిక్కిబొడుచుకుని— ఆ పెద్ద మనుష్యులు మాట్లాడుతున్న కట్నం విషయం వింటోంది. ఆమెకి సహనం తగ్గి పోతోంది. తండ్రి బ్రతిమాలడం, అవతల మనిషి కచ్చితంగా 'రేటు' నిర్ణయించడం బాధగ వెగటుగ సంతలో బేరంలా కంపరం పుట్తోంది. ఆమె కళ్ళు ఎర్ర బారుతున్నాయి. ముక్కపూటలు అదురుతున్నాయి. తన వ్యక్తిత్వానికి సవాల్ గ అనిపిస్తోంది. ఆ సమయంలో తల్లి లోపల పనిలో, వుంది. ఆమె కనుక కూతురు, తలుపు పక్కన నించుని అవతల వాళ్ళ మాటలు వింటుందని పసిగట్టే అక్కడ్నుంచి తీసుకెళ్ళింది.

పది నిమిషాల తర్వాత త్రివిక్రమరావుగారు ఒక నిశ్చయానికి వచ్చి.... "సరే మీరన్నట్టుగ అరువేలు ఇచ్చి ఈ నాటి నుంచి అమ్మాయి నెల జీతం బాంకిలోవేసి వివాహకాలం నాటికి ఆ మొత్తం మాకంద చేయండి!" అన్నారు ఎంతో ఉదారంగా.

దామోదరంగారు తెల్లబోయి తేరుకుని "అలా అంటే ఎలాగండి? వివాహం అయ్యాక అప్పుడు అమ్మాయి మీ స్వంతం! ఆమె సంపాదన మీ ఇష్టం! ఇంకా పెళ్ళి కాకుండా ఈ హక్కు నిర్ణయిస్తే నాకు కొంచెం ఇబ్బందిగా వుంటుంది గదా?" అన్నారు.

"బాగుంది: మీరిలా అన్నిటికీ మదత పేచీలు పెట్టే కుదరదు! ఉద్యోగంలో చేరినప్పట్నుంచి మీరే తీసుకుంటున్నారు గదా? ఇప్పటికి ఆ మొత్తం పదివేలు అవుతుందేమో గదా? ఆ లెక్కన పదివేలు ఇచ్చారా మంచిదే! లేదంటే ఈనాటి నుంచి ఆమె సంపాదనంతా దాచి ముహూర్త సమయానికి, మీరిచ్చే అరువేలతో కలిపి అందచేయండి. అలాగైతేనే ఈ సంబంధం భాయం అవుతుంది. ఆ తర్వాత మీ ఇష్టం!" నిర్మోహమాటంగా అనేసేరు.

దామోదరంగారు తలొకసారి తడుముకుంటూ "నాకు కొంచెం చైమివ్వండి. ఆలోచించుకుని మీకు కబురు చేస్తాను. అంతవరకు తొందరపడి మరొక సంబంధం చూడకండి!" అన్నారు దీనంగా.

"సరే పదండి" అని హాల్లోకి నడిచారు.

త్రివిక్రమరావుగారు — ఆ వెనకాలే దామోదరంగారు వచ్చారు.

ఇటు గదిలో నుంచి సుడిగాలిలా దూసుకుని వచ్చింది వినయమణి!

"చూడండి!" అన్నది గంభీరంగా.

హాల్లో అంతా ఒక్కసారి గడపవైపు చూసేరు. లోపల్నుంచి తల్లి కూడా వచ్చి అయోమయంగా చూసింది.

"మా నాన్నగారు ఆలోచించుకుని చెప్తా నన్నారు. కాని అవసరం లేదు. నాకిన్ని విని పించేయి!"

"అమ్మా మణి! నువ్వు లోపలికి వెళ్ళమ్మా!" కూతురి మాటల్ని మధ్యలోనే అడ్డుకుంటూ కంగారుగా అన్నారు దామోదరంగారు. తల్లి ఏదో గుర్తించినట్టుగా "మణి! ఇలా లోపలికి రా!" అంటూ చేయి పట్టుకుంది.

వినయమణి మృదువుగ తల్లి చేయి విడిపించు కుని "ఉండమ్మా! నేను చిన్నపిల్లనా? భవిష్యత్తుని బాధల పాలు చేసుకోగలనా?" అని త్రివిక్రమరావుగారివైపు తిరిగి "చూడండి నా సంపాదన నా హక్కు! నయ్యాపైసలతో సహా దాచి మీ చేతుల్లో పెట్టవలసిన రూలెక్కణ్ణుంచి వచ్చిందీ? ఇంతకుముందు నుంచి చేస్తున్న సంపాదన ఈ ఊణం నుంచీ మీకివ్వాలని అడుగు తున్నారా? పైగా రెండు సంవత్సరాల రాబడి నాన్నగారు తీసుకున్నారు గదా అంటున్నారు. అవును! తీసుకుంటారు. తీసుకోవాలి! ఆ హక్కు ఆయనకి వుంది! పుట్టినప్పట్నుంచి పెంచి పెద్ద చేసి చదువు చెప్పించిన తల్లితండ్రులకు ఎంతినై ఋణం తీరుతుంది? రేపు మీ అబ్బాయికి ఉద్యోగం వస్తే మీరు అశించరా?" అవేళంగ అడుగుతున్న వినయమణిని తండ్రి కోపంగా చూసి "మణి ఏమిటి ఏచ్చి? వారేం తప్పుగా అడగలేదు. నువ్వనవసరంగా మాట్లాడకు వెళ్లు లోపలికి!" అని మందలించబోయారు. తల్లి కూడా ఏదో చెప్పబోయింది. కాని వినయమణి వినిపించుకోలేదు.

"అనవసరం కాదు నాన్నగారు. అవసరమే! కష్టపడి చదువు చెప్పించింది మీరు.... ఉద్యోగంలో చేరినప్పట్నుంచి లెక్కవేసి వారికి రావాలనుకోడం ఎంత అన్యాయం? అయితే చిన్నప్పట్నుంచి పెంచి పెద్దచేసినందుకు మీకెంత ఖర్చు అయ్యిందో అదంతా వాళ్లు ఇస్తారా? వాళ్ళబ్బాయికైతే—

ఆ ఖర్చులన్నీ రాబట్టుకోవాలనుకుంటారా? — ఇంకా వివాహం కాకముందే ఇన్ని షర్తులు పెట్టుంటే ఆ తర్వాత ఇంకెలా చెప్తారో? వద్దు నాన్నా నాకిష్టం లేదు! డబ్బు మనుష్యులతో ఇంత బేరసారాలతో, ఈ వివాహ వ్యవస్థ ఇలా వుండ బట్టే దేశం ఇలా ఏడుస్తోంది!" అంటూ వాడిగ రవిచంద్రని చూసింది.

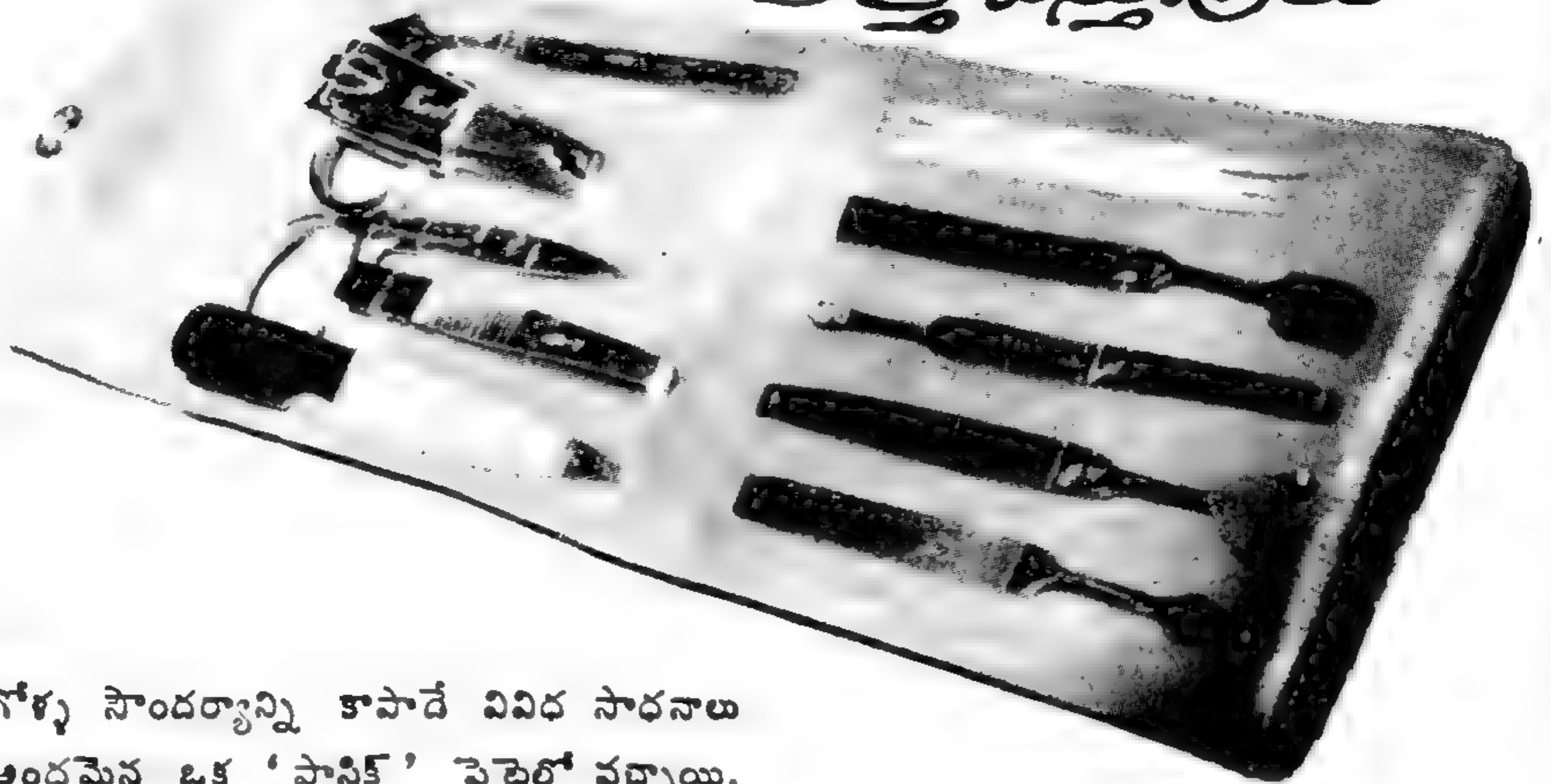
ఆతను నిటారుగ నిల్చుని కోపంగా చూస్తు న్నాడేగానీ ఏం మాట్లాడలేకపోతున్నాడు. త్రివిక్రమరావుగారు విసురుగా ఉత్తరీయం విడుల్చు కుని — "ఏమిటమ్మా మహా చెప్తున్నావ్? దేశం మీద లేని విషయం ఏమీ మేము అడగలేదు. చచ్చు పదివేలకి తూగలేని మీ సంబంధం చూడడం మారే బుద్ధి తక్కువ! పదిహేను, ఇరవై వేలు ఇస్తామంటున్నారు. అస్తే, చదువు ఊరికేవస్తాయా? మగపిల్లాడు పోషించాలి గదా? ఎన్నేని బాధ్యతలు బరువులు వాడు మొయ్యాల్లో?" అంటూ ఉత్త రీయం భుజం మీద వేసుకున్నారు.

"అలా ఎందుకనుకుంటున్నారు? ఉద్యోగం చేస్తున్న భార్య సగం బాధ్యతలు మోయకుండా వుంటుందా? ఇంతకీ మీ అబ్బాయికి ఇంకా ఉద్యోగం దొరకనే లేదు కదా? అంతవరకు నా సంపాదన మీదే ఆధారపడాలేమో?" — వినయమణి వ్యంగ్యానికి తల్లితండ్రులకే కాకుండా రవిచంద్రకి కూడా కోపం, పౌరుషం తన్నుకొచ్చి ఒక్క ఊపులో వీధి మెట్ల దగ్గరకెళ్ళి "థాంక్స్! మీ అనుమానం వెలిబుచ్చి మమ్మల్ని బ్రతి కించేరు. నాకంత దురదృష్టం అక్కర్లేదు. జాబు దొరికేవరకు తింటూ కూర్చోగల స్తోమతు మాకుంది. మీకూ మీ సంపాదనకీ గుడ్ బై! పదండి నాన్నా! ఈ గడప తొక్కడం మన తెలివి తక్కువ తనం" అన్నాడు క్రాపు ఎగరేసుకుంటూ.

"మిష్టర్ చంద్రగారూ!" అన్న వినయమణి ఉగ్రరూపాన్ని చూసి, తల్లి—కూతురు చేయి పట్టుకుని ఇంట్లోకి లాక్కెళ్ళింది!

దామోదరంగారు కూతుర్ని "పో లోపలికి!" అని కసిరి "బాబూ! అమ్మాయి తొందరపడింది. ఏమనుకోకండి...." అని సర్ది చెప్పబోతుంటే "చాల్లేవయ్యా! గొప్ప కూతురు నీకే వుంది! బోడి చదువు! బోడి ఉద్యోగం! ప్రపంచంలో మీ అమ్మాయి ఒక్కతే చదువుకుని సంపా దిస్తున్నట్టు మాట్లాడుతోంది! ఇంతకన్నా కొమ్ములు తిరిగిన వాళ్ళే తలలు వంచేరు! —

కొత్త వస్తువులు

గోళ్ళ సొందర్యాన్ని కాపాడే వివిధ సాధనాలు అందమైన ఒక 'ప్లాస్టిక్' పెట్టెలో వచ్చాయి. (క్లిప్సర్స్, ఫైల్ మొదలైనవి. టాక్సోల్ చూడ వచ్చు) దీని ధర—రూ. 31.50 పై.

దొంగతనాలు: రాజేష్ సాన్సి స్టోర్స్, థాంబెన్ ప్లాటా. 31/2A పాంథియన్ రోడ్, మద్రాసు-8

గ్రుడ్డు వచ్చి పిల్లను వెక్కిరించినట్లు—ఈ నాటికి ఈ ఆదర్శమూర్తి నాకు చెప్ప వచ్చిందా? పిల్లని అంత కంట్రోల్ చేసుకోలేనివాడివి పెళ్ళిచూపు రెండుకు జరిపినట్లు? కూర్చోమను ఆదర్శాలు వర్తిస్తూ!" త్రివిక్రమరావుగారు పెద్ద పెద్దగా అంగలేసుకుంటూ వీడియో కెళ్ళిపోయారు. అంతకుముందే రవిచంద్ర మెట్లు దిగేడు.

తండ్రి—కొడుకు గబగబా వెళ్ళిపోతుంటే.... బొమ్మలా నిలబడిపోయిన దామోదరంగారు.... కొంచెంనేపటికి తెప్పరిల్లి—తనను గమనిస్తున్న ఇరుగు పొరుగు వార్ని చూసి—త్వరగా ఇంట్లో కెళ్ళిపోయారు.

కన్నీటితో తలగడ, తడిసి పోయింది. కిటికీలోనుంచి సాయంకాలపు ఎండ మంచం మీద పడుతోంది. వినయమణి బోర్లా పడుకుని—రెండు చేతులు, గడ్డం క్రింద పెట్టుకుని దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తోంది. కన్నీళ్ళు చెంపలమీదుగా జారుతూ....జాడలు మిగిల్చి జారుతున్నాయి. బోజనం చెయ్యని నీరసం కూడా ఆ మెను ఆవరించలేదు. తల్లితండ్రి తమ తిట్లతో కడుపు నింపేసేరు. ఆ కడుపుబ్బరమే ఇప్పుడు దాడిస్తోంది. 'పెళ్ళి సంబంధాలన్నీ తప్పిపోతున్నాయట. నలుగురికి తెలిస్తే ఇంక తనకు ఈ జన్మలో పెళ్ళి కాదట! వీడాపోయింది....ఇప్పుడు చేసుకున్న వాళ్ళంతా మహా సుఖపడుతున్నారు గనుకనా? తనకి చదువు చెప్పించటం పెద్ద తప్పైపోయిందా? ఏనాలో క్లాసులోతే మాన్పించి చిన్నప్పుడే పెళ్ళి చేస్తే బ్రతికిపోదురట! కాదుమరీ? ఈపాటికి మూడు పురుళ్ళుపోసి అప్పుల్లోవుండి అల్లాడి అలకలు తీరుస్తూవుండురు. దిక్కుమాలిన చదువుతో పొగరెక్కిపోయానా? ఎంత పిచ్చి వాళ్ళమ్మామీరు? ఆ చదువు దిక్కుమాలినది కాదమ్మా! దిక్కు చూపించేది!! నేను పొగరెక్కలేదమ్మా! వివేకం, విజ్ఞత తెలుసుకున్నాను. నన్ను కన్నవాళ్ళకి చేదోదై వాళ్ళని సుఖపెట్టాలని తాపత్రయపడుతున్నాను. నా మూలంగా నావాళ్ళు హీనస్థితికి దిగజారకూడదని—ఈ మూఠాచారాలని ఎదిరిస్తున్నాను. నేనేకాదు నాలాంటి ప్రతి ఆడపిల్ల ఈ అన్యాయానికి ఎదురు నిలవాలని—ఈనాడు సాగుతున్న ఈ 'గొడ్ల బేరాలు' ఆపేయాలని ఆహ్లాదాశ్రయాల ఆరాటపడుతున్నాను. ప్రతి ఆమ్మాయి చదువుకుని స్వతంత్రంగా బ్రతకగలిగి నాలాగే ఈ దౌర్జన్యాన్ని సవాల్ చేసే రోజు రావాలి, వస్తుంది! తప్పకుండా వస్తుంది. అదిమానవుడు

నాగరికత నేర్చుకుని....మితిమీరి మళ్ళీ అనాగరికుడై పోతుంటే మళ్ళీ కాలం మార్చదా? మారుస్తుంది: అది ఈ తరంలోనే జరుగుతుంది. జరగాలి! లేకపోతే నిజంగానే ఈ చదువులన్నీ వృధా!

'అక్షరం ముక్క రానిది, అనాటి ఆడది: ఈనాడు ఇన్ని రంగాల్లో ప్రతిభావంతురాలై.... రాణిస్తూవుంటే....ఇంకా ఆడపిల్ల పెళ్ళికి తలలు పెట్టుకునే తల్లిదండ్రుల దుస్థితిని ఏమనుకోవాలి! ఇచ్చేవాళ్ళకి మతిలేక, పుచ్చుకునేవాళ్ళకి బుద్ధిలేక అనుకోవచ్చును. కానీ ఇవ్వలేనివాళ్ళ దగ్గర గుంజేవాళ్ళని ఎదిరించాలిగదా? అనాడు ఆడపిల్లలకి మనోదైర్యం....అర్థిక బలంలేక నోరు మూసుకున్నారు. కానీ ఈనాడు ఆ రెండు పొందగలిగినప్పుడు ఇంకేంకావాలి? అందుకే నాకు ఈ ఆవేదన! కానీ పెద్దవాళ్ళు ఇలా అడ్డుతగిలి వెనక్కి లాగేస్తుంటే ఏడవార్చి వస్తుంది. తరం—మరినా తత్వాలు మారకపోతే ఇదిగో నాలాగే ఇంట్లో యుద్ధాలు చేయాలివస్తుంది! ఫర్వాలేదు. గెలుపొందేవరకు వెనుతిరగను.... తిట్టనీ! పెళ్ళి కాకపోయినా బెంగలేదుగానీ ఇలాంటి గొంతులు కోనే పెళ్ళి మాత్రం చేసుకోను.

వినయమణి చివలనలేచి చీర చెరుగుతో చెంపలు తుడుచుకుంది. జడ ముందుకు వేసుకుని పాయలు సరిగా అల్లుకుని వెనక్కి పడేసింది.

"అక్కా!" తలుపుమీద చిన్న చెల్లి కొట్టింది.

రెండు నిమిషాలాగి మళ్ళీ కొట్టింది. వినయమణి మెల్లగాలేచి తలుపు తెరిచింది. ఒక గ్లాసులో నీళ్ళు. ఒక ప్లేట్లో ఉప్పా—రెండు చేతుల్లో పట్టుకుని నిల్చుంది. పన్నెండేళ్ళ చెల్లి రమణి.

"తీసుకో అక్కా! నువ్వివ్వాల అన్నం కూడా తినలేదు" అంది ప్రేమగ. మౌనంగా లోపలికి నడిచింది వినయమణి.

వెనకాలే రమణి వెళ్ళి తేబుల్మీద పెట్టి "కావీ తెస్తాను అక్కా!" అని వెళ్ళిపోయింది. "అగు రమణి! ఇవి నాకు అక్కర్లేదు తీసుకెళ్ళు!" అంది—రమణి ఓక్షణం అక్క ముఖంలోకి చూచి "ఎందుకక్కా కోపం? అమ్మా వాళ్ళు తిట్టారనేగా? కానీ మధ్యాహ్నం నుంచి అమ్మ కూడా కళ్ళొత్తుకుంటూనే వుంది. అన్నం తినలేదు. నాన్నగారు కూడా ఏదో తిని లేచి పోయారు! నిన్ను కోప్పడ్డారని వాళ్ళు బాధ పడుతున్నారక్కా! అయినా ఆ పెళ్ళివాళ్ళకి అంత ఆక ఎందుకు? అసలు పెళ్ళి చేసుకుంటే ఎంచక్కగా చేసుకోవాలిగానీ డబ్బు ఎందుకు అడుగుతారు? మనమేమన్నా బాకీ వున్నామా? నువ్వు బాగానే చెప్పావ్ అక్కా! మరి నాన్న అమ్మా ఎందుకు తిడుతున్నారోగానీ...."

"ఒసే రమణి ఈ కావీ తీసుకెళ్ళు" వంటింట్లో తల్లి పిలవడంతో మాటలు ఆపేసి గదిలోనుంచి వెళ్ళిపోయింది.

వినయమణి చెల్లిలివైపు చూస్తూ, వెళ్ళిపోగానే

చిన్నగ నవ్వుకుంది: 'మానసిక ఎదుగుదల అప్పుడే ప్రారంభమవుతోంది: ఇంటి పరిస్థితులు వాతావరణం కాస్త తెలివి గల్గి వుంటే ఆలోచించ గల్గేలా చేస్తాయి: అయితే అమ్మా నాన్నా మధ్యాహ్నం నుంచి బాధపడుతున్నారా? ఎందుకనీ? నన్ను నొప్పించి నండుకా? ఎదిగిన కూతురు— చదువుకుని ఉద్యోగం చేస్తున్న కూతురు—తామంత ఎత్తు పెరిగిన కూతురు—దాన్ని తొందరపడి తిట్టే మన్న బాధ కావచ్చును. లేదా నేనన్న విషయాలు సత్యదూరాలు కావు గనుక, నిదానంగా ఆలోచించు కుని నొచ్చుకుంటున్నారేమో?

'ఏమైనా ఇకమీదట తన ఇష్టాన్ని వ్యతిరేకించరు. క్రమంగ మారతారు: పాత ఆఘాతాలు.... సంప్రదాయాలు మార్పుకోటానికి ఇంకా చైమ్ పట్టుంది: అంత వరకు తను పట్టుదల కలిగి వుందా?'

"ఏంటక్కా ఇంకా తినలేదా? పోనీ నేను తినిపించనా?" అన్న చెల్లెలి పిలుపుకి తెప్పరిల్లినవి "పెద్ద అరిందావయ్యావుగానీ నన్ను బుజ్జ గించక్కర్లేదు వెళ్ళు" అంది.

"హమ్మయ్య! మా అక్క నవ్వుతోందోయ్!" అని ఆడుకుంటూ బయటికి పరిగెత్తింది రమణి:

*

మరుసటిరోజు ఆఫీసులో కొరిగ వసుమతి అడిగింది, కాంటీన్లో.

"ఏ మైండ్ య్: నిన్నటి పోగ్రామ్: కాయా: పండా?"

"బెడిసికొట్టింది: కాయో పండ్ తేలకుండానే పగిలింది:" కులాసాగా నవ్వేసింది మణి.

"గుడ్: లేకపోతే మళ్ళీ అదొక న్యూస్ ను. వెళ్ళేక ఉత్తరం రాస్తామనటం. దాని కోసం ఎదురు చూడం అదంతా ఓ సన్నెన్సు: ఎదురు గుండా తేలిపోవడమే హాయి: అవునూ ఇంతకి ఎక్కడ బెడిసింది: అందచందార్లోనా? తెలివి తేటం దగ్గరా లేక 'కేంద్ర బిందువు' వద్దనా?" వసుమతి తమాషాగా అడిగింది.

"అదే: ఆ 'అసలుమూట' దగ్గరే:"— అంటూ జరిగినదంతా చెప్పింది, వినయమణి.

"భేష్ మణి: నీకు కంగ్రాట్సు! ఏ ఆడ పిచ్చైనా ఇలా నిలదీసి అడిగితేగానీ ఈ సంఘంలోని ఈ కుళ్ళు కొట్టుకుపోదు: నీ ఆశయం నెరవేరి, నీకు తగిన తోడు దొరకాలని నా మనస్ఫూర్తిగా

కోరుతున్నాను:" అంటూ వసుమతి వినయమణి చేయి మృదువుగ నొక్కింది.

"నీ విషయంలో కూడా అలా జరగాలనే నా కోరిక:" అంది వినయమణి. వారిద్దరు ఒకే దారిలో నడుస్తున్న ప్రయాణికులు: ఒకరి నొకరు అభినందించుకుంటున్న—నేటి తరానికి, ఆదర్శ యువకులు:

*

జీవిత గ్రంథంలో కొన్ని అధ్యాయాలు వెనక్కి జరిగేయి. వినయమణికి ప్రమోషన్ వచ్చింది. ఇప్పుడమె గృహిణి: ఇల్లాలుగ, ఉద్యోగినిగ తన బాధ్యత అతి ఓర్పుగ నెరవేర్చు కుంటోంది:

ఆఫీసు నుంచి అలసటగ ఇంటికి వచ్చింది. అంతకు మునుపే భర్త ఉపేంద్ర ఆఫీసు నుంచి వచ్చి కాఫీ పెట్టున్నాడు. వినయమణి ముఖం కాళ్ళు చేతులు కడుక్కుని వచ్చేసరికి ఇద్దరికీ చెరొక కప్పులో కాఫీ పోసి పట్టుకొచ్చాడు: "వట్టి కాఫీయే మేడమ్: టిఫిన్ లేదు:" అని నవ్వేడు. "ఏమిటండీ ఇది? నేను కాస్త అలస్యంగ వచ్చేసరికి ఈ వరుసన పెట్టిజన్మదం దాగు లేదు. లేపు నేను డూప్లికేటు తాళం కూడా తీసుకెళ్ళిపోతాను ఆఫీసుకి:" అంది చిరుకోపం మిళియించిన అభిమానంతో.

విశాఖపట్నం "సంగీత వికేతన్" అధ్యక్షాన ద్వారకావగర్ బా-బాపూ (మహిళా) భవనంలో అగస్టు 14 వ తేదీన 18 నం. లోపు బాలికలకు గాత్రీయ భరత వాట్యంలో పోటీలు జరిగాయి. నీనియర్ల (15 నుండి 18 నం.) లో చిరంజీవులు ఎ. వాణి, ఓరీష్ చిట్టిలకు, జానియర్ల (14 నం. లోపు) లో సి. సుర, ధర్మ్య. కకుంతలా శేమ కుమారిలకు ప్రథమ, ద్వితీయ బహుమతులు లభించాయి.

విశాఖపట్నం లయన్ లేడీస్ అక్సిరియర్ (దక్షిణ విశాఖ) అగస్టు 8 వ తేదీన సాలిగ్రామ పురం బాలవిహార్లో జరిపిన నభా కార్యక్రమానికి లయన్ లేడీ లేడుకా రొక్కం అధ్యక్షత వహించగా, ముఖ్య అతిథిగా వ్యవహరించిన లయన్ లేడీస్ జిల్లా చైర్మన్ శ్రీ ఆర్. వారాయణరావు బాలబాలికలకు 120 జతల దుస్తులను వంచిపెట్టారు. కార్యదర్శి లయన్ లేడీ చంద్రా రూబెన్ వందన సమర్పణ చేశారు. —విలేకరి

"హలోస్కి: ఆ పని మాత్రం చేయకు. లేపు చాలా చాలా ప్రోగ్రాములు వున్నాయి. మనకి" అంటు కుర్చీ లాక్కుని కూర్చున్నాడు.

"ఏమిటబ్బా?" అంటు తనూ మరొక కుర్చీలో కూర్చుని కాఫీ 'సిప్' చేస్తూ అడిగింది.

"అంత గుర్తు లేదన్న మాట: మొదటిది, లేపు మన మారేజ్దే: రెండోది, మనం పెట్టు కున్న నిబంధనలన్నీ రేపటితో బంద్: మూడోది ఇక మనింట్లో మూడోమెంజర్ రావడానికి లైన్ క్లియర్ అయింది గనుక ఒక మంచి సినిమా పోగ్రామ్: నార్లోది...."

"చాలు సార్: చాలు: మిగతావన్నీ గుర్తు కోచ్చాయి. అబ్బా: చూస్తుండగానే నాల్గు సంవత్సరాలు దాటిపోయినైగదా:" అన్నది ఆశ్చర్యంగా.

"ఈ కాదు మరీ: ఈసాటికి అడుగులేస్తున్న బాబు....దోగాడుతున్న పాప, ఇంకా ఈపిరి పోసుకుంటున్న బుజ్జాయి ఉండు రేమో:" కొంటెగా చూస్తూ నవ్వేడు.

కాఫీ వినయమణి ఆ చిరివితనంలో పాలు పంచుకోలేదు: ఆమెకి ఈ నాల్గు సంవత్సరాలు తాము తీసుకున్న నిర్ణయాలు తమ వివాహం... తన భర్త సహకారం, ఆదర్శం—అన్నీ కళ్ళ ముందు ఓసారి గిరున తిరిగేయి:

"తనెంత అదృష్టవంతురాలు: తన అభిరుచు లకి అనుగుణమైన వాడు ఉపేంద్ర: చూపుల నాడే తనకి ఈ 'కట్నం' అనే పదం గిట్టదన్నాడు. పెళ్ళి తరువాత ఎవరి కుటుంబాలకి వాళ్ళు ఆర్థిక సహాయం చేసుకుంటూ వుండవచ్చుననీ పుట్టింటి నుంచి సారెలంటూ ఏమీ తెచ్చుకోనవసరం లేదనీ ఇద్దరు కలిసి కాపురం పెట్టినప్పుడు ఇద్దరి ఊళ్లాల్లోంచి కావలసిన సామాగ్రి కొనవచ్చుననీ—ఎంత సౌమ్యంగా చెప్పాడు: తన నుంచి ఆతను ధమ్మ రూపంలో ఆశించనట్టే ఆతన్నించి తను నగలు నల్ల్రా కోరరాదనీ నవ్వుతూ చెప్పాడు: ఇంతటి ఆదర్శవంతమైన పెళ్ళికి తను ఉప్పొంగిపోయి ఒప్పుకుంది:

'కాఫీ నాన్నకి అమ్మకి నచ్చలేదు. ఆయన కున్న క్వారిపి కేషన్ ఇంటిర్ మీడియట్: చైపు హయ్యర్, పార్టుహాండ్ హయ్యర్: డైన్లోగ పని చేస్తున్నారు. తనకన్నా తక్కువ చదువని అమ్మా నాన్నా ఇష్టపడక చిన్న చూపుచూసేరు. ఏచ్చి వాళ్ళు: ఆతని హృదయం డాక్టరేట్లని మించి పోయిందనీ, జీవితంలో కావల్సిన క్వారిపి కేషన్

అదేననీ వాళ్ళుర్రం చేసుకోలేదు.

‘వాళ్ళే కాదు. ఆడపిల్లలకి డిగ్రీ కోర్సులు చెప్పించిన ఏ తల్లి తండ్రులైనా అంతే. ఏ పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ వెయ్యి పదిహేను వందల టీతగాదో రావాలనుకుంటారు! అప్పులపాలై, వేలకి వేలు కట్టాలు పోసి ఇల్లు గుల్ల చేసుకుంటారు. ఇలాంటి వాళ్ళుండ బట్టే ఆ వరుళ్ళు మూటలు అందుకుంటున్నారు.

‘భర్తకన్నా చదువు తక్కువ అయితే ఆతను సహించటం లేదా? అలాంటప్పుడు భార్యకన్నా భర్త తక్కువ చదివితే ఏం? తరాలు మారినా జీర్ణించుకుపోయిన ఈ గుణాలు మారకపోవటం వల్లనే ఇన్నేని బాదలు, కష్టాలు, సమస్యలు వస్తున్నాయి! తృప్తికి మించిన సుఖం మరోటి వుందా? పరిస్థితులను ఆర్థం చేసుకోదం ఎంతటి వరం! అందుకే తను ఈ పెళ్ళికి ఒప్పుకుని ఇంచు మించు దెబ్బలాడినంత పనిచేసి ఉపేంద్రని భర్తగా పొందింది.

‘ఈ నాల్గు సంవత్సరాలు తా మిద్దరు తమ కన్న వారికి, ఆర్థికంగా సహాయాలు చేస్తూ ఇంటికి కావల్సిన వన్నీ స్వయంగా కొనుక్కుని అప్పటి వరకు అదనపు భార్యత పెరగకుండా జాగ్రత్త పడ్డారు. కనుకనే ఇంకా ఇంట్లో ఉయ్యాల వెలియలేదు. కానీ తన తమ్ముడి కాలేజీ చదువు పూర్తి ఐంది. ఉపేంద్ర, చెల్లికి పెళ్ళి చేయించేడు. తమ వల్ల ఆ రెండు కుటుంబాలు బాగుపడు తున్నాయి. తామూ హాయిగా వున్నారు! ఇంతకన్నా తనకి కావల్సిందేమిటి? ఇప్పుడు గనుక ఆనాటి త్రివిక్రమ రావు, రవిచంద్ర కనబడితే-ఎంత బాగుండును? వ్వు! వ్వు! ఎందుకు కనబడతారు? నాలాంటి వాళ్ళకి కనబడరు! - ఎక్కడో ఏ తండ్రినో కొల్లగొట్టి....లేదా లక్షదికారికి అల్లుడై కాలరైతుకుంటూ వుంటాడు, రవి చంద్ర! ఇలాంటివాళ్ళు ఈ తరంలో దిష్టి పడతలు! ఇదిగో నా ఉపేంద్రలాంటి వారు దివిటీలు!’ అనుకుంటూ మురిపెంగా చూసింది భర్తని.

అప్పటికి రెండుసార్లు పలకరించి, పలక్క పోయేసరికి “వినయగారూ-రేపటి ప్రోగ్రాములు ఉహించుకుంటూ ఇవాళ సంగతులు మర్చి పోకండి! వంట ప్రయత్నం చేయగలరా? లేక నన్నే చేయమంటారా?” అంటూ చెవి దగ్గర అరిచేడు.

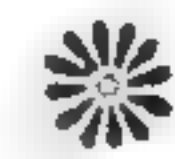
చిన్నగా నవ్వి - లేచింది వినయమణి! ❀

లయన్ లేడీ డా. ఎ. హైమవతిదేవి లయన్ ఆర్. నారాయణరావుకు మెమోండ్ బహూకరిస్తున్నారు. కుడివైపున-లయన్ డా. ఎ. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యం, ఎడమ వైపు-లయన్ లేడీ శేమస్వామి.

విశాఖపట్నంలోని మూడు లయన్ మహిళా సంఘాల ప్రథమ సంయుక్త సమావేశం ఇటీవల జరిగింది. లయన్ లేడీ డా. ఎ. హైమవతిదేవి అధ్యక్షత వహించారు. 324 - C డిస్ట్రిక్ట్ లయన్స్ సంస్థ మహిళా సంఘాల చైర్మన్, లయన్ ఆర్. నారాయణరావు ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. లయన్ లేడీ శేమస్వామి ప్రార్థనా సంతరం లయన్ లేడీ డా. హైమవతిదేవి ఆహూతులకు స్వాగతం వలుకుతూ నగరంలోని లయన్ లేడీస్ నిర్వహించిన కార్యక్రమాలను వివేదించారు. అనంతరం ముఖ్య అతిథి ఆర్. నారాయణరావు మాట్లాడుతూ సంఘంలోని దౌర్బల్యాలను పారద్రోలటంలోను, బీదసాదలకు, వ్యాధిగ్రస్తులకు, నిస్సహాయులకు సేవ చెయ్యటం లోను లయన్స్ సంస్థ మహిళలు గణనీయమైన పాత్ర నిర్వహించవలసి వున్నదని, ఇందు నిమిత్తం లయన్స్ మహిళలు ఆరోగ్య, విద్యా విషయాల లోను, తదితర సంఘ సేవలలోను పురుష సభ్యులతో కలిసిగాని, లేక తమకు తాముగా గాని తగిన వధికాలను చేపట్టవలసి వుందనీ అన్నారు. లయన్ లేడీ ఇందిరా నారాయణరావు “విశాఖ లయన్ లేడీస్ క్లబ్” ఒక ఉచిత వైద్యశాలను, రెండు హోమియో వైద్యశాలలను నిర్వహిస్తుందని, పేదలకు అన్నదానం, వస్త్రదానం చేస్తూ వుందని అన్నారు. అంతేగాక యీ సంవత్సరం మురికివాడల మెరుగుదలకు, బాలబాలికల ఆరోగ్య పరిస్థితి గురించి పరిశీలనకు, వారికి పోషకాహారం లభ్య మయ్యేందుకు తగిన కార్యక్రమాలను చేపడుతుందని కూడా అన్నారు. డా. ఎ. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యం లయన్ లేడీస్ క్లబ్ ఒక సేవాసంస్థ అనీ, సంఘానికి మరింత సేవ చెయ్యటానికి నిర్వాహకులు ద్విగుణీకృతంగా కృషి చెయ్యాలనీ, జిల్లా అధికారులు సుముఖంగా వుంటే వారి సహకారాన్ని కూడా వినియోగించుకొని

సేవా కార్యక్రమాలను కొనసాగించాలని అన్నారు. లయన్ కాకిం ఎస్. మొహదీ శ్రీ సభ్యులు నిర్వహించే కార్యక్రమాలలో పురుష సభ్యుల సహకారం ఎల్లప్పుడూ ఉంటుందని అన్నారు. లయన్ లేడీ రంజిత్ బింద్రా వందనసమర్పణతో సమావేశం ముగిసింది.

30 వ స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ సందర్భంగా విశాఖ అంధ్రా యూనివర్సిటీ ఆసెంబ్లీ హాలులో నగరంలోని సేవా సంస్థల సమన్వయ సమితి ఏర్పాటు చేసిన సంయుక్త సమావేశంలో యీ సంస్థల మహిళా సంఘాలన్నీ పాల్గొన్నాయి. పాస్ట్ రోటరీ గవర్నరు శ్రీ కె. ఎస్. దత్ జాతీయ పతాకను అవిష్కరించారు. విశాఖ లయన్ లేడీస్ క్లబ్ సభ్యురాంధ్రు తమ గ్రూపు తరపున జాతీయ గీతాన్ని ఆలాపించారు. ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న ‘పారిటీక్స్ అండ్ వర్క్ అడ్మినిస్ట్రేషన్’ విభాగ ప్రధానాధ్యాపకులు ప్రొ. ఆర్. వి. ఆర్. చంద్ర శేఖరరావు ‘స్వాతంత్ర్యానికి మూల్యం నిరంతర జాగరూకత!’-అనే అంశం మీద ప్రసంగించారు.

విశాఖ పోర్టు (హార్బరు) క్వార్టర్సు కంచరపాలెం శ్రీ గౌరవా మహిళా సమాజం స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ సందర్భంగా ప్రయాగ సీత గాత్ర సంగీత కచేరీ, వ్యాస రచన పోటీలు ఏర్పాటు చేశారు. స్వాతంత్ర్య దినం వాడు ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న పోర్టు ట్రస్టు ఛైర్మన్ సతీమణి శ్రీమతి సీతా బి. కె. రావు పతాకావిష్కరణ చేయగా సమాజ సభ్యురాంధ్రు జాతీయ గీతాలు పాడారు. పిల్లలు కన్నులవిందుగా ‘కోలాటం’ (డాన్సు) చేశారు. కార్యదర్శి శ్రీమతి కళా రామకృష్ణ పిల్లలకు మితాయి, శ్రీ సభ్యురాండ్రకు వందనా-కాంబూలలు పంచిపెట్టారు. —విలేకరి

వివాహాలు మరియు
అన్ని శుభ
కార్యాలకు

వాణి A/C
సిల్క్ హౌస్

(మేడమేద)

'జైన్ భవన్', 92. పాండిబజార్
టీ.నగర్, మద్రాసు - 600017
ఫోన్: 446440

మా
పాదుపు
వెధకంలా
చేరి లాభం
పొందండి

ఈ దివావళి శుభ
సందర్భంలా "వాణి"
సమర్పించు
రంగురంగులతో క్రొత్త డిజైన్

మూలమునా

క్రొత్త బొర్డర్

బ్లౌస్

క్రొత్త రంగు

వాణి

క్రొత్త బుట్టా

వరలక్ష్మి

'వనిత మాటల కొలుపు'లో ప్రీతి మాత్రమే పాల్గొనాలి. ఈ సంచికలో ఉన్న కూపను పూర్తి చేసి కవర్లో పెట్టి 'వనిత మాటల కొలుపు - 28' చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు - 600 028 చిరునామాకు ఆక్టోబర్ నెలాఖరులోగా చేరేలా పంపాలి. ఆ కవర్లో మాటల కొలుపు కూపను తప్ప మరేదీ ఉండకూడదు. ఒక కవర్లో ఒక్క ఎంట్రీయే ఉండాలి. గళ్ళలో వేసే అక్షరాలు శుభ్రంగా, తెలిసేలా ఉండాలి. కొట్టివేతలూ దిద్దు బాట్లూ ఉండకూడదు. దీని సమాధానం, ఫలితాలూ 1977 డిసెంబర్ 1వ తేదీ సంచికలో ప్రచురింపబడతాయి. మా దగ్గర గల సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానం పంపినవారికి రూ. 150 లు బహుమతిగా పంపుతాము. సరైన సమాధానం పంపేవారు ఒకరికంటే ఎక్కువమంది గనుక ఉండే, బహుమతి మొత్తం సమానంగా పంచబడుతుంది. దీనికి సంబంధించిన ప్రతి విషయం లోనూ 'వనిత' నిర్వాహకవర్గానిదే తుది నిర్ణయం. ఈ విషయంలో ఎటువంటి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలూ జరపబడవు..

అధారాలు-అడ్డం

1. హయము
2. మురోపము జరిగిన మహిషము
3. నాగభూషణుని వాహనము
4. శకునములు చెప్పనా?
5. పాము
6. వానరము
7. మూడవ అక్షరమును, 'మి' చేసి, మొత్తము మాటను తిరగవేసిన వాయనము కనిపించును.
8. నల్లనిదీ; కరచునదీ
9. చిరు జంతువు
10. కథలలో కాకినీ, కొంగనూ నిడిపించినది

అధారాలు-నిలువు

1. గ్రామ సింహముని పేరు
2. ఒక విధమైన పాము. (తిరగబడినది)
3. 4 అక్షరములో వున్నదే అయినా చివర ఒత్తు జారిపోయింది.
5. రాత్రి వేళ ఈల పెట్టు కీటకము
6. తిరగవేసి ము చేర్చిన, శ్యాసము.
11. తిరగబడిన పాము
12. క్రూర జంతువుల నివాస స్థలము
13. కొంగ
14. గూడు నేయునది
15. పిట్ట
16. కాకాహారులు
17. 1 - నిలువులోనిదే.

వనిత మాటల క్రాల్సన్-28

రూ 150 లు బహుమతి

1			11		2		12
10	10		ము				
		3		13			ము
4	14				15		
			16		5		
6			7	కా			
8						17	
		9			10		

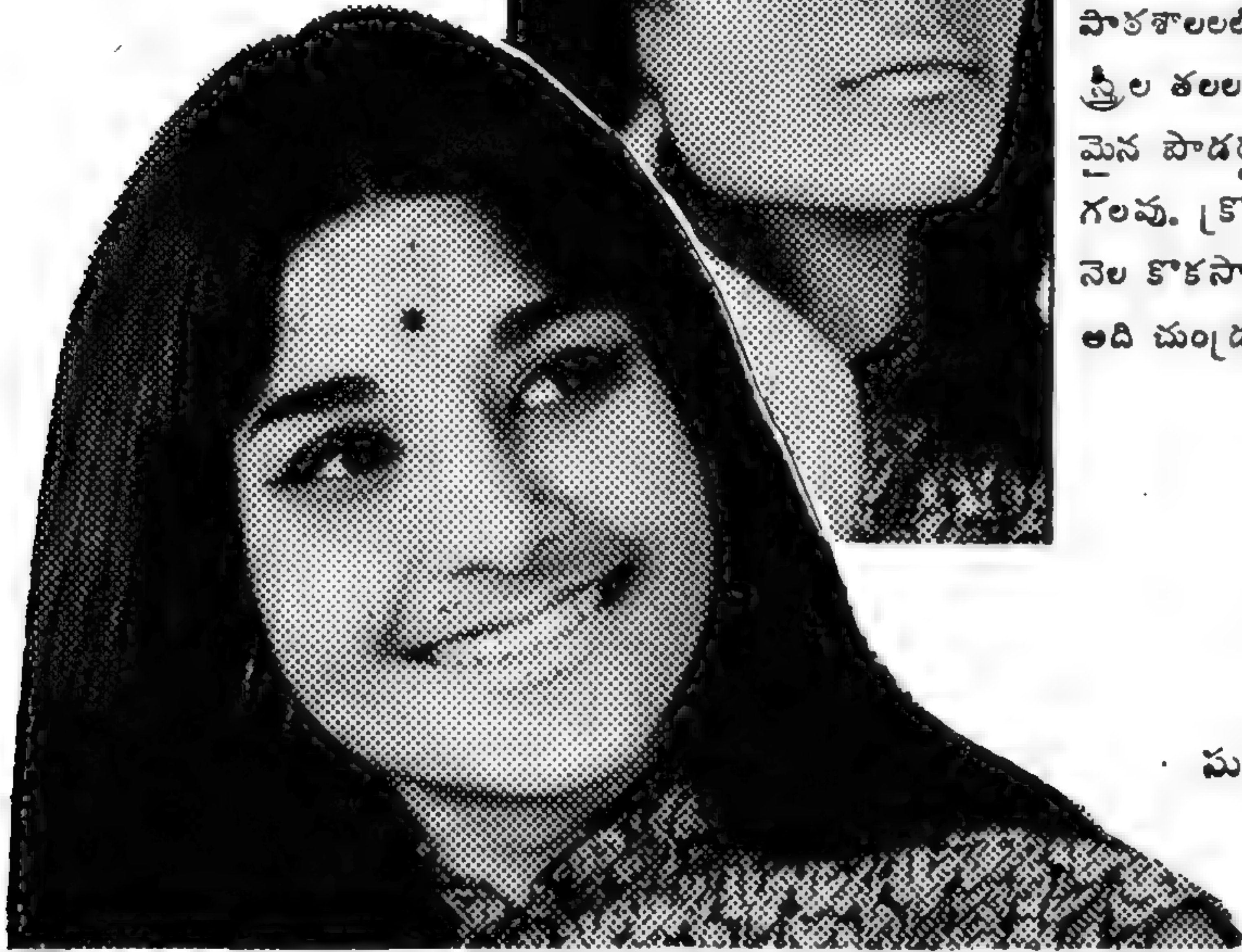
పేరు

చిరునామా

.....

.....

పేల వలన మీ
అనందానికి
భంగం
కలిగించకండి.

పేలు సాధారణముగా పిల్లలను, స్త్రీలను
బాగా పీడిస్తాయి. అవి దుర్భరమైనవే కాని
వాటి నిర్మూలనకు విషపూరితమైన పొడర్లు
మరీ దారుణమైనవి.

మీరు శుభంగా వున్నంత మాత్రన పేల వారి నుండి రక్షించుకోలేరు.
పాఠశాలలో పిల్లల తలలలోనికి పేలు తేలికగా ప్రవేశిస్తాయి. అవి
స్త్రీల తలలలో కూడా తేలికగా ప్రవేశిస్తాయి. గుర్తుంచుకోండి. విషపూరిత
మైన పొడర్లు మీ బాట్లు, మాడ మరియు మృదువైన చర్మానికి హాని గల్గించ
గలవు. క్రొత్త, పేల వినాశని యగు సువాసన గల తెలం 'లైసెల్'
నెల కొకసారి రాస్తే పేలు, ఈపి నుండి అదృశ్యమైన రక్షణ నిస్తుంది.
అది చుండు కూడా తొలగిస్తుంది.

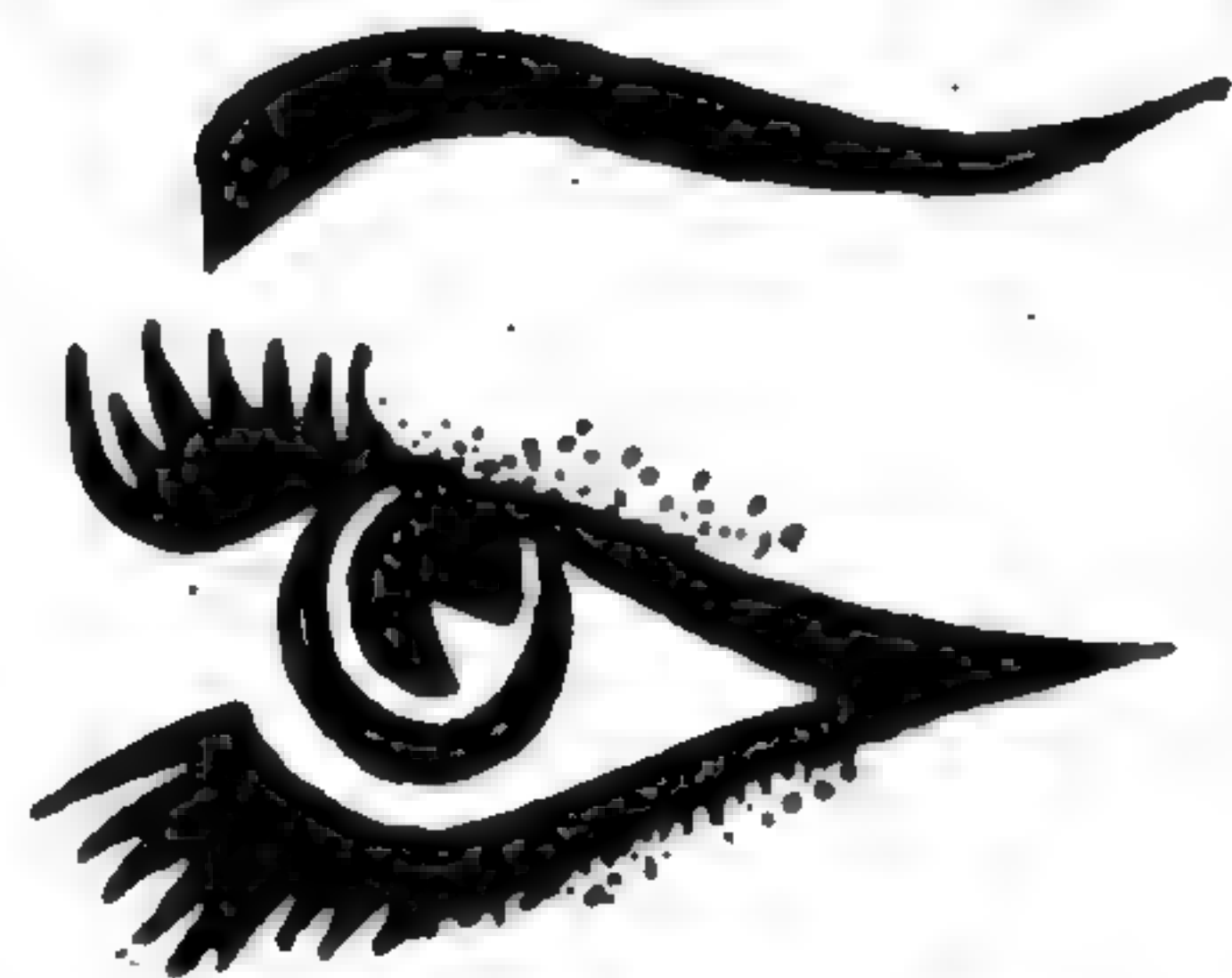
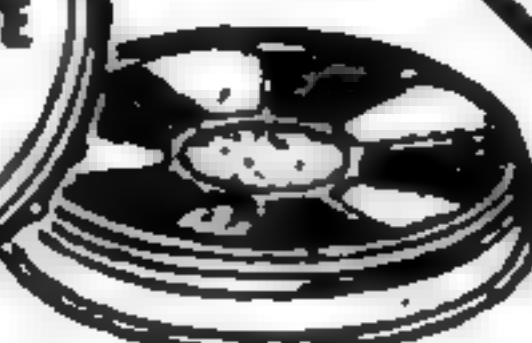
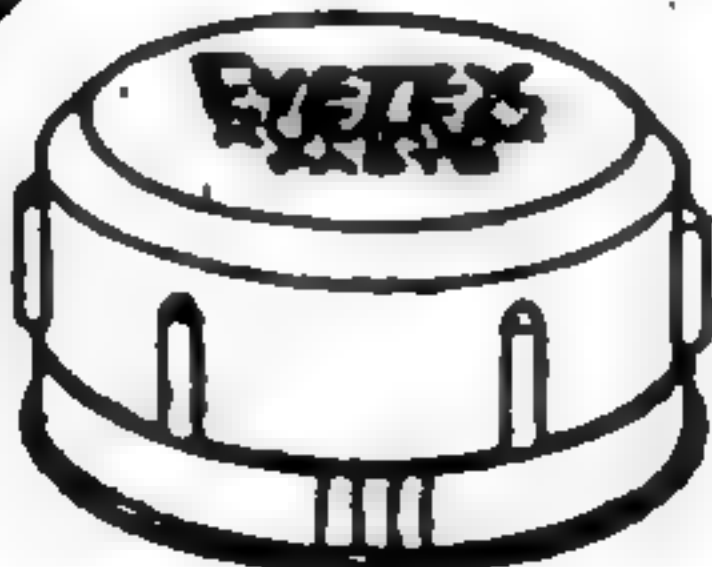
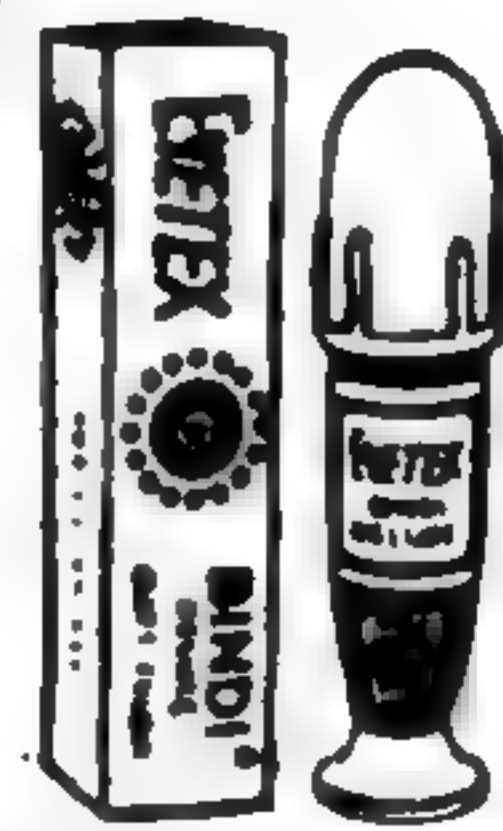
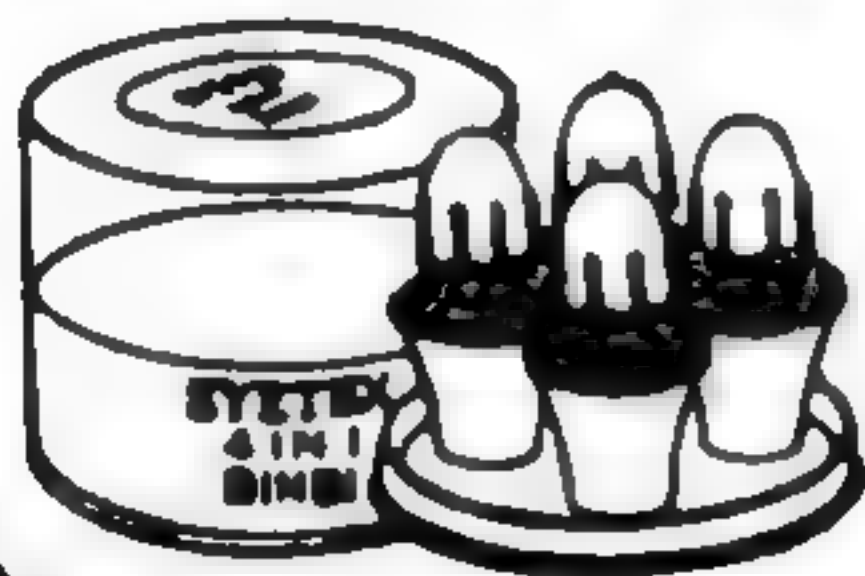
లైసెల్

సువాసితమైన పేల వినాశని

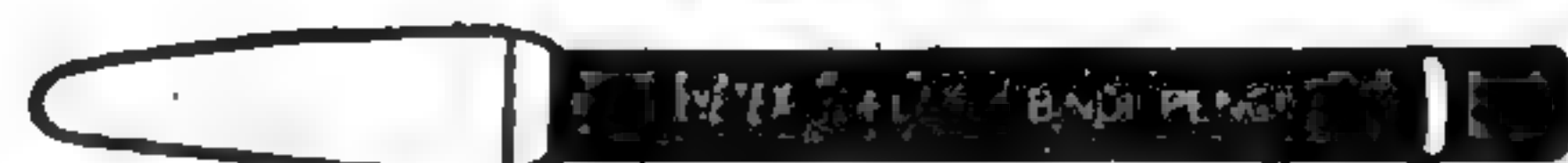
సుజానిల్ కెమో ఇండస్ట్రీస్, పూనా - 33

EXPRESSO/SCI/77

బిడెక్స్

సౌందర్య సాధనములు

ARAVIND LABORATORIES MADRAS-600 033

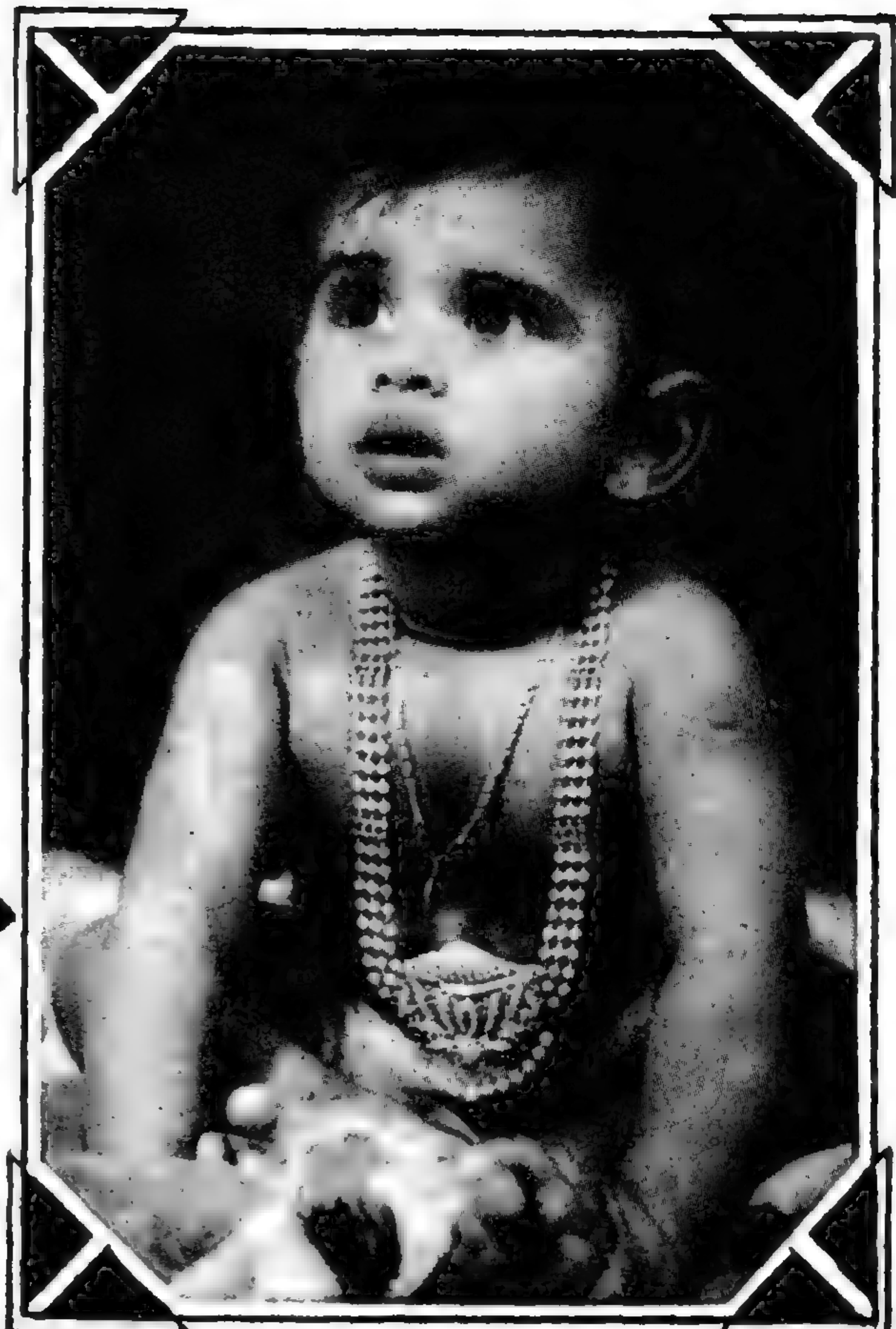
అర్. అశోకుమార్ (చిత్తూరు) పుట్టిన తేదీ:
6-10-76 తల్లిపేరు: అర్. శశివ్యసాధ

ఈ నెల 1-15 తేదీల మధ్య-
పుట్టిన రోజులు జరిగే బాలల
పోటోల్లో ఆరోగ్యకరమైన వారిని
బదు పోటోలు ఎన్నికచేసి, ఇక్కడ
ప్రచురిస్తున్నాము. వీరిలో ఆందరి
కంటే, ఆరోగ్యంగా కనిపిస్తున్న-

డి. టి. విష్ణువందన్ ను

ఈ 'వక్షపు-శిశువు'గా నిర్ణయించి,
"పుట్టిన రోజు కానుక"ను
పంపుతున్నాము.

డి. టి. విష్ణువందన్ (దావణగెరి)
పుట్టిన తేదీ: 11-10-76
తల్లిపేరు: డి. టి. లక్ష్మిదేవి

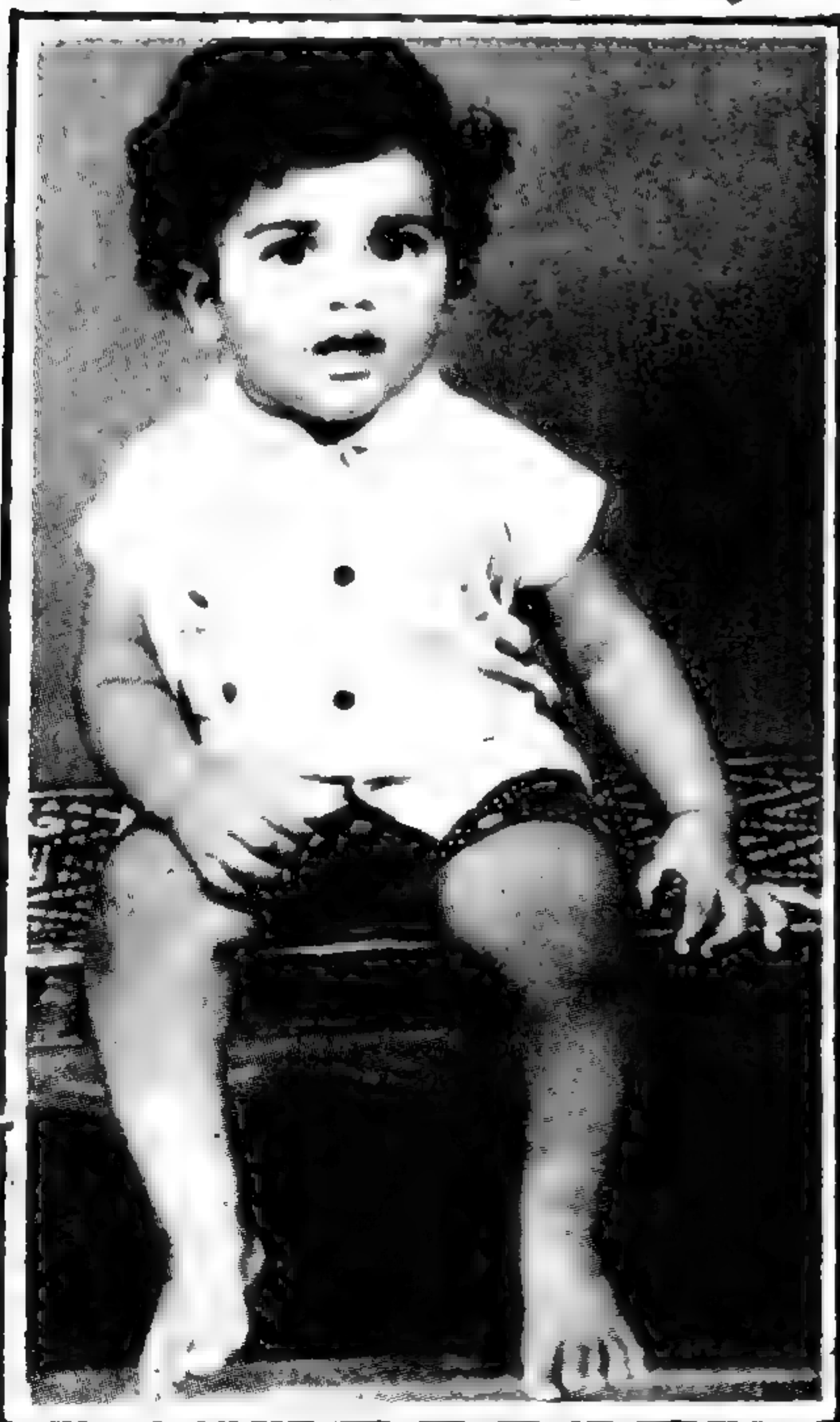

పుట్టిన రాజులు

కె. వ్యరూప్ కుమార్ (నెల్లూరు) పుట్టిన తేదీ:
11-10-76 తల్లిపేరు: కె. ప్రహలమ్మ

యం. చిత్ర (హన్మకొండ) పుట్టిన తేదీ: 2-10-76
తల్లిపేరు: యం. క్యామల

నవీన్ కుమార్ (హైదరాబాద్) పుట్టిన తేదీ:
5-10-76 తల్లిపేరు: కృష్ణవేణి భక్తవత్సల్

అవును : తను వాదించాలి : తనెందుకలా మొండిపట్టు పట్టేదో—
సృజన్ బాబుని ఎందుకు విరోధిగా ఎంచుతున్నాడో వివరించాలి.

శ్రీధరం అందోంది నిజమే : హాస్టల్లో ఉన్నప్పుడు తననెవరయినా
మాట అంటే పడేవాడుకాదు. ఎదురుతిరిగేవాడు. వాచోపవాదాలు నడిచేవి.

చివరకు తన వాదం తప్పు అని తనకనిపిస్తేనే ఒప్పుకొనేవాడు.

“అవునా : స్వరూప నన్ను మోసం చేసింది : అందుకని నేను
స్వరూప మీద పగ తీర్చుకోవాలనుకొన్నాను : మరి మధ్యలో సృజన్
గాడు అర్థం ఎందుకు వచ్చాడు ?” కోపంగా అన్నాడతను.

సురేంద్ర ఏమీ మాట్లాడలేదు.

అతనికి తప్పంతా తనదే అనిపించసాగింది. కాని ఇంత దూరం
వచ్చాక ఆ విషయం ఒప్పుకోడానికి మనస్కరించడం లేదు.

నిజానికి సృజన్ బాబుదేమీ తప్పు లేదని తనకు తెలుసు. తనను
కించపరచే పనిగాని, తనను బాధపెట్టే పనిగానీ అతనేమీ చేయలేదు.
స్వరూపను వివాహం చేసుకోవాలని అతను నిర్ణయించుకోవడమే తనకు
కోపం కలిగించింది. అదే మరో యువతి అయినట్లయితే తనే సంతోషంగా
అక్షింతలు చల్లేవాడు. కాని....

సాంత్వికీరణాలు

“రాజీకోసం ప్రయత్నించాడు : అందులో తప్పేముంది : ఏ. జి.
నెంటర్లో ఉండగా నువ్వు మన యూనియన్ ఎలక్షన్స్లో రాదాగాడితో
జగదం పెట్టుకోలేదా : అప్పుడు మీ ఇద్దరికీ రాజీకుదిర్చిందెవరు :
సృజన్ గాడేగా : మరప్పుడు విరోధి కాలేదేం వాడు ?”

“అది వేరు : ఇది వేరు :” అన్నాడు సురేంద్ర.

అన్నాడుగాని ఆ మాట మనస్ఫూర్తిగా అనలేకపోయాడు. నిజమే
అప్పుడూ సృజన్ రాజీ చేశాడు. లేకపోతే తలలు పగిలేంతవరకూ వచ్చేదది.

‘కాని ఇక్కడ పరిస్థితి వేరు :’ అనుకొన్నాడతను. అయితే
అదెలాగో తెలీరేదు.

“వేరూ లేదు : చెట్టూ లేదు : అన్నీ ఒకటే : పైగా వీడు మన
బెస్ట్ ఫ్రెండ్ : స్వరూపని పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకుంటున్నాడు. అలా పెళ్ళాడ
టానికి వాడికున్న కారణాలేవో వాడికున్నయ్. వాడికి సహాయం చెయ్యాల్సిన
దాద్యత నీకుంది. మనందరం కలిసి వాడికి వివాహం చేయాలి : అంతేకాని
పెళ్ళి చెడగొట్టటానికి ప్రయత్నించటం—తెలివి తక్కువ పని కదూ ?”

“నన్ను మీరు అర్థం చేసుకోవటం లేదు :” నిష్ఠూరంగా అన్నాడు
సురేంద్ర.

“అతిగా వాగకు : నువ్వేం మాథమేటిక్స్ ప్రాబ్లెమ్ వా అర్థం
కాకపోవడానికి : ఇదియబ్ : నిన్ను మేము బాగా అర్థం చేసుకొన్నామురా :
అందుకే ఇంత దూరం వచ్చాము : లేకపోతే మాకేం పట్టింది—నీ దగ్గరికొచ్చి
బ్రతిమాలడానికి : అసలు నిన్ను నువ్వు అర్థం చేసుకొన్నావా అని.... : నాకు
అదే అనుమానంగా ఉంది నీ వాలకం చూస్తూంటే :” అన్నాడు వీర్రాజు.

సురేంద్ర నిస్పృహయంగా చూశాడు వాళ్ళవేపు.

కృష్ణకుమారి అందరికీ ట్రేలో కాఫీలు తీసుకొచ్చి అందించింది.
ఆమెను చూస్తూనే మరింత ఆశ్చర్యపోయాడు సురేంద్ర.

“నువ్వెప్పుడొచ్చావ్ ?” అడిగాడు అతను.

“మేమంతా కలిసే వచ్చాం :” నవ్వుతూ అన్నాడు సీతారాజు.

“ఇంకా ఆలోచిస్తావేమిట్రా : నీ మనసులో ఏముందో చెప్పేయ్ :
రోపల ఒక ఆలోచన చేస్తూ, బయటకు మరోలా మాట్లాడవంటే తంతాను!”
అన్నాడు శ్రీధరం నవ్వుతూ.

సురేంద్ర నిర్జీవంగా నవ్వాడు.

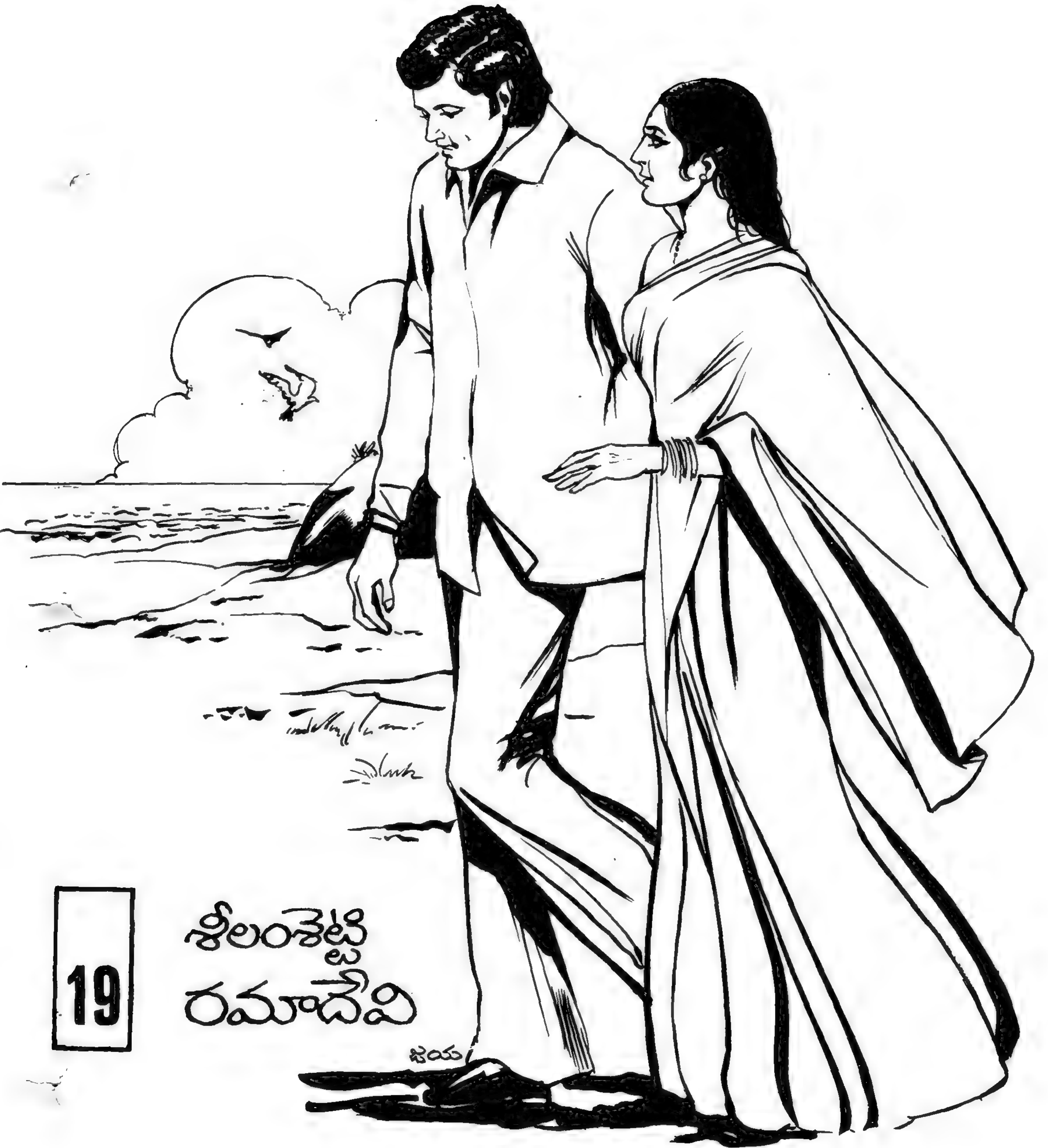
“మాట్లాడరా బాబూ : మాట్లాడు : అలా చూడకు : అలా నవ్వుకు :
ఆవేదనతో అన్నాడు సృజన్. అతని కళ్ళ నిండుగా నీరు నిండి ఉన్నయ్.
అతనివంక చూసిన సురేంద్రకి కూడా దుఃఖం ఆగలేదు.

సృజన్ తన మనిషి : తనతోపాటు నినిమాలకొచ్చాడు. తనతోపాటు
కాంటీన్ కొచ్చాడు. తనతోపాటు సుఖాల్లో భాగం పంచుకొన్నాడు. తన
దుఃఖాల్లో కూడా భాగం పంచుకొన్నాడు. తన తండ్రి పోయినప్పుడు వాడు
తనని అంటిపెట్టుకొనే ఉన్నాడు. ఒకటేమిటి : తనేపని చేసినా వాడు తన
పక్కన ఉండాల్సిందే !

అలాంటివాడి సంతోషం కోసం — వాడు పడుతున్న మనోవేదన
నుంచి వాడిని రక్షించడం కోసం—తనేమీ చేయలేదా ?

“ఇంకో విషయం గుర్తుంచుకోరా సురేంద్రా : సృజన్ గాడు. మంచి
మనిషి కాబట్టే—స్నేహానికి విలువనిచ్చేవాడు కాబట్టే—ఈ వివాహం మూలాన
నీ స్నేహం పోగొట్టుకోకుండా ఉండాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడు. స్వరూపకు
విడాకులు సంపాదించటం వాడికేమంత కష్టం కాదు : కొంచెం ఆలస్యమయితే
అవుతుంది : అంతే : నువ్వు ఆ విషయం కూడా ఆలోచించు !” అన్నాడు
వీర్రాజు.

“నిజమే : నిజమే : ఆ విషయం తనకూ తెలుసు : సృజన్ బాబు
మనస్తత్వం ఇప్పుడు తెలిసింది తనకు : తనకు భయపడిగానీ, తనను
దూరం చేసుకోవాలనిగానీ — వాడనుకోలేదు. అలా అనుకొంటే వాడప్పుడు
గానీ—ఇప్పుడుగానీ — తన కోసం వచ్చేవాడు కాదు : కోర్టుకే వెళ్ళి ఉండే
వాడు....” తలెత్తి సృజన్ బాబు వంక చూశాడు సురేంద్ర. అతని వెనుకే గడప
రోపల నుంచుని తనవంకే ఆత్రుతగా, ఆదుర్దాగా చూస్తోన్న స్వరూప,
రమణి, కృష్ణకుమారి, తన తల్లి—అందరూ కనిపించారు.

19

శీలంశెట్టి
రమాదేవి

శివ

ఇంతమందిని బాధిస్తోన్న దుర్మార్గుడయిపోయాడా తను? ఇది దారుణంగా ఉంది. తను భరించలేని నిజం ఇది.

స్వరూపను చూస్తూంటే జాలి వేసిందతనికి.

“సారీ! సారీ ఫ్రెండ్స్! సృజన్! స్వరూప! నన్ను క్షమించేయండి! రాక్షసుడిలా ప్రవర్తించేను! అంతమాత్రాన నా నైజమే అలాంటిదనుకోకండి! అప్పటి కోపం—ఎవ్వరినీ ఏమీ చేయలేని పరిస్థితి—నన్నలా మార్చివేసినయ్! ఒరే సృజన్! నీకు నిజంగా కోపం పోతుందట్రా! ఇదివరకటిలా నాతో స్నేహంగా ఉండగలవా? నాతో మాట్లాడగలవా?”

కళ్ళవెంటి నీళ్ళు కారిపోతున్నయ్ సురేంద్రకి.

సృజన్ బాబు చలించిపోయాడు.

ఒక్క ఉదుటున కుర్చీలోనుంచి లేచి వచ్చి సురేంద్రను కౌగలించుకొన్నాడు.

“మనది, నిజమైన స్నేహంరా! అందుకే మన స్నేహం నిలుపుకోవాలని ఇంత ఆరాటపడ్డాను. నాకెందుకురా నీమీద కోపం? మనం చదువుకొనేప్పుడు ఎన్నిసార్లు మాటా—మాటా అనుకోలేదు? ఎన్నిసార్లు వాదులాడుకోలేదు? అంత మాత్రాన మన స్నేహం పాడయిందా? ఇదీ అందులో ఒకటి....”

“ఎప్పటికైనా నేను నినిమా తీస్తే—అందులో మీ ఇద్దరినీ హీరోలుగా పెట్టి ‘పసిడిమనసులు’ అని పేరు పెట్టాను—లేకపోతే ఏమిట్రా—చిరికవలుకులు ఇద్దరూనూ! నోరుమూసుకొని నెకండ్ షో నినిమాకి వెళ్తాం పదండి! వచ్చేప్పుడు అదేదో ఇంగ్లీష్ ఏక్చర్ బోర్డు చూశాను!

బ్రహ్మాండమైన నినిమా అట అది....” అన్నాడు సీతంరాజు.

“నీకింకా నినిమాల విచ్చి వదలేదన్న మాట!” అన్నాడు వీర్రాజు నవ్వుతూ.

“నినిమా వద్దు—ఏమీ వద్దు! ముందు. బోజనానికి లేవండి! వంటయిపోయింది!” అంది రాధమ్మ లోపల్నుంచి.

“అప్ కోర్స్! ఆ విషయం మర్చిపోయాము. అందరం సంతోషంతో నిండిపోయి ఉన్నాం కదా! అందుకని బోజనాల సంగతి గుర్తుకు రాలేదు. సరే పదండి! బోజనమునకు పోవుదము!” అన్నాడు శ్రీధరం లేస్తూ.

“ఈ శుభ సమయంలో ఇంకో కోరిక కోరాలనుంది నాకు!” అన్నాడు వీర్రాజు.

“నీకింకా ఈ వరాలు కోరుకొనే అలవాటు పోలేదన్న మాట!” వ్యంగ్యంగా అన్నాడు సీతంరాజు.

“అదేమిటంటే.... త్వరలోనే సురేంద్ర కూడా వివాహం చేసుకొంటే అందరికీ సంతోషంగా ఉంటుంది!” సీతంరాజు మాటలు వినిపించుకోకుండా అన్నాడు వీర్రాజు.

సురేంద్ర నవ్వాడు.

“మరి వీళ్ళిద్దరి సంగతేమిటి?” శ్రీధరం. సీతంరాజులను చూపుతూ అడిగాడతను.

“వీళ్ళిద్దరికీ త్వరలోనే వెటిర్ కాబోతున్నతున్నయ్! మా ఆవిడ పుట్టింటి తరపువే రెండు సంబంధాలున్నయ్! ఇద్దరికీ చెరోకటి నిర్ణయించాను!” నవ్వుతూ అన్నాడు వీర్రాజు.

రక్షణ! సువాసన!!
విక్రువ నురుగు!!!

మెడిమిక్స్
ఆయుర్వేద టాయిలెట్ సబ్బు

- ముంగలిగజ్జ
- చాకలిగజ్జ
- చెమటకాయలు
- మొటిమలు
- చుండ్రు
- తామర
- లీట
- తెల్లపొడ
- నల్లపొడ

SUBHODAYA

CHOLAYIL PHARMACEUTICALS
1, PALAYAKARA STREET, MADRAS-600 023

‘బామారు కరణం బతికే ఏడిపించే చచ్చి
ఏడిపించే’ అన్నది సామెత. ఈ సామెతను
నిరూపించింది పారిస్కు చెందిన లూసీ
దెలిగ్నీ. ఇటీవల తన 87 వ యేట
మరణించిన లూసీ అప్పటిదాకా పెళ్ళాడ
కుండా ‘కన్య’గానే ఉండిపోయింది.
మరణించేదాకా ఒంటరిగా జీవించిన లూసీ
మిగిల్చిపోయిన ఒక డైరీ ఇప్పుడు పెద్ద
సమస్య అయి కూచుంది. ఒంటరిగా పొద్దు
పుచ్చడం కష్టంగా ఉండడం వల్లనేమో-
అమె ఆ చుట్టుపక్కల ఉన్నవారి ప్రణయ

కలాపాలు, అక్కడి దొంగతనాలు, తక్కిన
పుకార్లు అన్నీ డైరీకెక్కించింది. ఇప్పుడు
ఆ డైరీలోని విషయాలవల్ల ఆ పరిసరాల
లోని భార్యభర్తల మధ్య అనుమానాలు
చెలరేగి అశాంతి ప్రబలింది. “ఇకముందు
ఎవరైనా చనిపోతే వారి డైరీలను
కాల్చేయడం తప్ప వేరే దారిలేదు!”
అన్నాడు స్థానిక అధికారి ఒకాయన.
“అమె పొద్దుపోక ఉన్నవీ లేనివీ అన్నీ
కల్పించి రాసి ఉండచ్చని మేము అను
కుంటున్నాము” అన్నాడు ఆయన.

“అయితే ఇంకేం! నాలుగు పెళ్ళిళ్ళు ఒకేసారి చేస్తేసరి!” అంది
రాధమ్మ నవ్వుతూ.

భోజనాలయినాక అందరూ టాక్సీల్లో వెళ్ళిపోయారు.

సురేంద్రకు ఆ రాత్రి ప్రకాంతంగా నిద్రపట్టింది చాలా రోజులు
తరువాత.

32

ఉదయం అప్పీసుకెళ్ళేసరికి మాదురి కనిపించిందతనికి.

“అఖరుసారి మీకు కనిపించి వెళ్ళామని వచ్చాను!” అంది నవ్వుతూ.

“అఖరుసారా?”

“అవును!”

“అదేమిటి?”

“నేనిక్కడనుంచి ట్రాన్స్ఫర్ చేయించుకొన్నాను - మా ఊరికి
దగ్గరగా!”

“ఎందుకు?”

“ఇక్కడ ఉండటం ఇష్టం లేదు! అక్కడే ప్రకాంతంగా గడపాలని
ఉంది!” అమె కళ్ళల్లో నీళ్ళు తలుక్కున మెరిసినయ్.

అతను చలించిపోయాడు.

“మాదురీ!”

“ఊ!”

“నువ్వెక్కడికీ వెళ్ళటం లేదు!....” అన్నాడు గంభీరంగా.

అమె అర్థం కానట్లు చూసిందతని వైపు.

“అవును మాదురీ! మనిద్దరం వివాహం చేసుకోబోతున్నాం!”

అమె చకితురాలయింది.

“కాని....కాని....మీరు వేళాకోళమాడటం లేదుకదా?”

“ఊహ! నిజంగానే అంటున్నాను! - బాగా ఆలోచించే ఈ నిర్ణయ
యానికొచ్చాను....”

అమె కళ్ళల్లో నిండిన నీరు బొటబొటా కిందికి రాలింది.

అప్పీస్లో ఉన్న విషయమే మరిచిపోయి అతని చేతిని అందుకొని
తన పెదాలతో స్పృశించింది అమె.

33

అరి రెండో రోజు స్వరూప అప్పీస్ కెళ్ళేసరికి అమె - ఉద్యోగంలో నుంచి
తొలగించబడినట్లు అర్థం వచ్చింది. ఆ కాగితం తీసుకొని సృజన్ దగ్గరకు
వెళ్ళిందామె.

“ఇది చూడండి!” అంటూ ఆ కాగితం అతనికి అందించింది.

చూసి గట్టిగా నవ్వేశాడు సృజన్బాబు.

“ఎందుకలా నవ్వుతారు?” చిరుకోపంతో అందామె.

“ఇంకేం చేయను మరి?” ఇంకా నవ్వుతూనే అన్నాడతను.

“అంటే మీకిది సంతోషంగా ఉందన్న మాట!”

“భలేదానివే! సంతోషం ఎందుకుండదు! కాబోయే భార్యకి
ఉద్యోగం ఊడిపోతే, అంతకంటే అనందం ఇంకేముంటుందీ? ఇద్దరం
సరదాగా ఇంట్లో గడపటానికి బోలెడంత టైముంటుంది! ఉద్యోగం చేస్తే
అలా వీయండదు కదా....!”

“సరే-నేను ఇంటికి వెళ్తున్నాను?”

“అగు....నేను కూడా ఈ రోజు నెలవు పెట్టేస్తాను! ఇద్దరం కలిసి
ఈ మంచి రోజు నెలబ్రేట్ చేసుకుందాం!”

మరి కొద్ది సేపటి తర్వాత ఇద్దరూ తన్మయత్వంతో కబుర్లు
చెప్పుకొంటూ రోడ్డు మీద నడవసాగారు.

స్వరూప అతను చెప్పే కబుర్లు వింటూ తనను తాను ఘూర్తిగా
మరచిపోయింది.

అమెకిప్పుడు గతం గుర్తులేదు.

అతని కళ్ళల్లో కనబడుతోన్న తీయని భవిష్యత్తు వంకే చూస్తోంది.

[నమాస్తం]

శ్రీ వాణపాయి బర్మా నాయకులతో జరిపిన చర్యలు సఫలమవుతాయనీ, రెండుదేశాల మధ్య మైత్రి బలపడుతుందనీ అందరూ ఎదురు చూస్తున్నారు.

బ్రిటిష్ పనితల పురోగమనం

నాగరికంగా అన్నిదేశాల కన్నా ఎంతో ముందడుగు వేసిన బ్రిటన్ లో పనితలు విన్న మొన్నటివరకూ వెనకబడి వున్నారంటే అశ్చర్యం వేస్తుంది.

పురుషులతో పనితలు సమానమని, చేనే పని భృష్టిలో వుంచుకుని పురుషులకూ పనితలకూ జీతం ఒకే విధంగా వుండాలనీ, ఉద్యోగాల విషయంలో వక్షపాతం వుండకూడదనీ జరిగిన ఆందోళనలో బ్రిటన్ పనితలకు విజయం లభించింది.

'సమానవేతన చట్టం' ఈ మధ్యనే బ్రిటన్ లో అమలులోకి రావడంతో పనితలకు పూర్తి న్యాయం జరిగింది.

పురుషులతో సమానంగా అదే 21 సంవత్సరాల ప్రాయంలోనే ఓటు చేసే హక్కును సంపాదించుకున్న బ్రిటిష్ పనిత, కుటుంబ వియంత్రణ బిల్లు అమలులోకి రావడంతో మరింత స్వాతంత్ర్యాన్ని సంపాదించుకుని దేశప్రగతికి ఎంతగానో సహాయపడుతున్నది.

పాకిస్థాన్ లో....

అసియా ఉపఖండంలో ఎటు చూసినా పరిస్థితులు ఇంకా ఒక దారికి వచ్చినట్లు కనిపించడం లేదు. పాకిస్థాన్ మాజీ ప్రధాని భుట్టో రౌఢి విరిగి నేతిలో కొద్దిరోజుల క్రితం వదినట్లు కనిపించినా, ఇప్పుడు అతను పెద్ద ఇబ్బందిలోనే పడ్డాడు. రెండు దారుణమయిన హత్యలకు భుట్టో బాధ్యుడనీ, రాజకీయ శత్రువులందరినీ అక్రమంగా నిర్బంధించాడనీ భుట్టో మీద తీవ్రమయిన ఆరోపణలు వస్తున్నాయి. ఈ పరిస్థితుల్లో భుట్టో నాయకుడుగాగల పాకిస్థాన్ వీపుల్స్ పార్టీ అక్టోబర్ 18న జరిగే ఎన్నికలను ఎలా ఎదుర్కొంటుందో చూడాలి. తొమ్మిది రాజకీయ పార్టీల కూటమి అయిన పాకిస్థాన్ నేషనల్ అలియన్స్ కు, పాకిస్థాన్ వీపుల్స్ పార్టీకి జరిగే ఎన్నికల సమరంలో 'పి. ఎన్. పి' నెగ్గితే జనరల్ షియా పాకిస్థాన్ అధ్యక్ష పదవి స్వీకరిస్తాడనీ, అస్కర్ ఖాన్ ప్రధాన మంత్రి అవుతాడనీ రాజకీయవర్గాలు భావిస్తున్నాయి.

మనదేశాన్ని శ్రీలంకనూ 'పాక్ జలసంది' వేరు చేస్తోంది. శ్రీలంకలో టి. రబ్బర్ 'ఎప్లేట్'లు చెప్పుకోదగ్గ సంఖ్యలో వున్నాయి. శ్రీలంక కొబ్బరితోటలకు కూడా ప్రసిద్ధి చెందింది. శ్రీలంక జనాభా 140 లక్షలయితే అందులో 28 లక్షలమంది తమిళులు కావడం విశేషం.

శ్రీలంకలో సింహళీయులకు, తమిళులకు మధ్య విభేదాలు అనాదిగా వుంటున్నాయి. శ్రీలంక లోని 28 లక్షల మంది తమిళులలో కేవలం 14 లక్షలమందికి మాత్రమే శ్రీలంక పౌరసత్వం వుంది. తమిళులు శ్రీలంకలో తూర్పు, ఉత్తర ప్రాంతాలలో అధిక సంఖ్యలో వున్నారు. ఈ ప్రాంతాన్ని ప్రత్యేక 'రాష్ట్రం'గా ఏర్పాటు చేయాలని తమిళులు కోరుతున్నారు. శ్రీలంకలో అన్ని విధాలా తమ 'ప్రత్యేకత'ను కాపాడుకోడానికే శ్రీలంక తమిళులు ప్రయత్నిస్తున్నారనీ, అక్కడి వారితో చేరలేకపోతున్నారనీ వార్తలు, వ్యాఖ్యలు వినిపిస్తున్నాయి. ఇటీవల జరిగిన అల్లరులలో తమిళ ప్రజలకు తీవ్రంగా నష్టం సంభవించింది.

శ్రీలంకలో జరిగిన ఎన్నికలలో శ్రీమతి సిరిమావోబండారనాయకేనాయకత్వంలోని శ్రీలంక ప్రీడమపార్టీ ఓడిపోయి శ్రీ జయవర్ధనే నాయకత్వంలోని యునైటెడ్ నేషనల్ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చింది. శ్రీలంక తమిళులను ప్రీడమపార్టీ తన రాజకీయ ప్రయోజనాలకై వినియోగించుకుంటోందనీ, కొత్త ప్రభుత్వానికి కావలసినంత తలనొప్పి తీసుకురావడానికి 'నాటకం' ఆడుతోందనీ ఆరోపణలు వినిపిస్తున్నాయి.

ఏది ఏమయినా రెండు ఇరుగుపొరుగు దేశాల మధ్య మైత్రి సుస్థిరంగా వుండడానికి శ్రీలంకలో వున్న తమిళులు 'సర్దుకుపోవడం' మంచిదని భావిస్తున్నారు. మొత్తం మీద ఈ అల్లరులు, శ్రీలంకలోని పోలీసులకాల్పులలో అక్కడి తమిళ ప్రజలు కొందరి మృతి తమిళనాడులో కావలసినంత 'సంచలనం' కలిగించాయి. శ్రీలంక అంతరంగిక వ్యవహారంలో భారతదేశానికి జోక్యం చేసుకునే అధికారం లేదుకనుక యునైటెడ్ నేషనల్ పార్టీ

కాళ్ళతంకా ఈ సమస్యను ఎలా పరిష్కరిస్తుందోనని భారతదేశం ఎదురుచూస్తోంది.

బర్మా

దూరప్రాచ్యపు బియ్యపు గని 'గా' పేరు బద్ద చిన్న స్వతంత్రదేశం బర్మా. బౌద్ధ మతం వ్యాప్తిలోవున్న బర్మా జనాభా 285 లక్షలు. మనదేశం సరిహద్దుల్లోవున్న బర్మా అధ్యక్షుడు నెవిన్. ప్రధాని ఉమాంగ్ మాంగేభా. భారత, బర్మాదేశాల మధ్య గత ఇరవై సంవత్సరాలకు పైగా ఎన్నో సమస్యలకు పరిష్కారం ఇంకా కుదరలేదు. బర్మాలోని భారతీయులు, బర్మానుంచి స్వదేశానికి తిరిగివచ్చిన భారతీయులు ఎందరో వున్నారు. బర్మాలోని భారతీయులు బర్మానే తమ 'మాతృదేశం'గా భావిస్తూ బర్మా ఆర్థిక పురోగమనానికి ఎంతగానో తోడ్పడుతున్నా. వారు రెండవ తరగతి పౌరులుగానే బ్రతకవలసి వస్తున్నది. అలాగే బర్మా ప్రభుత్వం అనుసరించిన విధానం వలన అక్కడ స్థిరపడిన భారతీయులు వేల సంఖ్యలో భారతదేశం తిరిగి రావలసివచ్చింది. వీరికి నష్టపరిహారం ఎంత ఇవ్వాలో కొన్ని సంవత్సరాల తర్వాత కూడా బర్మా ప్రభుత్వం నిర్ణయించలేకపోయింది. రెండుదేశాల మధ్య ఇటువంటివే మరికొన్ని సమస్యలు కూడా వున్నాయి. నాగ, మిజో విద్రోహులకు బర్మాలో రహస్య స్థావరాలు వున్నాయట భారత, బర్మాల మధ్య సరిహద్దుకు పూర్తి గుర్తింపు రాలేదు. వీటి గురించి చర్యలు జరపడానికి భారత విదేశాంగ శాఖమంత్రి శ్రీ వాణపాయి బర్మా వెళ్ళారు.

1960 ప్రారంభంలో భారతదేశం నుంచి బర్మాకు వలస వెళ్ళినవారి సంఖ్య బదులక్షలు వుండేది. 1963-65 మధ్యకాలంలో వ్యాపార సంస్థలన్నీ ప్రభుత్వం ఆధీనంలోకి రావడంతో బర్మా భారతీయుల ఆస్తులు ప్రభుత్వం వశపరచుకుంది. వారు కట్టుబట్టలతో భారతదేశం తిరిగివచ్చారు. 1973లో వీరికందరికీ నష్టపరిహారం ఇవ్వడం జరుగుతుందని బర్మా ప్రభుత్వం ప్రకటించినా, ఇంతవరకూ ఇవ్వలేదు.

క్రొత్తది!

అమృతాంజన్
లిమిటెడ్‌వారి
విశిష్టమైన

ఆముదము

శుద్ధిచేసినది.
వాసనలేనిది.

అమృతాంజన్ ఆముదము
సుప్రసిద్ధ అమృతాంజన్ కంపెనీ వారి
మరో విశిష్టమైన ఉత్పత్తి.

అమృతాంజన్ ఆముదము

మూడు
సైజులలో
లభిస్తోంది:
50 మిలి
100 మిలి
200 మిలి

పాచి

క్రాక్ జాక్ నాట్స్

"సరిగా... గా.. గా ఉప్పుపుగా"

"తీరితరిగి తీరితీరి తియ్య తియ్యగా"

విడిగా
అమ్మ బడవు—
అనుకరణలుంటాయి...
జాగ్రత్త!

తియ్యగా ఉప్పుగా ఆరుచి ఎంతో హామ్ హామ్
క్రాక్ జాక్ తో మజాగా కొట్టండి ఇకపై జై జై

పాచి

క్రాక్ జాక్ — మీకి ఉపయోగపడుతున్నారా? లేదా? కనుక మీరు మీరు

వరల్డ్ ఫుడ్స్ లిమిటెడ్ బెంగళూరు